

דוח על הסיכונים

גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים
לשנת 2024

תוכן עניינים

עמוד	
5	חלק 1 - כללי
8	יחסים פיקוחיים עיקריים, סקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
8	חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
8	יחסים פיקוחיים עיקריים
9	גישת הבנק לניהול סיכונים
16	סיכונים מובילים ומתפתחים
16	דיון בגורמי סיכון
23	סקירת נכסי סיכון משוקללים
24	מידע נוסף על נכסי סיכון משוקללים
26	הון ומינוף
26	חלק 3 - הרכב ההון
26	הרכב ההון הפיקוחי
28	מידע נוסף על הון והלימות הון
31	חלק 4 - יחס המינוף
31	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
31	גילוי על יחס המינוף
33	סיכון אשראי
33	חלק 5 - סיכון אשראי
33	מידע כללי על איכות סיכון אשראי
37	שינויים במלאי החובות שאינם צוברים
37	גילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות אשראי
46	שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה
47	שימוש בדירוגי אשראי חיצוניים בגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי
50	מידע נוסף על סיכון אשראי
54	חלק 5א - סיכון אשראי של צד נגדי
54	סיכון אשראי של צד נגדי
60	סיכון שוק
60	חלק 6- סיכון שוק
60	מידע כללי ומידע נוסף על סיכון שוק
66	חלק 6א- סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRRBB) ובתיק למסחר
66	מטרות ויעדים בניהול סיכון ריבית בתיק הבנקאי
73	חלק 6ב- מניות
73	גילוי איכותי על פוזיציות במניות

עמוד	
	סיכון נזילות
74	
74	חלק 7 - סיכון נזילות
74	גילוי איכותי בגין יחס כיסוי נזילות
77	מידע נוסף על סיכון נזילות וסיכון מימון
	סיכונים נוספים
83	
83	חלק 8 - תפעולי
87	חלק 9 - אחר - מידע נוסף על סיכונים אחרים
	תגמול
96	
96	חלק 10 - תגמול
96	גילוי איכותי
99	מידע נוסף על תגמול
	תוספות
102	
102	תוספת א' - קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים
102	הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות
104	הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי
105	המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים
105	הבהרות להבדלים בין סכומי החשיפה החשבונאית לסכומי החשיפה הפיקוחית
105	תוספת ב' - איגוח

רשימת הטבלאות

עמוד	
8	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
16	טבלת גורמי סיכון
23	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
24	דוח תנועה בחשיפות לאחר הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון
25	נכסים משוקללים בסיכון ביחס לפעילויות העסקיות ולסיכונים הקשורים
26	הרכב ההון הפיקוחי תוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (CC1)
28	דוח תזרים של תנועות ממועד הדיווח הקודם על ההון הפיקוחי
30	ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1
31	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)
31	יחס המינוף (LR2)
37	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
41	סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח)
43	חשיפות אשראי לפי יתרת תקופה לפירעון
44	חשיפות אשראי לפי אזורים גיאוגרפיים
46	שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה (CR3)
48	הגישה הסטנדרטית - חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (CR4)
49	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)
50	נתונים על סיכון האשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיר) בישראל
51	נתונים על הלוואות לדיר
52	סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן
56	ניתוח חשיפה של סיכון אשראי לצד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
56	הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי (CVA)(CCR2)
57	הגישה הסטנדרטית - חשיפות של סיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3)
58	הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR)(CCR5)
58	חשיפות לנגזרי אשראי (CCR6)
59	חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (CCR8)
63	סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MR1)
64	ערך נתון בסיכון VAR
64	החשיפה בבסיס בפועל
67	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
68	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
69	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
71	חשיפה כוללת של הבנק וחברות מאוחדות לשינויים בשיעורי הריבית
73	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
75	יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)
77	יחס מימון יציב נטו (NSFR)
79	הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)
82	הנכסים הפיננסיים הלא משועבדים והמשועבדים (ENC)
100	תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח (REM1)
100	תגמול- תשלומים מיוחדים (REM2)
101	תגמול נדחה (REM3)

חלק 1 - כללי

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בנק ישראל והנחיותיו, נדרשים תאגידים בנקאיים לפרסם דוח מפורט על הסיכונים ואופן ניהולם באתר האינטרנט שלהם, שיכלול מידע משמעותי כמותי ואיכותי לפי דרישות הגילוי של באזל ודרישות גילוי על סיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (FSF) ודרישות גילוי שפורסמו על ידי הועדה ליציבות פיננסית (Financial Stability Board). לצורך השלמת הגילוי יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוח הכספי של הבנק לשנת 2024, ובכלל זה עם פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שמתפרסם לציבור.

מדיניות גילוי

קבוצת הבינלאומי התווה מדיניות גילוי למידע שנדרש לפי הוראה 651 של בנק ישראל, שאושרה על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון. עקרונות המדיניות קובעים תהליך לבחינת נאותות הגילויים, שנגזרים ממנה, בין היתר, קריטריונים איכותיים ופרמטרים כמותיים המסייעים לבחון כי הוצפו וטופלו באופן נאות כל הגילויים המהותיים הנדרשים, באופן שביא לידיעת משתמשי הדוחות את כל המידע המהותי על פרופיל הסיכון של הבנק והקבוצה, ודרכי ניהול הסיכונים. בנוסף, מעוגנות במדיניות הבקורות הפנימיות והנהלים למתן גילוי למידע זה.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות הערכות. לעניין זה ראו גם ההסתייגות בפסקת הרקע להלן, ובעיקר בעניין מלחמת "חרבות ברזל". מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "יעד", "תחזית", "הערכה", "אומדן", "תרחיש", "חזוי", "צפוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "יכול", "יתכן", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר עשויים שלא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי כתוצאה, בין היתר, מהגורמים המפורטים לעיל או כתוצאה מהתממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק טבלת גורמי הסיכון בדוח זה או בפרק סקירת הסיכונים בדוחות הכספיים לשנת 2024.

המידע המוצג בדוח זה נסמך, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר ונתוני בנק ישראל, וכן על מידע פומבי שנמסר על ידי גורמים שונים, הפעילים והקשורים לשוקי ההון והכספים, או כאלה המשפיעים על שווקים אלה.

תחולת היישום

הקבוצה הבנקאית הכפופה לתחולת היישום כוללת:
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ - החברה האם.
בנק מסד בע"מ - חברת בת של הבנק הבינלאומי

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה, מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג כל עוד הבנק שומר על יחס ההון המזערי הנדרש ממנו על פי הדין. יצוין כי העברת כספים שאינם הון פיקוחי לחברות בנות, כפופה לנב"ת 312 - עסקאות עם אנשים קשורים ונב"ת 313 - מגבלות על חבות של לוואי ושל קבוצת לווים.
העברת כספים לבנק בדרך של דיבידנד כפופה לעמידה במגבלות של חלוקת דיבידנד על פי חוק החברות ונב"ת 331, והעברת כספים לבנק בדרך שאינה דיבידנד כפופה למגבלות נב"ת 312.

רקע

דוח הסיכונים נערך על רקע התפתחויות שונות בסביבת המאקרו, הנגזרות בין היתר ממלחמת חרבות ברזל, כפי שיפורט בהמשך, המשפיעות על הסביבה הכלכלית והעסקית שבה פועל הבנק. בשנת 2024 המשיכה סביבת האינפלציה הגבוהה וסביבת הריבית הגבוהה.
לקראת תחילתה של שנת 2025, פרסמו מספר גופים כלכליים את תחזיתם לכלכלת ישראל לשנה הקרובה, ביניהם גם חטיבת המחקר של בנק ישראל, אשר צופה השפעה ישירה, אך מתונה של הלחימה ברבעון הראשון של שנת 2025. הנחת הבסיס היא כי רמת הסיכון נמצאת במגמת ירידה, עקב הירידה בסיכונים הביטחוניים והגיאופוליטיים שליוו את השנה האחרונה. אולם, עדיין מדובר בתקופה של חוסר וודאות, הן ברמה המקומית והן ברמה הגלובלית. אשר עשויה להיות לכך השפעה במהלך השנה הקרובה, על שינוי בתחזיות של נתוני המאקרו. חטיבת המחקר של בנק ישראל צופה כי קצב צמיחת התוצר בשנת 2025 יעלה בחדות ויעמוד על-4.0% בשנת 2025, זאת לאחר שקצב הצמיחה עמד בשנת 2024 על 1.1%. בנוסף, בנק ישראל פרסם לראשונה את תחזיתו לצמיחה בשנת 2026, אשר צפויה להגיע לרמה של 4.5%. בפרסום הקודם, מחודש אוקטובר, עמדה תחזית הצמיחה עבור שנת 2025 על 3.8%. עדכון תחזית הצמיחה כלפי מעלה והצפייה לעלייה חדה בתוצר בשנתיים הקרובות, משקפת את הערכת בנק ישראל שהירידה במתחים הביטחוניים תביא להתאוששות המשק מהשפעות המלחמה.

המגמה בחודשים האחרונים של שנת 2024 הצביעה על ירידה בלחצים האינפלציוניים ומדד דצמבר 2024 שיקף מגמה זו ועמד על 0.3%- (לאחר צפי של 0.1%-). הירידה במדדים האחרונים הביאה את האינפלציה לרמה של 3.2% בשנת 2024, מעט נמוך מהערכת בנק ישראל שעמדה על 3.4%. בנק ישראל צופה ששיעור האינפלציה במהלך שנת 2025 צפוי לרדת ולעמוד על 2.6%, לעומת צפי של 2.8% מחודש אוקטובר. על אף האמור, שנת 2025 החלה עם עלייה של המדד מעל לציפיות, כאשר מדד חודש ינואר הציג עלייה של 0.6%. במהלך שנת 2026 האינפלציה צפויה להמשיך ולהתמתן לרמה של 2.3% בסוף השנה.

בתחילת שנת 2024, בנק ישראל הוריד את הריבית ב-0.25%, לרמה של 4.5% ומאז, הריבית נשארה ללא שינוי. עד ירידת המתחים הביטחוניים במהלך הרבעון האחרון של שנת 2024, בחרה הוועדה המוניתרית בעמדה מוניטרית שמרנית, כאשר המסר היה של יציבות ממושכת בגובה הריבית בתרחיש הבסיסי ופוטנציאל להעלאת הריבית, בתרחיש שבו תימשך העלייה בסביבת האינפלציה. עם ירידת המתחים הביטחוניים, נראה כי הבנק המרכזי יעקוב ביתר שאת אחר כיוונו של הלחצים האינפלציוניים. מחלקת המחקר של בנק ישראל מעריכה כי לאור סביבת אינפלציה נמוכה יותר הצפויה במהלך שנת 2025, הריבית במשק צפויה לרדת בין 0.25%-0.50% בממוצע במהלך הרבעון האחרון של שנת 2025.

תחזית בנק ישראל שפורסמה בינואר 2025, צופה שהגירעון בתקציב הממשלה בשנים 2025 ו-2026 צפוי להסתכם ב-4.7% וב-3.2% תוצר, בהתאמה. על פי התחזית, יחס החוב תוצר יעלה לרמה של 67% בשנת 2024 ול-69% בשנת 2025. בהשוואה לתחזית הקודמת מחודש אוקטובר, התחזית הנוכחית מגלמת תיקון כלפי מטה בגירעון, בשל הכנסות ממשים שלא היו צפויות ברבעונים הקודמים של השנה. בנוסף, בנק ישראל פרסם כאמור, תחזית ראשונית לשנת 2026 בה הוא מעריך כי הגירעון צפוי לעמוד על 3.2% ויחס חוב תוצר צפוי לרדת לרמה של 67%. ירידת הגירעון שמתארת תחזית בנק ישראל, משקפת ירידה בנטל ההוצאה הביטחונית עם הירידה בהוצאות המלחמה שנדרשות בשנת 2025, על מנת לשקם מלאים ולהחזיר את הצבא לכשירות, זאת לצד גידול בבסיס תקציב הביטחון המקורי.

האירועים הביטחוניים והגיאופוליטיים שפחתו בתקופה האחרונה, צפויים לתמוך בהתחזקות שער החליפין של השקל מול הדולר ומול יתר המטבעות. במהלך שנת 2024, הורידו סוכנויות הדירוג הבינלאומיות Moody's, S&P - Fitch את דירוג האשראי של מדינת ישראל. בחודש אוגוסט 2024 הודיעה Fitch על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A+ לרמה של A עם תחזית דירוג שלילית. לטענת Fitch, דירוג האשראי הופחת אז בשל התמשכות והתרחבות המלחמה, שהביאה עמה עלייה בסיכונים הגיאופוליטיים ואי יציבות באזור.

בסוף חודש ספטמבר 2024, הודיעה Moody's על הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל בשתי דרגות, מרמה של A2 לרמה של Baa1. כמו כן, הסוכנות השאירה את הדירוג באופק שלילי. הורדת דירוג זו הינה הפעם השנייה שבה Moody's מורידה את הדירוג של ישראל בשנת 2024. הפעם הראשונה היתה בחודש פברואר 2024, אז החליטה Moody's להוריד את דירוגה של ישראל בדרגה אחת, מרמה של A1 לרמה של A2. על פי Moody's, ההורדה האחרונה בשתי דרגות שיקפה את הסיכון הגיאופוליטי שהתגבר באופן משמעותי. בתחילת שנת 2025, פרסמה Moody's עדכון אופטימי יותר שבו מעריכה כי הסכם הפסקת האש בעזה עשוי לצמצם פגיעה נוספת בדירוג האשראי של מדינת ישראל.

בתחילת חודש אוקטובר 2024, הורידה S&P את דירוג האשראי של מדינת ישראל מרמה של A+ לרמה של A ותחזית הדירוג נותרה שלילית. גם בדירוג של S&P מדובר בהורדה שנייה מתחילת שנת 2024. ההורדה הראשונה בוצעה בחודש אפריל 2024, אז הורידה את הדירוג מרמה של AA- לרמה A+. ההורדה השנייה בחודש אוקטובר, בוצעה מאחר שב-S&P הביעו חשש מהידרדרות המצב הפיסקלי של ישראל. חוזה ה-CDS לחמש שנים על ישראל, המספקים ביטוח כנגד חדלות פירעון של מדינה, נסחרים כעת ברמות של מעל כ-85 נקודות בסיס. רמות אלו, מהוות ירידה משמעותית והתייזבות מול רמות השיא שנצפו בתחילת חודש אוקטובר, אז נסחרו ברמה של מעל 165 נקודות בסיס. אומנם הירידה מציגה הערכה אופטימית יותר מצד משקיעים, אך עדיין מדובר ברמות הגבוהות משמעותית מהממוצע הרב שנתי ההיסטורי של ישראל, של כ-60 עד 70 נקודות בסיס. לפרטים נוספים בדבר ההתפתחויות הכלכליות במשק, ראו פרק התפתחויות כלכליות עיקריות בדו"ח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2024.

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק את ההתמודדות עם קשיי המלחמה והשלכותיה, נקט הבנק בסדרה של הקלות משמעותיות, הן במסגרת הוראת השעה שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים (כמפורט בהמשך), והן בהקלות נוספות שכללו הרחבת ההטבות לאוכלוסיות שונות, בכללן כוחות הביטחון ואנשי קבע.

על רקע המלחמה, פרסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה), במסגרתה ניתנו הקלות שונות שגיבש הפיקוח על הבנקים, על מנת לסייע למערכת הבנקאית וללקוחותיה להתמודד עם אתגרי המצב. לפרטים בעניין הוראה זו והוראות רגולטוריות נוספות, ראה חקיקה ויזמות רגולטוריות, לפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים. בנוסף, ביום 15 באוקטובר 2023, פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה סיוע רחבי ללקוחות, שגובש בשיתוף המערכת הבנקאית (להלן - "המתווה הבסיסי"), הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות "המעגל הראשון" (המתגוררים ופועלים בטווח של 30 ק"מ מרצועת עזה, אזרחים שפנו מבתם על ידי גורם רשמי, מגויסי מילואים בצו 8 ובעלי קרבה ראשונה לחללי המלחמה, לחטופים או לנעדרים). מאז הוארך המתווה במספר פעימות עד ליום 31 במרץ 2025, תוך בצוע התאמות לאוכלוסיות השונות.

לפרטים והרחבה בדבר המתווה ראה פסקת "השפעת מלחמת חרבות ברזל" בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2024. הבנק מיישם את המתווה ואת כל הנחיות בנק ישראל, בעניין ההיערכות למתן שירותים בנקאיים בתקופת המלחמה, תוך שמירה על עיקרון ההוגנות כלפי הלקוחות וממשיך לנטר את מצב הלווים.

בנוסף למתווה הבסיסי כאמור, הבנק נקט שורה של צעדים נוספים על מנת לסייע ללקוחותיו. ללקוחות בעוטף עזה (בטווח של עד 7 ק"מ מהגבול) ניתנו הטבות ובכללן, פטור משלושה תשלומי משכנתא ללקוחות בעלי נכס משועבד שנמצא בעוטף ומתן הלוואות עד סכום של 20 אלף ש"ח ללא ריבית והצמדה, לתקופה של שנתיים. כמו כן, ניתנו הטבות במשכנתאות לאנשי קבע בדומה למתווה הבסיסי כאמור. הוקמו שתי קרנות ייעודיות, האחת למשרתי קבע והשנייה למשרתי המילואים, על סך 100 מיליון ש"ח כל אחת, למתן הלוואות ללא ריבית, לתקופה של שנה. מתחילת המלחמה, מבצע הבנק מעקב שוטף אחר הנושאים והסיכונים הנובעים ממנה, השלכותיה והשפעותיה הפיננסיות על הבנק ובכלל זה, ההשפעות על הסיכונים השונים. לרבות ההשפעות על סיכוני האשראי, הנוסטרו והנזילות, היבטי המשכיות עסקית, פעילות חדרי עסקאות, סיכוני סייבר, מודלים, ציות, הלבנת הון ומימון טרור, התנדויות בשווקים ועוד.

לא ניתן להעריך את מלוא השפעות המלחמה על הבנק ולקוחותיו וזאת בשל אי ודאות בקשר עם משך המלחמה, היקפה, התפשטותה לזירות נוספות ככל שתהיה, וכן אי ודאות באשר להשפעות הנגזרות על הפעילות המשקית, מגמות בשוקי ההון וצעדים פיננסיים שונים שיינקטו על ידי הממשלה, בנק ישראל ורגולטורים נוספים.

לפרטים נוספים ראו בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2024.

חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

על בסיס מאוחד ליום:					
ה	ד	ג	ב	א	
31.12.23	31.03.24	30.06.24	30.09.24	31.12.24	
הון זמין (במיליוני ש"ח) (*)					
12,292	12,567	12,834	13,288	13,666	1 הון עצמי רובד 1
12,244	12,534	12,805	13,262	13,642	א1 הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
12,292	12,567	12,834	13,288	13,666	2 הון רובד 1
12,244	12,534	12,805	13,262	13,642	א2 הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
15,861	15,939	15,872	16,055	16,380	3 הון כולל
15,813	15,906	15,843	16,029	16,356	א3 הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר (4)
נכסי סיכון משוקללים (במיליוני ש"ח)					
108,299	106,684	113,146	116,458	120,843	4 סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
יחסי הלימות הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים (*)					
11.35%	11.78%	11.34%	11.41%	11.31%	5 יחס הון עצמי רובד 1
11.31%	11.75%	11.32%	11.39%	11.29%	א5 יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
11.35%	11.78%	(5) 11.34%	11.41%	11.31%	6 יחס הון רובד 1
11.31%	11.75%	11.32%	11.39%	11.29%	א6 יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
14.65%	14.94%	(5) 14.03%	13.79%	13.55%	7 יחס הון כולל
14.61%	14.91%	14.01%	13.77%	13.54%	א7 יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.24%	9.25%	9.24%	9.23%	9.23%	א11 יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים (1)
2.11%	2.53%	2.10%	2.18%	2.08%	א12 יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים
יחס המינוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים (2)					
233,669	238,424	246,832	257,069	263,762	13 סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
5.26%	5.27%	5.20%	5.17%	5.18%	14 יחס המינוף (באחוזים)
5.24%	5.26%	5.19%	5.16%	5.17%	א14 יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים) (4)
יחס כיסוי נזילות, לפי הוראות המפקח על הבנקים (3)					
76,328	87,102	92,983	91,930	87,721	15 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
48,942	54,115	54,213	53,894	53,042	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
156%	161%	172%	171%	165%	17 יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות המפקח על הבנקים					
128,762	130,362	133,163	131,137	132,898	18 סך הכל מימון יציב זמין
88,062	86,951	89,506	92,041	95,235	19 סך הכל מימון יציב נדרש
146%	150%	149%	142%	140%	20 יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

(*) הון, יחסי הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ויחס מינוף הינם לאחר השפעת התאמות בגין מהלכי התייעלות תפעולית - ר' באור 24 ב' בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024.

(1) ככלל יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס הון הכולל הנדרש הינם 9% ו 12.5%, כאשר ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח, למעט הלוואות לדיור שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020 ועד 30 בספטמבר 2021. בהתאם לעדכון הוראת הנב"ת מיום 27 בדצמבר 2021, תוספת זו אינה חלה על הלוואות לדיור לכל מטרה שהועמדו החל מיום 19 במרס 2020.

(2) ר' חלק 4 להלן להרחבה בנושא יחס המינוף.

(3) ר' חלק 7 להלן להרחבה בנושא יחס כיסוי נזילות.

(4) לפני השפעת הוראות המעבר, ולפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות.

(5) הורדת הדירוג הביאה לירידה של 0.21%- ו 0.26% ביחס הון רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה.

תיאור המודל העסקי של הקבוצה

קבוצת הבנק נמנית עם חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל.

בשנים האחרונות קבוצת הבינלאומי נערכת לסביבה התחרותית המשתנה, בין היתר, באמצעות יישום של מהלכי התייעלות לצד בניית יכולות טכנולוגיות בדגש על שיפור הצעת הערך הדיגיטלית. היערכות זו צפויה להימשך גם בשנים הבאות. זאת, על מנת לאפשר לקבוצה להתחרות גם מול גופים פיננסיים טכנולוגיים וכן להתאים את יכולותיה וכלי ניהול הסיכונים שלה לעולם דיגיטלי וטכנולוגי.

פעילותה העסקית של קבוצת הבנק מתמקדת במספר מישורים עיקריים:

- תיווך פיננסי בין מפקידים ללווים, העומד ביסודה של הבנקאות המסחרית. ההכנסות מפעילות זו מקבלות את ביטוין בהכנסות ריבית נטו, ומהוות את מקור הרווח העיקרי של הקבוצה. פעילות זו תומנת בחובה סיכונים שונים ובעיקר סיכון אשראי הנובע ממתן אשראי וסיכון נזילות בשל משיכות בלתי צפויות מפקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים שעומדים לרשות הבנק. להרחבה אודות ניהול הסיכונים השונים ראה פרקים על סיכון אשראי וסיכון נזילות.
- שירותים פיננסיים ובנקאיים מניבי עמלות במגוון רחב של פעילויות, בתחומי ניירות הערך, מטבע חוץ, סחר בינלאומי, שירותי מידע, כרטיסי אשראי, שירותי תשלום, מכשירים פיננסיים נגזרים וכיו"ב. פעילות זו תומנת בחובה סיכונים שונים ובעיקר סיכון תפעולי הנובע מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, של אנשים או של מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. וכן סיכון אשראי צד נגדי הנובע מפעילות בנגזרים מול לקוחות שוק ההון ומוסדות פיננסיים, כמו כן כלל הפעילויות הבנקאיות תומנות בחובן את סיכון הציות. - לפרוט ר' פרקים של סיכון תפעולי, סיכון ציות וסיכון אשראי צד נגדי.

- ייעוץ השקעות וייעוץ פנסיוני. פעילויות אלו תומנות בחובן בעיקר סיכון ציות בתחום דיני ני"ע והדינים החלים על הייעוץ הפנסיוני.
- השקעת כספי הנוסטרו של הבנק כאשר הסיכונים המרכזיים הינם סיכון שוק וסיכון אשראי. לפרוט ר' פרק סיכון שוק ופרק סיכון אשראי.
- שירותי תפעול בנקאיים לשוק ההון. פעילות זו תומנת בחובה בעיקר סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון ציות בין היתר בשל שירותי התפעול לגופים בשוק ההון בקשר עם הנכסים המוחזקים על ידי צד שלישי בבנק.
- שירותי נאמנות לגופים מוסדיים באמצעות החברה לנאמנות. פעילות זו תומנת בחובה בעיקר סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון ציות.
- בנוסף לבנק, כוללת כיום הקבוצה את בנק מסד, המתמחה במתן שירותים לאוכלוסיית המורים בישראל. הסיכונים בפעילותו דומים לאלו של הבנק ומנוהלים לפי אותם העקרונות.

הבנק פועל באמצעות שלוש חטיבות עסקיות עיקריות:

- החטיבה העסקית המרכזת את מכלול הפעילות מול לקוחות עסקיים גדולים (corporate) ומסחריים (middle market), וכן את תחום האשראי מול לקוחות עסקיים ומוסדיים הפעילים בשוק ההון. במסגרת החטיבה פועל איזור עסקים, המרכז את פעילות הסניפים העסקיים של הבנק.
- החטיבה הבנקאית מספקת באמצעות הסניפים שירותי בנקאות ומשכנתאות לכלל מגזרי הלקוחות - משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים. במסגרת זו, פועלים גם סניפי יובנק המתמחים בבנקאות פרטית ובשוק ההון, וסניפי אוצר החייל, המתמחים במתן שירותים ללקוחות קמעונאיים ומסחריים, בדגש על עובדי וגמלאי מערכת הביטחון. בנוסף, במסגרת מערך פאג"י, סניפי פאג"י מתמחים במגזר הדתי והחרדי.
- חטיבת נכסי לקוחות המרכזת את מכלול הפעילות בתחומי שוק ההון, הכספים והמט"ח מול הלקוחות הפרטיים, העסקיים, המוסדיים ופעילי שוק ההון. במסגרת החטיבה פועלים חדרי העסקאות בניירות ערך, במט"ח ובפקדונות וכן מערכי ייעוץ ההשקעות, הייעוץ הפנסיוני, ומרכז ההשקעות. כמו כן, החטיבה ממונה על פעילות חברות בנות בתחומים משיקים - יובנק חברה לנאמנות והבינלאומי יוניק ניהול השקעות.

הבנק פועל בהתאם לתכנית האסטרטגית לשנים 2023-2025 שאושרה בדירקטוריון בחודש דצמבר 2022. בתכנית האסטרטגית נקבעו מיקודים עסקיים אשר נועדו להצמיד את הבנק קדימה בסביבת התחרות המתחדשת ותחת תנאי אי ודאות. אחת לחצי שנה, מתבצע תיקוף, ובמידת הצורך, מתבצע עדכון למהלכים או ליעדים האסטרטגיים. במהלך שנת 2025 תגובש תכנית אסטרטגית חדשה לבנק. לפירוט בנושא ראו פרק יעדי האסטרטגיה בדוח הדירקטוריון והנהלה בדוח הכספי.

כלל הסיכונים והערכת הסיכון בגינם מפורטים בהרחבה במסגרת טבלת גורמי הסיכון בדוח השנתי ובמידה וחל שינוי ניתנת התייחסות בדוח הסיכונים הרבעוני. הסיכונים מנוהלים לרוב שלוש קווי ההגנה, המפורטים בפסקת מבנה הממשל התאגידי להלן, כאשר תיאבון הסיכון (האיכותי ו/או הכמותי) מוצג בהרחבה במסמכי המדיניות ופרופיל הסיכונים מדווח במסגרת מסמך הסיכונים כמפורט בדוח זה.

תיאור פרופיל הסיכון של הבנק ודרכי ניהולו

כאמור לעיל, פעילותה של הקבוצה מלווה בחשיפה לסיכונים, כשהעיקריים בהם הינם: סיכוני האשראי, לרבות ריכוזיות (ענפי משק ולווים), סיכוני שוק, כאשר העיקרי שבהם הינו סיכון הריבית, סיכוני נזילות, סיכונים תפעוליים, לרבות סיכון סייבר ואבטחת מידע, וסיכון טכנולוגיות המידע, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון חקיקה ורגולציה, סיכון מוניטין וסיכון מודל.

ככלל, תיאבון הסיכון של הקבוצה הינו מידתי. כל הסיכונים העיקריים מנוהלים על ידי חברי הנהלה או בעלי תפקידים בכירים. כל סיכון מנוהל במסגרת מסמך מדיניות ייעודי שקובע, בין היתר, את תיאבון הסיכון. בגין סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון במסגרת הוראות נדבך 1 של באזל. במסגרת תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) הקבוצה מבצעת תהליך מעמיק של זיהוי מוקדי סיכון נוספים ואתגור מוקדי הסיכון המזוהים במסגרת הנדבך הראשון. במידת הצורך מתבצעת הקצאת הון משלימה בגין סיכוני נדבך 1 והקצאת הון נוספת בגין יתר הסיכונים ותתי הסיכונים.

מדיניות ניהול הסיכונים של הקבוצה מכוונת להשגת היעדים האסטרטגיים שנקבעו, תוך טיפוח התמחויות בקבוצה, ניצול היתרונות למגוון וגודל, תוך שמירה על רמות הסיכון שאושרו ועל קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה, ביקורת ודיווח נאותים.

תפיסת הסיכון הכוללת של הקבוצה עולה בקנה אחד עם המסגרת הרגולטורית שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ועם העקרונות המנחים (ה-Sound Practices) של וועדת באזל, המושתתת על העיקרון כי לכל פעילות בנקאית הטומנת בחובה סיכון יוגדרו ויאופיינו: מדיניות ותיאבון סיכון, מגבלות לתחיימת והגדרת היקף החשיפה, מעגלי בקרה וביקורת, מערכי דיווח ומנגנון לכימות הרווח, מדידת דיווח ועליו על פי אמות מידה מקובלות.

מבנה הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים ובקרתם מתבצעים בקבוצה באמצעות תשתית נאותה של מנגנוני שליטה, פיקוח, בקרה וביקורת, ומיושמים באמצעות שלושה קווי הגנה: קו ההגנה הראשון שמקיימים האחראים על יצירת הסיכון וניהולו, קו ההגנה השני שמקיימות יחידות הבקרה הבלתי תלויות בחטיבה לניהול סיכונים, מערך היעוץ המשפטי, חטיבת החשבונאי הראשי למעט יחידת התכנון וההתייעלות המהווה קו הגנה ראשון וקו ההגנה השלישי שמקיימים מערך הביקורת הפנימית והחיצונית.

מנהלת הסיכונים הראשי (CRO) - רו"ח ליליה קפלן מכהנת כראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהלת הסיכונים הראשית (CRO), כמנהלת הסיכונים התפעוליים, כממונה על האכיפה הפנימית בניירות ערך וכמנהלת ההמשכיות העסקית.

מנהלת הסיכונים הראשית היא חברת הנהלה ונושאת באחריות לפונקציית ניהול הסיכונים ולמסגרת ניהול הסיכונים המקיפה לרוחב הארגון כולו. היא עומדת בראש החטיבה לניהול סיכונים אשר תפקידה להשלים את פעילויות ניהול הסיכונים של קווי העסקים, תוך תכנון, תחזוקה ופיתוח שוטף של מסגרת העבודה לניהול הסיכונים, אתגור נאותות התשומות, ניהול הסיכונים של קווי העסקים, מדידתם ודיווח עליהם.

החטיבה כוללת את המחלקה לניהול סיכוני אשראי, היחידה לניהול סיכונים ויישום הוראות באזל, מחלקת ציות ואיסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות תחום האכיפה הפנימית בדיני נ"ע והאכיפה הפנימית בדיני התחרות הכלכלית, ניהול סיכונים חוצי גבולות, FATCA, CRS, וי ותחום הגנת הפרטיות), את היחידה לניהול סיכוני שוק, נזילות ומודלים, ואת היחידה לניהול סיכונים תפעוליים (לרבות סיכוני IT, סייבר והמשכיות עסקית). החטיבה לניהול סיכונים מובילה את גיבוש מסמכי המדיניות השונים ומאתגרת את מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים האחרים הנתונים באחריות של מנהלי סיכונים שונים. כמו כן, מפתחת החטיבה מתודולוגיות וכלים כמותיים ואיכותיים לזיהוי ומדידת החשיפה לסיכונים, תומכת בנוטלי הסיכונים בכל הקשור לניהול הסיכון שבאחריותם, עוסקת בבקורות, ניתוח ודיווח ביחס לחשיפות הבנק וקבוצת הבנק לסיכונים השונים.

בנוסף, החטיבה מבצעת תהליך של הערכת אפקטיביות הבקרה של גורמי הבקרה בקו הראשון, מגבשת המלצות בתחומי ניהול סיכונים לרבות ביחס לתיאבון לסיכון, נותנת חוות דעת בלתי תלויות בתחום האשראי, ממליצה על יעדי הלימות ההון ועוד.

במסגרת אחריות החטיבה לניהול סיכונים על קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות, מכהנת מנהלת הסיכונים הראשית כיו"ר הוועדות לחובות בעייתיים, למעט הוועדות בראשות מנכ"ל הבנק ומעלה. בנוסף, מתכנס פורום לניהול סיכוני אשראי המתמקד בניתוח סיכוני האשראי השונים ובכלל זה סיכון האשראי הצרכני. יו"ר הפורום הינה מנהלת הסיכונים הראשית ומשתתפים בו, בין היתר, נציגי החטיבות העסקית והבנקאית וכן נציגי חברת הבת הבנקאית.

האחראים הנוספים על ניהול הסיכונים הינם:

סיכוני האשראי מנוהלים, החל מיום 1 ביולי 2024, על ידי רו"ח ורד גולן, ראש החטיבה העסקית. עד ליום זה, נוהלו סיכוני האשראי על ידי רו"ח בנצי אדירי, אשר פרש מהבנק.

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על ידי גברת אלה גולן, ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי.

סיכון האסטרטגיה מנוהל על ידי גב' שירלי שהם קליין, ראש המערך לבנקאות מתקדמת.

סיכוני הציות מנוהלים על ידי גב' זיוה ברק אשר במסגרת תפקידה כקצינת הציות הראשית, מנהלת את סיכוני איסור הלבנת הון ומימון טרור וסיכונים חוצי גבולות, מנהלת את יחידת האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך וממונה על האכיפה הפנימית בדיני התחרות הכלכלית. כמו כן, היא מכהנת כ-Responsible Officer הממונה על יישום הוראות ה-FATCA, ה-CRS והסכם ה-OI, תחת אחריותה נמצא גם תחום ההגנה על הפרטיות.

סיכוני ה-IT מנוהלים, החל מיום 16 בינואר 2025, על ידי גב' ליאורה שכטר, מנכ"ל מתף - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ. עד ליום 16 בנובמבר 2024, נוהלו הסיכונים על ידי מר אופיר קדוש, אשר פרש מהבנק. עד לכניסתה של מנכ"ל מתף החדשה לתפקידה בינואר 2025, מילאה את מקומו כמנהלת סיכוני ה-IT הגב' איריס לבנון, משנה למנכ"ל מתף.

סיכוני הסייבר מנוהלים על ידי גב' איריס חן, מנהלת הגנת הסייבר ואבטחת מידע.

הסיכונים המשפטיים מנהלים, החל מיום 1 בדצמבר 2024, על ידי עו"ד מוריה הופטמן-דורון, מנהלת מערך הייעוץ המשפטי. עד ליום 30 בנובמבר 2024, נוהלו הסיכונים על ידי עו"ד חביבה דהן, אשר פרשה לגימלאות. סיכון המוניטין מנהל על ידי רו"ח נחמן ניצן, ראש חטיבת החשבונאי הראשי. סיכונים נוספים, וביניהם סיכויי רגולציה וחקיקה, מנהלים ומפוקחים אף הם כחלק מהניהול העסקי הכולל ועל ידי חברי ההנהלה וראשי המערכים בתחומים הנתונים לאחריותם.

ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בת בקבוצה שלה פעילות עסקית בנפרד, על פי מדיניות שנקבעה בדירקטוריון החברה הבת המתבססת על מדיניות הקבוצה ועל בסיס מתודולוגיית ניהול סיכון קבוצתית, תוך שימת לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה בת. בחברה הבת הבנקאית מכהן מנהל סיכונים ראשי שכפוף למנכ"ל החברה הבת ומונחה מקצועית על ידי מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק. קבוצת הבנק מנהלת את הסיכונים תוך חתירה לפרואקטיביות ויזומה אל מול החשיפה לסיכון ולא רק בתגובה להתממשות סיכונים בלבד. קבוצת הבנק מקיימת תהליכים מתמשכים של זיהוי, הערכה, תיעוד וניטור של הסיכונים המהותיים אליהם היא חשופה על מנת להבטיח כל העת כי הסיכונים המהותיים מולם קיימת חשיפה מזוהים ומנהלים בצורה אפקטיבית. קבוצת הבנק רואה בממשל התאגידי אבן יסוד בהערכת הנאותות ההונית שלה. השליטה, הפיקוח והבקרה על נאותות ניהול הסיכונים בבנק נעשים, בין היתר, על ידי הדירקטוריון, ועדות מטעמו, ההנהלה וועדות הנהלה בתחומי הסיכון השונים, כמפורט להלן:

התייחסות הדירקטוריון וועדותיו לסוגיות ניהול הסיכונים

הדירקטוריון נושא באחריות לעסקי הבנק ולאיתנותו הפיננסית. הדירקטוריון מתווה את אסטרטגיית הסיכון הכוללת, לרבות תיאבון הסיכון כמפורט להלן:

- א. דירקטוריון הבנק מתווה את האסטרטגיה של הקבוצה.
- ב. דירקטוריון הבנק ו/או ועדותיו דנים ומאשרים אחת לשנה את תכנית העבודה השנתית ואחת לתקופה את מדיניות ניהול הסיכונים בתחומי הסיכון המהותיים השונים, הכוללים, בין היתר, את תיאבון הסיכון הכולל, מסגרות הסיכון ותקרות החשיפה המותרות בתחומי הפעילות ובמגזרים השונים, וכן מציב סטנדרטים לניהול, מדידה, בקרה ודיווח על החשיפה לסיכונים השונים. במסגרת זאת, מתאימים הדירקטוריון ו/או וועדותיו את מדיניות החשיפה לסיכונים השונים לשינויים ולתמורות בשווקים הפיננסיים ולסביבת הפעילות של הבנק.
- ג. דירקטוריון הבנק ו/או ועדותיו מאשרים פעילויות חדשות מהותיות ומוצרים חדשים מהותיים העלולים ליצור חשיפות חדשות, תוך בחינת הסיכון שהפעילות יוצרת וכן את יכולת הבנק לנהל, למדוד ולבצע בקרה בלתי תלויה על סיכויי הפעילות.
- ד. במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלת ועדת דירקטוריון לניהול סיכונים, המתכנסת כשמונה פעמים בשנה. הוועדה מקבלת דיווח על חשיפות הבנק והקבוצה לסיכונים השונים וכן על עמידת הבנק והקבוצה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות שקבע הדירקטוריון. בנוסף, הוועדה מבצעת בחינה של נאותות ואפקטיביות מערך ניהול ובקרת הסיכונים בבנק. בוועדה נדון בין היתר מסמך הסיכונים הרבעוני.
- ה. במסגרת עבודת הדירקטוריון פועלות ועדות נוספות המתכנסות מספר פעמים בשנה בנושאים של: הלוואות, ביקורת, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית ותגמול.
- ו. ככלל, לפחות אחת לחודש מתכנסת ועדת הביקורת של הדירקטוריון. ועדת הביקורת מפקחת על פעילות הביקורת הפנימית של הבנק לרבות המלצה לדירקטוריון לגבי: מינוי מבקר פנימי וקביעת שכרו, אישור כתב המינוי והסמכויות של המבקר הפנימי ותכנית העבודה של הביקורת הפנימית. הוועדה מבצעת מעקב אחר יישום תכנית העבודה של הביקורת הפנימית ודנה בדוחות ביקורת מהותיים ובדיווחים אחרים של המבקר הפנימי ומפקחת על עבודת רואה החשבון המבקר ועוד.

התייחסות ההנהלה לסוגיות ניהול הסיכונים

- הנהלת הבנק אחראית להשאת רוחי הבנק בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע ותוך עמידה במגבלות החשיפה לסיכונים, וקידום עסקיו ובמסגרת זו לניהול הפעילות היום יומית של הבנק. ההנהלה אחראית לביצוע החלטות הדירקטוריון לרבות ביצוע התוכנית האסטרטגית, ויישום מדיניות הבנק במסגרת תיאבון הסיכון כפי שאושרו על ידי הדירקטוריון.
- א. שלוש פעמים בשבוע מתכנסת הוועדה לעניינים שוטפים בראשות המנכ"ל, או מנהל הסיכונים הפיננסיים ובהשתתפות חברי הנהלה ומנהלים בכירים, ביניהם גם מנהלת הסיכונים הראשית ודנה על סמך דיווחים ניהוליים במצב הנזילות בשקלים ובמטבע חוץ, בסיכון השוק (לרבות סיכון הריבית של הבנק), בהתפתחויות הפיננסיות בשווקים הפיננסיים, במוצרים חדשים ואחת לשבוע נערכת סקירה של המחלקה הפיננסית על פעילות הנוסטרו. כמו כן, הוועדה מקבלת דיווח שוטף על ביצועי הבנק באשראי ופאסיבה.
 - ב. הנהלת הבנק בראשות המנכ"ל מתכנסת לפחות פעם בשבוע ודנה, בין היתר, במגוון נושאים בתחום ניהול ובקרת הסיכונים השונים, לרבות מסמכי מדיניות לניהול הסיכונים השונים, במסמך הסיכונים הרבעוני, בממצאי דוחות ביקורת, אירועי כשל, סטטוס התקדמות בתכניות שונות, תרחישי קיצון, מסמך ה-ICAAP, מוצרים או תהליכים חדשים ועוד. ההנהלה מעבירה את המלצותיה לדירקטוריון וועדותיו השונות.
 - ג. וועדת אשראי בראשות המנכ"ל מתכנסת לפחות פעם בשבוע ודנה בבקשות אשראי חדשות ובחידושי מסגרות אשראי שבסמכותה.
 - ד. הפורום לניהול סיכונים תפעוליים (כולל הגנת הסייבר) בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי ההנהלה ומנכ"ל בנק מסד, מתכנס אחת לרבעון ומקיים מעקב שוטף על מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים כולל סיכונים טכנולוגיים וסיכויי אבטחת מידע וסייבר, בין היתר בהתבסס

- על ממצאי סקרי הסיכונים השונים, וכן על הפעולות הננקטות על ידי היחידות השונות והחברות הבנות, למזעור חשיפות אלה. הפורום משמש גם כפורום בנושא מניעת סיכונים מעילות והונאות.
- ה. דיון ייעודי בנושאי ניהול נכסים והתחייבויות, בהשקעות הנוסטרו ובהתפתחויות בשווקים הפיננסיים, מתקיים בהנהלה לפחות אחת לחודשיים. בדיון נדונות התפתחויות בחשיפות הפיננסיות של הבנק לרבות, סיכון הריבית, סיכון הנזילות, התפתחויות מאקרו ונושאים מיוחדים בתיק הנוסטרו וכן נושאים נוספים הקשורים לניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- ו. פורום צוות ואכיפה פנימית בני"ע ובדיני תחרות בראשות המנכ"ל ובהשתתפות ראשי החטיבות והמערכים בבנק ובחברות הבנות, מתכנס אחת לרבעון.
- ז. ועדת חובות בעייתיים בראשות המנכ"ל ובהשתתפות ראש החטיבה העסקית וראש החטיבה לניהול סיכונים. הועדה ממליצה לדירקטוריון על ביצוע הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות בעייתיים, מתכנסת אחת לרבעון.
- ח. בנוסף, מתקיימות ועדות בחטיבות השונות, בראשות חברי ההנהלה וגורמים בכירים שונים בתחום פעילותם.

פונקציית הביקורת הפנימית

מערך הביקורת הפנימית של הבנק, מעריך במסגרת הביקורות המבוצעות על ידו בסניפים וביחידות המטה, את תהליך ניהול הסיכונים בקבוצה, את יישום המדיניות ואת ביצוען בפועל של החלטות ועדת ניהול סיכונים והדירקטוריון בהיבטי ניהול הסיכונים השונים. בנוסף, הוא מעריך את מידת ההתאמה ואת אפקטיביות ואיכות תהליכי הבקרה הנהוגים בקבוצה. כמו כן, המערך מבצע את הסקירה הבלתי תלויה על תהליך ה-ICAAP השנתי המתקיים בבנק, במטרה לאתגר את התהליך ולבחון את מהימנות ושלמות הנתונים המוצגים בו והתאמתו לדרישות הפיקוח על הבנקים. הביקורת הפנימית פועלת על פי תכנית עבודה רב שנתית לתקופה של ארבע עד חמש שנים ותכנית עבודה שנתית הנגזרת ממנה, הכוללת את כל הפעילויות והישויות של הבנק, לרבות החברות הבנות. תכנית העבודה מבוססת על מתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ומביאה בחשבון, בין היתר, את הערכת הסיכונים כפי שבאה לידי ביטוי במסמך ה-ICAAP והערכות של הביקורת הפנימית בנוגע למוקדי הסיכון בפעילות הבנק, לרבות הממצאים שהועלו בביקורות שבוצעו על ידה ועל ידי גורמים חיצוניים. תכנית העבודה כוללת את הקצאת התשומות ואת התדירות לביצוע הביקורת בהתאמה לרמת הסיכון של הישויות/הפעילות המבוקרת.

עבודת הביקורת הפנימית מבוצעת על פי דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית, פקודת הבנקאות, כללי הבנקאות, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו כולל הוראת ניהול בנקאי תקין 307 (מסדירה בין היתר, את תפקידי הפונקציה, היקף פעילותה, שיטות עבודתה והדיווחים שעליה להעביר), הנחיות של גופים רגולטוריים אחרים, וכן בהתאם לתקנים מקצועיים מקובלים שנקבעו על ידי הלשכה העולמית למבקרים פנימיים. הדיווחים התקופתיים של הביקורת הפנימית כוללים דיווח חודשי, דיווח חצי שנתי ודיווח שנתי והם מוגשים למנכ"ל ולחברי הנהלת הבנק, לחברי ועדת הביקורת וליו"ר הדירקטוריון.

הדיווח החצי שנתי והדיווח השנתי של הביקורת הפנימית כוללים דיווח בדבר ביצוע תכנית העבודה למול התכנון, רשימה של כל דוחות הביקורת שהופצו בתקופה המדווחת, דיווח בדבר ממצאי המעקב אחר תיקון הליקויים העולים מדוחות הביקורת ותמצית מהממצאים המהותיים שהועלו בדוחות הביקורת ובדיווח השנתי נכללת גם הערכה של אפקטיביות הבקרה הפנימית.

ערוצים לצורך תקשורת, הגבלה ואכיפה של תרבות ניהול הסיכון

מסמכי המדיניות היעודיים מתורגמים לנהלים תפעוליים רלוונטיים המאפשרים לגורמים המקצועיים לפעול ליישום המדיניות.

במסמכי המדיניות הוגדר תיאבון הסיכון ובהתאם לרלוונטיות נקבעו מגבלות וספי דיווח. הטיפול בחריגות והסתייגויות הינו בהתאם למדרג הסמכויות המתאים שנקבע במדיניות. קיימת תשתית דיווחית לחריגות ולסתייגויות מתיאבון הסיכון, בין היתר באמצעות דיווחים לראשי החטיבות, להנהלה ו/או לדירקטוריון וועדותיו.

קביעת קוד אתי הולם - הדירקטוריון הינו הגוף ה"קובע את הטון" ביישום נורמות התנהגות ותמריצים המעודדים התנהגות מקצועית ואחראית בכל הדרגים, בקביעת סטנדרטים מקצועיים וערכי תאגיד המקדמים יושרה והוגנות ובביסוס תרבות פנים ארגונית המדגישה ומציגה בפני עובדים בכל הדרגים את חשיבותן של הבקורות הפנימיות, בין היתר באמצעות קביעת קוד אתי הולם.

הדרכות ופורומים - חטיבת ניהול סיכונים אחראית ומשתתפת במגוון הדרכות ופורומים מקצועיים קבוצתיים הקשורים לאכיפת תרבות הסיכונים.

ההיקף והמאפיינים העיקריים של המערכות למדידת סיכונים

ניהול הסיכונים מתבצע לגבי כל סיכון במערכות ובמתודולוגיות שונות המאפשרות מדידה של הסיכון ומעקב שוטף ומספקות לדירקטוריון ולהנהלה מידע שוטף בנוגע לפרופיל הסיכון של הבנק. ככלל, מערכות ומתודולוגיות אלו מאפשרות סכימת החשיפות וחישוב מדדי סיכון על פי קווי עסקים, ולפי הצורך מסייעות בזיהוי ריכוזי סיכון רלוונטיים וסיכונים מתהווים, מזהות ומתריעות על מקרים של הפרת מגבלות, מאפשרות ניתוח תרחישי קיצון, ומשקפות השפעת פעולות גידור והפחתת סיכון. פעילות הבנק מבוססת על מודלים בתחומים שונים. על מנת להבטיח את שלמות, ודיוק הנתונים, הבנק מבצע עבודת תיקוף בלתי תלויה באמצעות היחידה לניהול סיכונים שוק, נזילות ומודלים הפועלת בחטיבה לניהול סיכונים כמפורט בפרק סיכונים שוק ובפרק סיכונים מודלים.

תהליך דיווח המידע על הסיכונים

בבנק קיימת תשתית דיווחית ענפה לרוב קווי ההגנה, המעוגנת במסמכי המדיניות השונים. דיווחים בגין הסיכונים השונים מוגשים להנהלה, לדירקטוריון ולועדותיו השונות בהתאם לרלוונטיות הנושאים המדווחים. להרחבה ראה פרקי הסיכונים בדוח זה. מידי רבעון נכתב מסמך הסיכונים הקבוצתי על ידי החטיבה לניהול סיכונים. המסמך מוצג בפני הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

מסמך הסיכונים מציג את הסיכונים שאליהם חשופה קבוצת הבנק במסגרת פעולותיה, תוך פירוט הממצאים ברמת הסיכון הספציפי, עמידה ביעדי העל, מפת הסיכונים וכן את תוצאות תרחישי הקיצון שבוצעו.

במסמך מוצגת סקירת מנהלת הסיכונים הראשית על מצב ניהול הסיכונים בקבוצה ועל אפקטיביות ואיכות ניהול הסיכונים. כמו כן, נסקרות בו עמידה בתיאבון הסיכון ביחס לסיכונים השונים והערכות הסיכון וכן טיפול החטיבה בתהליכים מרכזיים בסוגי הסיכונים השונים ופעולות מיוחדות, שננקטו על ידי החטיבה והבנק ברבעון הרלוונטי.

מבחי קיצון

לבנק ולקבוצה מגוון תרחישי קיצון לסיכונים הייחודיים כפי שמוטמעים במסמכי המדיניות השונים ובכלל זה ניתן למנות את התרחישים העיקריים הבאים: בתחום סיכונים אשראי מבוצעים תרחישי קיצון ללווים ולקבוצות לוויים גדולים, לענפים מרכזיים, ולהחמרת תנאי מאקרו. בתחום הסיכונים הפיננסיים מבוצעים תרחישי קיצון לשחיקה בשווי ההון כתוצאה משינויים בגורמי הסיכון הפיננסיים השונים ועוד.

הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית ובוחן את יחסי ההון לפי תכנון ההון התלת שנתי. המתווה כולל, בין היתר, תרחישי קיצון הוליסטיים בתחום סיכונים השוק (הן על התיק הבנקאי והן על התיק למסחר), הנזילות והאשראי, איסור הלבנת הון, ציות, אסטרטגיה, מוניטין, תפעולי ועוד. התרחישים משלבים התממשות של מספר מוקדי סיכון בו זמנית. התרחישים שמפעיל הבנק מתבססים על ניתוחי רגישות, תרחישים היסטוריים, תרחישים היפותטיים ותרחישים מאקרו-כלכליים. תרחישי הקיצון עודכנו במהלך שנת 2024 בדגש על ההשפעות הישירות של העלייה בסביבת האינפלציה והשינויים במדיניות המוניטרית אשר השלכותיהם עלולות לגרום לצמיחה שלילית, לשיעור אבטלה עולה ולעלייה מהותית בתשואות אגרות החוב. בנוסף, עודכן תרחיש המלחמה והותאם להתמשכות מלחמת חרבות ברזל. תוצאות התרחישים והמשמעות שלהם מדווחות להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.

תרחישי הקיצון מהווים כלי משלים למיפוי ולניהול הסיכונים הגלומים בכלל הפעילויות של הבנק ובמוקדי הסיכון הנגזרים מהם. לבנק תכניות הנהלה להתמודדות עם תרחישי הקיצון באמצעות נקיטת אמצעים שונים. בנוסף, בהתאם לדרישת בנק ישראל, הבנק מחשב מבחן קיצון על בסיס פרמטרים אחידים למערכת הבנקאית. תרחישי הקיצון האחידים מהווים עבור בנק ישראל כלי לקבלת תמונה הוליסטית ועדכנית על המשק הישראלי, ועל יכולת המערכת הבנקאית להוסיף ולהעמיד אשראי לציבור תוך שמירה על יציבותה. בהתאם לנדרש, בחודש יולי 2024, נשלח לבקשת בנק ישראל תרחיש אחיד לנתוני דצמבר 2023. התרחיש נבנה בהתאם לשתי דרגות חומרה - בסיסית (המייצגת את הנהיב הצפוי של הכלכלה) וקיצון. יחסי ההון של הבנק שהתקבלו בכל התרחישים הינם מעל המגבלות הרלוונטיות. ביום 6 בפברואר 2025, התקבל מתב מבנק ישראל לביצוע מבחן קיצון המבוסס על תרחיש אחיד לשנת 2024 - להגשה עד ליום 8 במאי 2025. התרחיש מתמקד בחשש מפני התדרדרות במצבה הגאופוליטי של מדינת ישראל, לצד התמשכות והעמקת המלחמה בכמה זירות.

הפחתה של הסיכונים

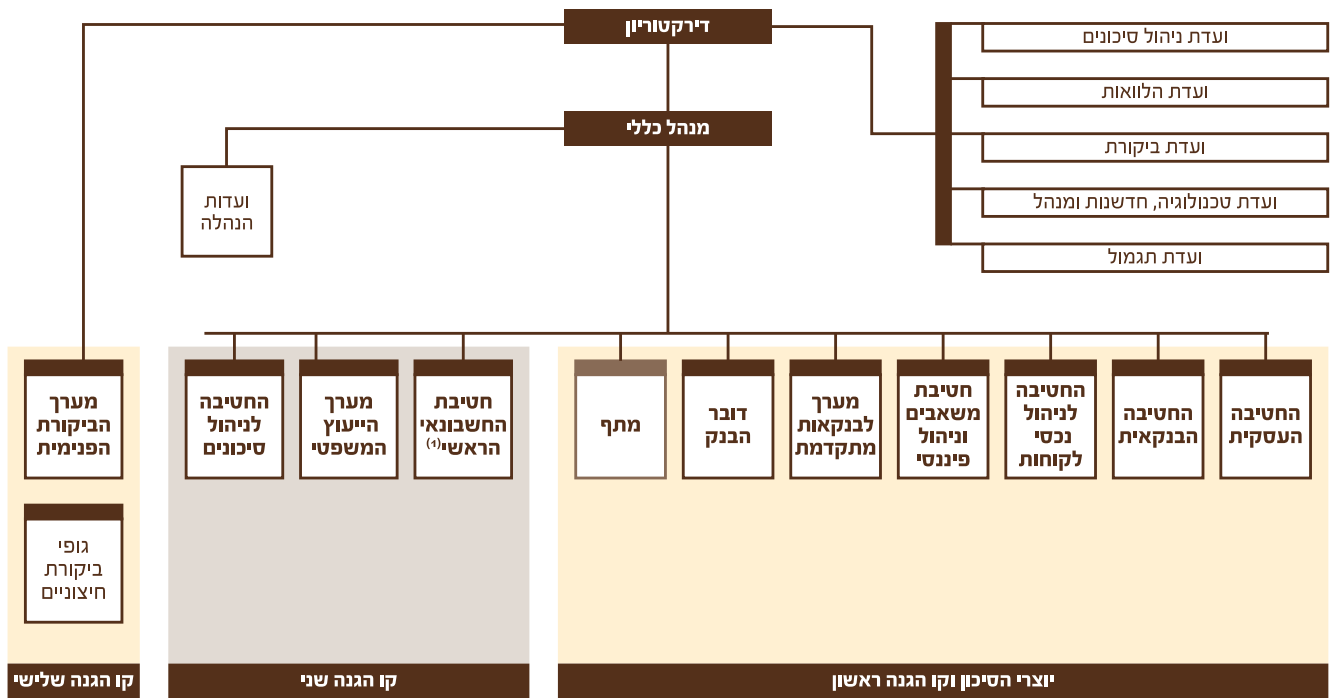
הבנק עושה שימוש בפעולות שונות שנועדו לגדר ולהפחית סיכונים, ובין היתר ניתן למנות: קבלת ביטחונות מלקוחות, שיעבוד נכסים, חתימה על הסכמים מפחיתי סיכון ועוד. בנוסף הבנק מבצע פעולות גידור על תיק הנכסים וההתחייבויות להקטנת סיכונים שוק. לבנק ביטוחים שונים המסייעים בהפחתת הנזקים שעשויים להיווצר עם התממשות סיכונים שונים. פירוט נוסף בנושא זה קיים בפרקים הרלוונטיים.

בנוסף, לבנק ולקבוצה מערך שלם של מסמכי מדיניות הכוללים תפקידים מוגדרים, מנגנוני בקרה ופיקוח, מערכי דיווח, תכניות עבודה ואכיפה להבטחת האפקטיביות של ניהול הסיכונים.

הפחתת הסיכונים באה לידי ביטוי בעבודת פונקציית ניהול הסיכונים שמוודאת שכל הסיכונים להם חשוף הבנק מנוהלים כיאות על ידי היחידות הרלוונטיות ומוצגות לדירקטוריון במסגרת ראייה הוליסטית. חטיבת ניהול סיכונים מזהה את כלל מוקדי הסיכון במסגרת תהליך ה-ICAAP, מריצה תרחישי קיצון על מוקדי הסיכון שזוהו, בוחנת את הנאותות ההונית של הבנק ומקצה הון במידת הצורך; מנטרת ומעריכה באופן שוטף מוקדי סיכון מרכזיים; שותפה לתהליכים ולמוצרים חדשים בבנק, ובוחנת את הסיכונים הגלומים בפעילות; מתקפת מודלים, מאתגרת את ניהול הסיכונים בקו הראשון ואת אפקטיביות הבקורות ודואגת לחיזוק תרבות ארגונית שמקדמת ערכי ציות בקרב העובדים.

המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים

תרשים קווי ההגנה של ניהול הסיכונים בבנק

(1) חטיבת חשבונאי ראשי מהווה קו הגנה שני למעט מחלקת תכנון, שמהווה קו הגנה ראשון.

תרבות ניהול הסיכונים

תרבות ניהול הסיכונים ותפיסתה של הקבוצה מושתתת על ממשל תאגידי איתן ושימוש בפרקטיקה מיטבית ועדכנית לניהול הסיכונים, ראייה רחבה, תרבות ארגונית מוכוונת תיאבון סיכון, וביצוע ההתאמות הנדרשות בהתאם לצרכי היחידות העסקיות ומאפייניהן. הממשל התאגידי ותהליכי ניהול הסיכונים בבנק ובקבוצה מבטיחים כי במסגרת התנהלותו העסקית, נוטל הבנק סיכונים בהתאם לתיאבון הסיכון שלו ומצמצם למינימום את אפשרות התממשותם של הסיכונים אליהם הוא חשוף. במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא עבודת הדירקטוריון (301) ובנושא ניהול סיכונים (310) אומצו, בין היתר, עקרונות באזל בתחום הממשל התאגידי וניהול הסיכונים. תפיסת באזל, מבוססת על עקרון של הקצאת הון כנגד הסיכונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי ועל הגדרת יעדי הון של הבנק המכתיבים את היקפי הפעילות, לרבות יחס מינימאלי בין הון הבנק לבין נכסי הסיכון שלו. לבנק קיים מסמך עקרונות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, המהווה תשתית לממשל התאגידי של ניהול ותרבות הסיכונים בקבוצת הבינלאומי, התואמת את עקרונות באזל והנחיות בנק ישראל. במסמך מוגדרים הגופים השונים הפועלים במשימות ניהול הסיכונים, התהליכים של ניהול הסיכונים וכן חלוקת התפקידים והמשימות, הסמכות והאחריות של האורגנים השונים ברמת הדירקטוריון, ההנהלה, חברי ההנהלה וראשי המערכים האחראים כל אחד על הסיכונים שבתחומי פעילותם, גופי ניהול הסיכונים ובקרת ניהול סיכונים והביקורת הפנימית. המסמך מיושם באמצעות נוהל הדירקטוריון, מסמכי המדיניות הרלוונטיים ונהלי היחידות השונות.

- תהליכי יסוד של ניהול הסיכונים בבנק ובקבוצת הבינלאומי** - תרבות ניהול הסיכונים ותפיסת ניהול הסיכונים של קבוצת הבינלאומי עולות בקנה אחד עם המסגרת שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים ומכתיבה יישום תהליכי יסוד של ניהול סיכונים בעלי יחסי גומלין הדוקים ביניהם, כמפורט להלן, אשר שותפים להם הדירקטוריון, ההנהלה, יחידות עסקיות ויחידות שאינן עסקיות - בבנק ובחברות הבת בקבוצת הבנק. תהליכי הליבה המפורטים להלן מהווים בסיס למכלול משימות ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק:
- גיבוש התיאבון לסיכון וקביעת מגבלות חשיפה לסיכונים.
 - הערכה עצמית של הלימות או נאותות הון הבנק על בסיס הערכת היכולת של קבוצת הבנק ליטול ולנהל סיכונים אל מול מקורות ההון הזמינים של הבנק.
 - קביעת יעדי ההון ותכנון ההון.
 - קביעת מדיניות לניהול הסיכון.
 - יישום של המדיניות לניהול הסיכון.
- הבנק ממשיך לבחון מעת לעת את התהליכים השונים והצורך בהתאמתם במידת הצורך.

תהליך הערכה עצמית של הלימות/נאותות ההון (ICAAP) - הינו תהליך עצמאי שמתבצע על ידי קבוצת הבנק במסגרת הנדבך השני של באזל, ומהווה, את הבסיס לתהליכי הליכה של ניהול הסיכונים בבנק ובקבוצת הבנק. הערכת הנאותות ההונית מתבצעת על בסיס שנתי ומטרתה - להעריך האם הון הבנק הינו נאות, אל מול החשיפה הכוללת של הבנק וקבוצת הבינלאומי לסיכונים - בהווה ובראייה צופה פני עתיד. כנגזרת מהתהליך נקבעים יעדי הון. תהליך ה-ICAAP האחרון בוצע לנתוני ה-30 בספטמבר 2023, הבנק מצוי בעיצומו של תהליך ICAAP לנתוני 30 בספטמבר 2024. הבנק מיישם מתווה תרחישי קיצון לבחינת הנאותות ההונית. כמפורט בפסקת מבחני קיצון לעיל.

גיבוש התיאבון לסיכון והקצאת מגבלות חשיפה לסיכונים כחלק מתכנון השימושים בהון הבנק -

במסגרת תרבות הסיכונים, תיאבון הסיכון מהווה בסיס לקביעת מדיניות ניהול הסיכונים, מסגרת ליעדי ההון, לגיבוש התוכניות האסטרטגיות ותוכניות העבודה של הבנק. התיאבון לסיכון מורכב ממערכת מגבלות כמותיות ואיכותיות ביחס לחשיפה האפשרית לכל סיכון והוא מבטא את רמת החשיפה הרצויה לסיכונים.

תכנון ההון וקביעת יעדי ההון - תכנון ההון משלב בין קביעת יעד הלימות ההון לבין התכנון האסטרטגי. קביעת יעד הלימות ההון מבוצעת בעקבות הערכת הנאותות ההונית, זיהוי כרית ההון הנדרשת לשם הבטחת היציבות של הבנק וסיבולת הסיכון, ובמסגרת תיאבון הבנק לסיכון.

גיבוש מדיניות ניהול הסיכון - מטרת מדיניות ניהול הסיכון הינה להבטיח את קיומם של תהליכים אפקטיביים של ניהול סיכונים ואת העמידה במגבלות החשיפה שנקבעו ביחס לסיכונים השונים.

יישום המדיניות לניהול הסיכונים - תהליך היישום של המדיניות כולל את שלב הביצוע של שרשרת הפעולות שנועדו להבטיח יכולת מתמשכת של זיהוי הסיכונים המהותיים אליהם חשופה הקבוצה; הערכה ומדידה של החשיפה לסיכונים מול המגבלות שנקבעו, יצירת מנגנוני דיווח כמוגדר במסמך המדיניות לרבות דיווחים תקופתיים ומידיים ונקיטת פעולות להפחתת סיכונים, במידה ומתבררת חריגה ממגבלות הסיכון שנקבעו.

הגורמים המעורבים בניהול הסיכונים - הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים נועד ליצור איזון בין מעגלים נפרדים הקשורים בניהול הסיכונים. הגורמים המעורבים בניהול הסיכונים כוללים את הדירקטוריון, ועדת ניהול הסיכונים, ההנהלה וכן את שלושת קווי ההגנה הקשורים בניהול הסיכונים, כאשר ביניהם: נוטלי הסיכונים (קו הגנה ראשון), פונקציית ניהול הסיכונים, החשבונאי הראשי והמערך המשפטי (קו הגנה שני), והביקורת הפנימית הכפופה לדירקטוריון וגופי ביקורת חיצוניים (קו הגנה שלישי). במסגרת הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, הבנק דואג, בין היתר, לגיוס אנשי מקצוע מתאימים בעלי מומחיות והבנה בפעילויות הבנקאיות השונות, לרבות פעילויות מורכבות.

נטילת אחריות לסיכונים - כל אחד מהסיכונים המהותיים אליהם חשוף הבנק, הינו באחריות נושא משרה בכיר. האחריות הראשונית לניהול הסיכונים (נטילת סיכון, זיהוי, מדידה והערכה, בקרה והפחתה, ניטור ודיווח) מוטלת על הנהלת קווי העסקים של התאגיד הבנקאי. ההנהלה היא זאת שאחראית לקבל החלטות אופרטיביות בעניין הסיכונים וניהולם. נוטל הסיכונים נדרש להבין את הסיכון הגלום בפעולותיו ואת היחס בין התשואה לסיכון, ולפעול באופן אחראי תוך קבלת החלטות במסגרת מגבלות החשיפה המאושרות. מעבר למתואר לעיל, כחלק מניהול תקשורת אפקטיבית, קיימת אחריות אישית של כל עובד בבנק לזהות ולהציף סוגיות סיכון בעצמו, לרבות כאלו העולות מהפעילות העסקית, וזאת באמצעות השתתפות בהדרכות ופורומים שונים, דיווח אנונימי למערך הביקורת ו/או למנהל ממונה וכו'.

תגמול - מדיניות התגמול בבנק תואמת את הערכים ותפיסת ניהול הסיכונים של הבנק. פירוט אודות התגמול ומדדי הסיכון מופיע בפרק התגמול, ראה חלק 10 - תגמול בהמשך.

ניהול סיכונים קבוצתי

ניהול הסיכונים הקבוצתי בא להבטיח את יציבות הקבוצה, ואת נאותות ההון שלה אל מול כלל הסיכונים שהקבוצה חשופה אליהם, ומכאן החשיבות המכרעת לתפיסה אחידה של הערכים והעקרונות בעניין אופן ניהול הסיכונים של כל מרכיב בקבוצה. דירקטוריון חברת האם מופקד על קביעת האסטרטגיה והמדיניות הכוללת של הקבוצה, על מבנה ממשל תאגידי עבור חברות הבנות, שיתרום לשרשרת פיקוח אפקטיבית בקבוצה ולפיקוח על הממשל התאגידי וניהול הסיכונים הקבוצתי.

מנהלת הסיכונים הראשית ומנהלי הסיכונים השונים בבנק אחראים ליצירת תיאום בין תפיסת הבנק לבין אופן ניהול הסיכונים בחברות הבנות, על ידי תמיכה ומעורבות במדיניות ניהול הסיכונים בחברות הבנות ובאופן יישומה.

הדירקטוריון של כל חברת בת מאמץ את המדיניות הקבוצתית בעניין מבנה ממשל תאגידי וניהול סיכונים, בהתאם לעניין, ככל שהם מתיישבים עם הוראת סעיף 11 לחוק החברות, ובהתאמות הנדרשות.

בין חברות הבנות לבנק מתקיים מערך דיווח מקיף לרוחב קווי ההגנה כפי שמעוגן במסמכי המדיניות השונים. בנוסף, ישנה תשתית ענפה של פורומים קבוצתיים בהם משתתפים הגורמים הרלוונטיים מהבנק ומחברות הבנות.

סיכונים מובילים ומתפתחים נגזרים מסביבת הפעילות העסקית של הבנק, וכוללים גם סיכונים שעשויים להיווצר בתחומים חדשים, או מוקדי סיכון חדשים בתחומים קיימים, שנגזרים, בין היתר, מתמורות בסביבה שמשפיעה על תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות סביבה רגולטורית, בטחונית, תחרותית, דיגיטלית ועוד.

להלן פרטים בדבר הסיכונים המובילים והמתפתחים העיקריים:

1. **סיכון מאקרו כלכלי** - התוצאות העסקיות של המערכת הבנקאית בישראל ושל הבנק כחלק ממנה, מושפעות באופן ישיר מהמצב הכלכלי בישראל ובעולם. הרעה בתנאים הכלכליים (לרבות שינוי ריבית, מטבע, אינפלציה ועוד) המושפעים גם מהתנאים הפוליטיים, הביטחוניים, הסביבה הגלובאלית העולמית ובתוכה השינויים כתוצאה מממשל ארה"ב החדש, עלולה להביא לפגיעה בהכנסות קבוצת הבנק, לגידול בהיקף החובות הבעייתיים ולהשפעה על תוצאות הקבוצה.

רמת הסיכון המאקרו כלכלי ממשיכה להיות גבוהה על רקע רמות האינפלציה והריבית הגבוהות, התמשכות המלחמה המכבידה על הפעילות ועל הלוחים במשק, וכן באה לידי ביטוי בהגדלת הוצאות הממשלה והעמקת הגרעון הממשלתי.

ההשלכות כאמור, עשויות להשפיע על הפעילות העסקית של הבנק, הכנסות קבוצת הבנק, היקף החובות הבעייתיים וכתוצאה מכך להשפיע על הרווחיות, ההון, ועל תוצאות הקבוצה.

בנוסף, התפתחויות שונות במצב הביטחוני עלולות להשפיע על השווקים הפיננסיים ועל דירוג אשראי של מדינת ישראל על ידי סוכנויות הדירוג הבינלאומיות, כמפורט בפסקת הרקע לעיל.

לפרטים נוספים, ראו פרק התפתחויות כלכליות עיקריות בדו"ח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2024.

ההתפתחויות שתוארו, משפיעות על סביבת הסיכון, ועלולות לגרום לעלייה ברמת הסיכונים השונים, כגון, נזילות, אשראי, שוק, הלבנת הון, סייבר, המשכיות עסקית ועוד. הבנק עוקב באופן הדוק אחר ההתפתחויות, מצב המאקרו וההשפעות על הבנק. בין היתר נבחנים: ההשפעות על לקוחות הבנק בגין המלחמה והשלכותיה, התנודתיות בשווקים וההשפעות על הנוסטרו והנזילות, פעילות חדרי עסקאות, תחומי סייבר, ציות, הלבנת הון ומימון טרור ועוד. בנוסף, מתקיימים דיונים על השפעות המצב על הבנק ולקוחותיו, לרבות מתן הנחיות שונות לגורמים השונים בבנק, וביצוע תרחישים ותרחישי קיצון.

2. **סיכון אסטרטגי/מודל עסקי** - התוכנית האסטרטגית של הבנק, מביאה לידי ביטוי את השינויים בסביבת הפעילות של הבנק וההתגברות המשמעותית בעוצמת התחרות, וכן נבחנת מול ההתפתחויות המאקרו-כלכליות והאתגרים בפניהם ניצב הבנק. התכנית האסטרטגית הקבוצתית לשנים 2023-2025 אושרה בחודש דצמבר 2022. אחת לחצי שנה, מתבצע תיקוף, ובמידת הצורך, מתבצע עדכון למהלכים או ליעדים האסטרטגיים. במהלך שנת 2025 תגובש תכנית אסטרטגית חדשה לבנק.

שינויים המשפיעים על הסביבה העסקית ומשנים את עוצמת התחרות:

שינויים בסוג המתחרים - בשנים האחרונות התחרות על השירותים והמוצרים הפיננסיים התרחבה מעבר לתחרות המסורתית בין הבנקים, עם כניסתם והעמקת אחיזתם של שחקנים חדשים וקיימים לתחומים של פעילויות פיננסיות מסורתיות, כגון: בנקים דיגיטליים, מתחרים חוץ-בנקאיים, חברות ביטוח, בתי השקעות, חברות כרטיסי האשראי, חברות קמעונאיות, חברות הזנק ופינטק שמפתחות מוצרים חדשניים בענף וחברות ביג טק עולמיות.

שינוי במודל העסקי הבנקאי - ההתפתחויות הרבות שמתרחשות במקביל בזירות התחרות השונות בענף הפיננסיים, הבנקאי והחוץ-בנקאי, בשינויים רגולטוריים, בהתקדמות הטכנולוגיה, ובשינויים בצרכי הלקוחות והעדפותיהם, מביאות לשינוי במודל העסקי הבנקאי.

שינויים טכנולוגיים - המעבר לבנקאות דיגיטלית, כניסת מתחרים טכנולוגיים לפעילות פיננסית וטכנולוגיית הבינה המלאכותית, מייצרים סיכונים ואתגרים טכנולוגיים וסיכונים אבטחת מידע וסייבר חדשים אליהם הבנק נערך.

שינויים רגולטוריים - הסביבה הרגולטורית ממשיכה לפעול לקידום הסדרתם של מהלכים להגברת התחרות בתחומים שונים, כגון פרסום קול קורא בנושא מתווה מדורג של רישוי ורגולציה מידתית לגופים חוץ בנקאיים לשם הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, בנושא צמצום הארביטראז' הרגולטורי במכשירי השקעה וחסכון לטווח קצר ובינוני, ובנושא מודלי תגמול בפעילות הציבור בניירות ערך, תיקון חוק השקעות משותפות בנאמנות במטרה להגביר תחרות בתחום הפקדונות, ועוד. לפרוט נוסף ראה גם סעיף הבא: "סיכון רגולטורי".

שינויים בצרכי הלקוחות - סיכונים הקשורים לשינויים בטעמי הצרכן, ובכללם מוכנות גוברת לצריכת שירותים פיננסיים מגורמים חוץ-בנקאיים. התייעלות- בהמשך למהלכי התייעלות בהם נוקט הבנק בשנים האחרונות, הבנק ממשיך להתייעל באמצעות הסטת פעילות לדיגיטל, ייעול תהליכים והתאמת מודל הפעלה לסביבת הבנקאות המשתנה.

נוכח אי הוודאות המאפיינת את התקופה הנוכחית, הבנק ממשיך לעקוב מקרוב אחר השינויים בשווקים הפיננסיים ובוחן את ההשפעות המאקרו כלכליות והתנהלות הלקוחות על האסטרטגיה ותכנית העבודה של הבנק. במקרים בהם מזהה כי עשויה להיות השפעה מהותית על הפעילות, מבוצעות התאמות הנדרשות.

3. **סיכון רגולטורי** - סיכון רגולטורי הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם כדי להשפיע על פעילות הקבוצה ועסקיה. מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות, להוצאות ולהון הקבוצה, לרבות באמצעות

מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות נכבדות, בעיקר השקעות מיכוניות. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק באמצעות המערך לייעוץ משפטי, מחלקת הציות יחידת האסטרטגיה ויחידת הרגולציה. התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולקורות בחשבון את השינויים האמורים.

נוכח המלחמה והשלכותיה על המצב הכלכלי, בין היתר פורסם ביום 17 במרס 2024 חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד 2024, ולפיו בנקים שאינם בנקים קטנים (הבנקים בקבוצת הבנק נכללים בתחולת החוק) ישלמו תשלום מיוחד בשיעור של 6% מהרווח על הפעילות בישראל בתקופה שהחל מ-1 באפריל 2024 ושנת 2025 (לפרטים נוספים ראו באור 8.7' לדוחות הכספיים). בהתאם להחלטת הממשלה מיום 31 באוקטובר 2024, במסגרת אישור התוכנית הכלכלית לשנת 2025 הוטל על שר האוצר, בשיתוף עם נגיד בנק ישראל, להקים צוות בין משרדי שיבחן הטלת מס מיוחד על פעילות הבנקים בשנת 2026. בהתאם להחלטה, הצוות יגיש את המלצתו עד תום הרבעון השלישי של שנת 2025.

ביום 26 בפברואר 2025, הודיע בנק ישראל על עקרונות למתווה נוסף על המתווה המפורט בפרק "השפעת מלחמת חרבות ברזל", בדוח הדירקטוריון והנהלה ליום 31 בדצמבר 2024, שבראיתו נכון שהמערכת הבנקאית תאמץ, על רקע אי הוודאות הגיאופוליטית הנוכחית ורווחיותם הגבוהה של הבנקים. המתווה המוצע מיועד לחול על השנים 2025 ו-2026, אך תקופתו עשויה להתעדכן במקרה של שינוי משמעותי באי הוודאות הגיאופוליטית או ברווחיות המערכת הבנקאית. במסגרת המתווה, תקצה המערכת הבנקאית סך כולל של 1.5 מיליארד ש"ח לשנה למימון הקלות שונות ללקוחות מהמגזר הקמעונאי, מתוכו יממן כל בנק הקלות ללקוחותיו בהיקף כספי הנגזר מנתח השוק שלו נכון למועד פרסום המתווה. ההקלות ללקוחות כל בנק תגובשנה על פי סלים שונים, כמפורט להלן, כאשר הסכום שיוקצה לכל סל יהיה נתון לשיקול דעתו של כל בנק - מתן ריבית או הטבות בתחום יתרות הזכות ושיפור ברביות על פקדונות לטווח קצר; הפחתת שיעור הריבית על יתרות חובה; הסתת כספים אוטומטית, מעל ליתרה מינימלית, מהעו"ש למסלולים מניבי תשואה; מתן פטור מעמלות או הנחה משמעותית לקבוצות אוכלוסייה מובחנות. כל בנק יפרסם את היקף ההטבות שניתנו בפועל בדוחות הכספיים שלו. בהתאם להודעה, בראיית בנק ישראל, אימוץ מתווה העונה לעקרונות אלה מייתר את הצורך בתהליכי מיסוי ספציפיים למערכת הבנקאית ותהליכי חקיקה שנועדו להסיט כספים מהעו"ש למסלולים מניבי תשואה, או להגביר את התמסורת מריבית בנק ישראל לפקדונות נושאי ריבית. הבנק צפוי לדון באופן יישומו של המתווה.

עוד טרם פרוץ המלחמה, ואף בתקופה שחלפה מאז, לצד רפורמות ויזמות רגולטוריות רבות ביחס לתחרותיות בענף הפיננסים בכלל ובענף הבנקאות בפרט, נרשמה מגמה של העלאת יוזמות רגולטוריות וחקיקתיות, אשר נועדו או שעלולות, בין היתר, להשפיע באופן ישיר או עקיף על מחירי השירותים והמוצרים של הבנקים ועל שיעורי הריבית הנהוגים במערכת הבנקאית, ביחס לצד האשראי לציבור, פקדונות הציבור ושירותים בניירות ערך.

בהקשר זה יש לציין קול קורא לקבלת התייחסויות הציבור למתווה מדורג של רישוי ורגולציה מידתית לגופים חוץ בנקאיים לשם הגברת התחרות במערכת הבנקאית שפורסם בפברואר 2024, אשר בעקבותיו פורסם באוקטובר 2024 דוח הביניים של הצוות לבחינת מתווה למתן רישיון בנק לגופים חוץ בנקאיים, הכולל המלצות במספר מישורים, לרבות קביעת מדיניות פיקוח ואסדרה פרופורציונליים לגודל ולמורכבות של התאגידים הבנקאיים, המלצות למתן הקלות עסקיות לבנק קטן ובנק חדש ולהרחבת העיסוקים המותרים לבנקים (הרחבה מידתית לבנקים קטנים ולכלל הבנקים לאחר 5 שנים), וכן המלצות מבניות, לרבות התרת שליטה במקביל של חברות החזקה בגופים מוסדיים ובבנקים, כאשר החזקה כאמור בבנק תותר גם לאחר שיחדל להיות בנק קטן, כל עוד זהו גידול אורגני, ועוד.

כמו כן, בדצמבר 2024 הכריזו שר האוצר ונגיד בנק ישראל על הקמת צוות בין משרדי להגברת התחרות במערכת הבנקאות ובאשראי לעסקים הקטנים ולמשקי הבית, שיתמקד בהקלת החסמים לכניסת שחקנים חדשים למערכת הבנקאית או פיצוח של תחומי פעילות חדשים ע"י השחקנים הקיימים. בין היתר, הוטל על הצוות לעצב מתווה רישיונות בנקאיים מדורגים שיאפשרו לגופים חוץ בנקאיים להציע פקדונות ולתת אשראי. הצוות צפוי להגיש דוח סופי עד אפריל 2025.

בנובמבר 2024 פורסם קול קורא לקבלת התייחסות מהציבור בעניין מודלי תגמול בפעילות הציבור בניירות ערך במטרה לבחון מחדש את מודלי התגמול והעמלות הנהוגים כיום בישראל בשוק ההון ולבחון אפשרויות לשיפורם. בפברואר 2025 פורסם דוח הביניים של הצוות לצמצום הפערים במכשירי השקעה בחיסכון לטווח קצר ובינוני, במסגרתו מוצע, בין היתר, לבטל את הארביטראז' המיסוי בין מכשירי החיסכון לטווח קצר ובינוני ולהחיל עליהם הטבת מס אחידה וכן תקרה להפקדות, ליצור פלטפורמה מרכזת לצפייה וניהול כלל מכשירי החיסכון וההשקעה של החוסכים, שתהווה ממשק משתמש הן עבור החוסכים והן עבור המתווכים והיועצים הנותנים להם שירות, ליצור מודל תגמול שיוצר זהות אינטרסים בין המתווך לחוסך, ולדרוש מהמתווך להחזיק רישיון ייעוץ המתאים לכלל מכשירי החיסכון וההשקעה המוצגים בפלטפורמה.

עוד יש לציין את מכתב רשות התחרות מיום 26 במרס 2024, המופנה לחמשת הבנקים הגדולים ("הבנקים"), אשר בהתאם לו הממונה על התחרות ("הממונה") שוקלת לקבוע כי הבנקים (כולל בנקים בשליטתם) הם קבוצת ריכוז, וכן לתת הוראות לחברי הקבוצה בנוסח שצורף למכתב ("ההוראות"). במכתב נטען, כי הראיות שבידי הרשות מצביעות על כך שבידיהם של הבנקים יותר ממחצית מכלל אספקת השירותים בענף סל השירותים הבנקאיים ללקוחות קמעונאיים (הכוללים, בהתאם למכתב וההגדרות הכלולות בו, את משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים שמחזור הפעילות שלהם קטן מ-50 מיליון ש"ח). כן צוין, כי בדיקת הממונה מעלה כי מתקיימים התנאים הקבועים בחוק לקיומם של תנאים לתחרות מועטה בין הבנקים בענף סל השירותים ללקוחות קמעונאיים.

בשלב זה, לא ניתן להעריך עד כמה, אם בכלל, ואיזו מהיזמות תתממש ומתי ומה תהייה ההשפעות של שינויים אלה או חלקם, ככל שיתממשו, על הבנק.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה אפשרית על פעילות הבנק, בתקופת הדיווח וכן כאלה שנחקקו על רקע המלחמה, ראו מגבלות חקיקה ויוזמות רגולטוריות, לפרק ממשל תאגידי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024.

4. **סיכון ציות** - סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הדין. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכניות האכיפה הפנימית בדיני נירות ערך ובדיני תחרות כלכלית, הסיכון לאי קיום דיני ההגנה על הפרטיות ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון התנהגותי (**CONDUCT RISK**).

התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין ו-**Cross border risk**. ההשפעה של סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה מקומית ובינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-**FATCA** וה-**CRS**.

המלחמה שפרצה בין רוסיה ואוקראינה בפברואר 2022, הובילה להטלת סנקציות חריפות על רוסיה ובלארוס מצד מדינות שונות בעולם (בדגש על ארה"ב ומדינות אירופאיות כולל האיחוד האירופי), בנוסף לסנקציות שהוטלו עוד ב-2014 לאחר פלישת רוסיה לחצי האי קרים. ניסיונות להשתמש בבנקים על מנת לעקוף משטרי סנקציות, חושפים את המערכת הבנקאית, לשורה של סיכונים, סיכון שקורספונדנטים יסרבו לתת שירות לבנק בגלל הפרות משטר הסנקציות ופגיעה בפעילות סחר חוץ ופעילות שוק ההון, סיכונים לקנסות, עיצומים, סיכונים מוניטין ועוד, בהיקף משמעותי מבעבר.

מכתב הפיקוח על הבנקים, מיום 8 ביוני 2022 בנושא סיכונים הכרוכים עם גורמים מוכרזים ברשימות סנקציות בינלאומיות ולאוניות של מדינות זרות, התייחס לסיכונים המשמעותיים להם חשופים התאגידים הבנקאיים בהקשר לעקיפת משטרי סנקציות שהוטלו על ידי מדינות זרות וארגונים בינלאומיים. הבנקים הונחו לקבוע מדיניות ונהלים בנוגע למדינות זרות, ובנוגע להתקשרות או ביצוע פעולות מול גורמים מוכרזים ברשימות כאמור, בהתבסס על נב"ת 310 בנושא "ניהול סיכונים". עוד צוין במכתב, כי סירוב לאשר עסקה, סירוב להתקשר בהסכם או הפסקת התקשרות בשל יישום מדיניות כאמור, ייחשבו סירוב סביר למתן שירות לעניין חוק הבנקאות וכי הצעדים שיינקטו מול לקוחות התאגידים הבנקאיים במסגרת יישום האמור, ייעשו בהתאם לחובות התאגידים הבנקאיים כלפי לקוחותיהם ובין היתר בהתחשב בנסיבות ובאופי הפעולה. מצב החירום עקב מלחמת חרבות ברזל מעצים את סיכונים הציות ונדרשת ערנות מוגברת מצד הבנק בנושא סיכון ציות, הלבנת הון ומימון טרור, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור.

מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור "אורות אדומים" העולים בהקשר לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

בקבוצת הבנק גובשה במדיניות הציות תפיסת ניהול סיכון הנגזרת ממשטרי הסנקציות השונים. הכללים המנחים שנקבעו נועדו ליצור איזון בין ניהול הסיכון בהתאם למדיניות שנקבעה לבין ההמשכיות הנדרשת לספק שירותים בנקאיים ובינלאומיים ללקוחות הבנק והקבוצה. לאור הרחבת הסנקציות על ידי ארה"ב בדצמבר 2023, בדגש על חובותיהם של מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב, ביצע הבנק מספר פעולות בהתאם לדרישות צו ההרחבה, ובין השאר הגברת הניטור והבקורות על פעילות סחר חוץ בבנק.

במהלך שנת 2024 במסגרת הרחבה נוספת של משטר הסנקציות שהטילה ארה"ב ובמסגרת צו נשיאותי (14115) המאפשר להכריז ברשימת הסנקציות (**SDN- Specially Designated Nationals and Blocked Persons List**) על אנשים וגופים לא אמריקאים, הוטלו סנקציות כנגד אנשים וגופים ישראלים. עם חילופי הממשל בארה"ב, בינואר 2025, נחתם צו נשיאותי חדש שביטל את צו 14115 וכן בוטלו ההכרזות מכוחו. עדיין קיימים לקוחות המוכרזים על ידי גורמים אחרים. הבנק גיבש כללים מנחים לפעילות בחשבוניות לקוחות אלו, ופועל גם בעזרת יעוץ חיצוני.

5. **סיכונים סייבר ואבטחת מידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - סיכון סייבר מוגדר כפוטנציאל לנזק שנובע מהתרחשות אירוע סייבר, בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. לסיכונים סייבר, דלף מידע ואבטחת מידע פוטנציאל גבוה לגרימת נזק בהתממש אירוע משמעותי הכרוך בעלויות שיקום גבוהות. החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, גוררות סיכונים תפעוליים בדגש על סיכונים סייבר ואבטחת מידע. לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיית המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. הבנק הגדיר אסטרטגיה, מדיניות, מינוי מנהל הגנת הסייבר ליישום המדיניות ובניית מתודולוגיה לניהול הסיכון. כמו כן, הבנק מנהל את סיכון הסייבר באמצעות נקיטת פעולות מניעה רבות להפחתת הסיכון כולל קידום מודעות בתחום סיכונים סייבר ואבטחת מידע וביצוע תרגילים. בתקופה האחרונה ממשיכות תקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בעולם, על ארגונים בארץ ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. התקשרות עם ספקים בבנק, מבוצעת עפ"י המדיניות והנהלים שנקבעו לניהול סיכונים שרשרת האספקה.

מלחמת "חרבות ברזל" הובילה לעלייה בניסיונות התקיפה על ארגונים בארץ כולל תקיפות מניעת שירות (DDOS) וכן עלייה בהונאות בשילוב הנדסה חברתית. החשיפה להתממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים והמשך עבודה מרחוק של עובדים וספקים. הבנק נוקט באופן שוטף בצעדים להקטנת הסיכונים כולל: פתרונות גישה מרחוק המלווים ע"י מח' אבטחת מידע, הגברת ניטור, חיזוק ושיפור מנגנוני הגנה והעלאת מודעות העובדים, בהתאם להתפתחות האיומים. לבנק קיימות פוליסות ביטוח המקנות כיסוי ביטוחי לקבוצת הבנק בגין אירועי נזק שונים כתוצאה מאירוע כשל מחשבי ו/או אירוע סייבר, בהתאם לתנאי הפוליסות.

6. **סיכון טכנולוגיות המידע (כחלק מהסיכון התפעולי)** - בשנים האחרונות, הסביבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגוברת, ונוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות. קבוצת הבינלאומי מיישמת תכנית לשדרוג תשתיות המחשוב, אשר צפויה להסתיים בשנת 2025 ומקנה מענה טכנולוגי לצורך מימוש האסטרטגיה העסקית של הבנק. להרחבה ראה חלק 8 "סיכון תפעולי", סעיף "סיכון טכנולוגיות המידע".

7. **סיכונים סביבה ואקלים** - הם הסיכונים לחשיפה להפסדים מסיכונים הקשורים להשפעות סביבתיות הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לסיכונים סביבה - פגיעה סביבתית (זיהום קרקע, זיהום אוויר, מחסור במים, רעידות אדמה וכיו"ב) והן בשל עלויות הנובעות מהחשיפה לסיכונים האקלים-סיכונים פיזיים (גלי חום, בצורות, שיטפונות, הצפות ועוד) או סיכונים מעבר הקשורים לשינויי האקלים. לסיכונים אלו השפעה אפשרית במספר היבטים באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון ציות וסיכון מוניטין. השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים או הוצאה כספית העלולה להיגרם כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק. השפעה עקיפה - כגון על סיכונים האשראי - עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר בעקבות אי-עמידה בהוראות הדין הסביבתיות הרלבנטיות, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית או בשל קנס גבוה שניתן להשית על הלווה בשל פגיעה סביבתית, וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים כגון סיכון משפטי וסיכון מוניטין. הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול סיכונים אלו, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה חשיבות במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

דיון בגורמי סיכון

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון מתבססת על המתודולוגיה שמשמשת את הבנק בתהליך ה-ICAAP ובמסמך הסיכונים. המתודולוגיה לוקחת בחשבון את רמת הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון של הבנק אל מול תאבון הסיכון שנקבע ואיכות ניהול הסיכון. כל גורם סיכון המופיע בטבלה נבחן, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לבין גורמי סיכון אחרים המופיעים בטבלה. לא היו שינויים בהערכת רמת הסיכון במהלך שנת 2024, בהשוואה להערכה שפורסמה בדוח על הסיכונים לשנת 2023.

סיכון	השפעה	רמת סיכון
1. סיכונים שוק	סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובע משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.	נמוכה- בינונית
1.1 סיכון ריבית	סיכון לרווחים ו/או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו ובנוסף משפיעים על שווי נכסי הבנק התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (ובמקרים מסוימים התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית.	נמוכה- בינונית
1.2 סיכון האינפלציה	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בעקום הציפיות למדד המחירים לצרכן ו/או במדד המחירים עצמו.	נמוכה
1.3 סיכון שער החליפין	סיכון להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין ו/או כתוצאה משינויים בציפיות לשינוי בשער החליפין.	נמוכה
1.4 סיכון מניות	סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות.	נמוכה
2. סיכון נדילות	סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל מחסור ביתרות זמינות בשקלים או במט"ח, בגין משיכות בלתי צפויות של פקדונות הציבור, ביקוש בלתי צפוי לאשראי, אי ודאות לגבי זמינות המקורות והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנדילים.	נמוכה- בינונית
3. סיכון אשראי	הסיכון שלוה או צד נגדי, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. במסגרת הערכת סיכון האשראי הכוללת, מבוצע שקלול של כלל הגורמים המשפיעים על רמת הסיכון, וביניהם, היקפי החשיפה, הסביבה המאקרו-כלכלית, השפעות סיכון איכות לווים ובטחונות והשפעות הריכוזיות הענפית. ובכללם הסיכון הגלום באשראי לענף בינוי ונדל"ן. רמת הסיכון משקפת בין היתר את השפעות הימשכות המלחמה על הבנק.	בינונית
3.1 איכות לווים ובטחונות	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות ובהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה מהרעה באיכות הלווים על רקע פגיעה בחוסנם הפיננסי של הלווים ובכושר ההחזר שלהם, ו/או בשווי ובטיב או תמהיל הבטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי.	בינונית
3.2 ריכוזיות ענפית	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות ובהון הקבוצה הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים ו/או השקעות במוצרים הרגישים לענף מסוים. הרעה בפעילות העסקית בענף משק כזה, על רקע שינויים בביקוש או בהיצע, שינוי במחירי חומרי גלם, שינויים בטחוניים ו/או פוליטיים, שינויים רגולטוריים ועוד, עלולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הבטחונות שניתנו על ידי חלק מהלווים המשתייכים לענף זה, וכתוצאה מכך, להשפיע לרעה על שווי נכסי הקבוצה ורווחיותה.	נמוכה
3.3 ריכוזיות לווים וקבוצת לווים	סיכון קיים או עתידי לפגיעה בשווי הנכסים, בהכנסות ובהון הקבוצה הנובע מהרעה במצב של לוה/קבוצת לווים גדולה יחסית לתיק האשראי, שעלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ובהתאמה על רווחיותה. השפעת הסיכון הינה נגזרת, בין היתר, של התמהיל הפנימי של הקבוצות, הקשר בין החברות המרכיבות אותן עסקית או ענפית, פיזורן, והשפעת הבעיות באחת מהן על היתר.	נמוכה

סיכון	השפעה	רמת סיכון
4. סיכון תפעולי	סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים (לרבות סיכון יחסי עבודה), או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכוני מעילות והונאות, סיכוני דו, אבטחת מידע, סייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין.	בינונית
4.1 סיכון סייבר ואבטחת מידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור ריבוי אירועים בעולם ובמערכת הפיננסית בפרט, ולאור הרחבת פעילות הדיגיטל על ידי לקוחות הקבוצה, הרחבת השימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות וכניסה משמעותית יותר ליישומי מחשוב ענן. הסיכון מוגדר כפוטנציאל לנזק הנובע מאירוע סייבר בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו.	בינונית-גבוהה
4.2 סיכון טכנולוגיות המידע	סיכון זה (כחלק מהסיכון התפעולי) מוערך בנפרד לאור כך שהסביבה הטכנולוגית מורכבת ומשתנה והתלות בה גוברת. בשנים האחרונות הסיכון התעצם לאור הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.	בינונית
5. סיכון משפטי	נכלל בגדר הסיכון התפעולי ומוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350. סיכון משפטי כולל, אך אינו מוגבל לחשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements).	נמוכה-בינונית
6. סיכון מוניטין	סיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של הבנק לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון. סיכון המוניטין מושפע באופן מהותי מהתממשות של סיכונים משיקים כגון סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור ועוד, אשר דבר פרסומם עלול לגרום התממשות של סיכון המוניטין (לדוגמא: אירועי גניבה או מעילה, אירועי הלבנת הון, אירועי סייבר, הפסד כספי גבוה וכו').	נמוכה-בינונית
7. סיכוני חקיקה ורגולציה	סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם להשפיע על פעילות הקבוצה ועסקיה. מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות, להוצאות ולהון הקבוצה, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות נכבדות, בעיקר השקעות מיכוניות	בינונית

סיכון	השפעה	רמת סיכון
8. סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור	סיכון ציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאין הוא מקיים את הוראות הדין. סיכון הציות כולל את הסיכון לאי קיום הוראות הדין כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקן 308, ובכלל זה הסיכון לאי קיום הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, הסיכון לאי קיום הוראות תכנית האכיפה הפנימית בדיני נירותר, הסיכון לאי קיום תוכנית האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית, הסיכון באי קיום דיני ההגנה על הפרטיות ואת הסיכונים הנובעים מהפעילות מול תושבי חוץ. סיכון זה כולל גם סיכון התנהגותי (CONDUCT RISK), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ומושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות ושקיפות באופן בו מתנהל הבנק אל מול מחזיקי העניין השונים.	בינונית
	התחזקות הרגולציה והאכיפה של רשויות המס במדינות שונות, מתוך כוונה לאתר כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות עלולים להשליך על דפוסי התנהגות של לקוחות ומכאן לחשוף את הבנק לסיכונים ציות, סיכונים מוניטין I-cross border risk.	
9. סיכון אסטרטגיה	סיכונים אסטרטגיים וסיכונים נוספים. ההשפעה של סיכון ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור משליכה על כל תחומי הפעילות של הבנק, לרבות, האכיפה המנהלית, ורגולציה מקומית ובינלאומית בתחומי מיסוי לרבות ה-FATCA וה-CRS.	בינונית
	הסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. סיכון אסטרטגיה כולל בתוכו גם סיכון תחרות הנובע מחשיפת הקבוצה לתחרות בישראל בכל תחומי עסקיה. במהלך פעילותה השוטפת מתמודדת הקבוצה עם גורמים מתחרים בהם התאגידים הבנקאיים האחרים וגופים פיננסיים אחרים המספקים מוצרים פיננסיים חלופיים לאלו המוצעים על ידה. סיכון התחרות מבטא את סיכון השחיקה ברווחיות ובהון על רקע הלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים. הבנק מחלק את הסיכון האסטרטגי לשלוש קבוצות סיכון, אשר התממשותן, כולן או חלק מהן, עלולות להשפיע על הגשמת החזון והיעדים האסטרטגיים: סיכונים הפוזיציה האסטרטגית (Strategic positioning risks), סיכונים יישום האסטרטגיה (Strategic execution risks) וסיכונים ההשלכה האסטרטגית (Strategic consequence risks).	
10. סיכון מודל	מוגדר כפוטנציאל להשלכות שליליות מהחלטות שהתקבלו בהתבסס על תוצרי מודל שגויים או שימוש שגוי בתוצרי מודל. סיכון מודל עלול להוביל להפסד כספי, קבלת החלטות עסקיות שגויות, או פגיעה במוניטין הבנק.	נמוכה-בינונית

הבנק נוקט בפעולות ספציפיות למזעור הסיכונים המתוארים לעיל. כמו כן, נקבעה מדיניות מפורטת לניהול החשיפות והסיכונים, הכוללת, בין היתר, הגדרת תיאבון סיכון פרטני, מגבלות על החשיפה, מנגנוני בקרה שונים, מערך דיווחים ועוד. בנוסף, קיימת מעטפת נהלים המיושמים ע"י הבנק ומערכות מיכון תומכות.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1) (במיליוני ש"ח)

א			ב		ג
נכסי סיכון משוקללים			דרישות הון מזעריות (א)		
			31.12.24	30.09.24	31.12.24
1	סיכון אשראי (לא כולל סיכון אשראי של צד נגדי CCR) (גישה סטנדרטית) (ב)		100,514	96,920	12,564
6	סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)		2,353	1,995	294
10	התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)		604	517	76
15	סיכון סילוק (Settlement risk)		89	66	11
16	חשיפות איגוח (גישה סטנדרטית)		-	-	-
25	סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)		3,827	3,759	478
	סך הכל סיכון אשראי		107,387	103,257	13,423
20	סיכון שוק (גישה סטנדרטית)		979	1,174	122
24	סיכון תפעולי		12,477	12,027	1,560
27	סך הכל		120,843	116,458	15,105

(א) דרישות הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין, הבנק נדרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי של 12.5%.

(ב) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לסף הניכוי.

לפרוט הקשרים בין הדוחות הכספיים לבין חשיפות פיקוחיות - ר' [תוספת א'](#).

מידע נוסף על נכסי סיכון משוקללים

דוח תנועה בחשיפות לאחר הפחתות סיכון אשראי בכל משקל סיכון (במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2024													
שינויים בחשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות (לפני המרה לאשראי)													
סוג החשיפה	סה"כ	0%	2%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	שינוי בנכסי סיכון	ניכוי מבסיס ההון
יתרה ליום 31.12.2023	249,903											108,299	
ריבונות	13,921	10,678	-	3,243	-	-	-	-	-	-	-	647	-
יישויות סקטור ציבורי	141	-	-	(731)	-	872	-	-	-	-	-	283	-
תאגידים בנקאיים	3,531	1	-	1,558	-	1,970	-	-	2	-	-	1,278	-
חברות נ"ע	1,443	-	-	(2,452)	-	3,895	-	-	-	-	-	1,063	-
תאגידים	6,077	-	(90)	212	-	137	-	-	6,434	(616)	-	4,348	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	567	-	-	-	-	-	-	-	567	-	-	549	-
קמעונאות ליחידים	1,506	-	-	-	-	-	-	1,543	(19)	(18)	-	704	-
עסקים קטנים	76	-	-	-	-	-	-	70	(1)	7	-	66	-
בגין משכנתאות לדיור	2,320	-	-	-	-	385	751	201	742	(20)	-	373	-
נכסים אחרים	834	10	-	-	-	-	-	-	691	45	88	941	-
סה"כ השינוי באשראי	30,416	10,689	(90)	1,830	261	7,259	751	1,814	8,416	(602)	88	10,252	-
סיכון סליקה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-
סיכון שוק	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	93	-
סיכון תפעולי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,117	-
CVA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	68	-
שינוי רגולטורי ומתודולוגי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
השפעות אחרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יתרה ליום 31.12.2024	280,319											120,843	-

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023													
שינויים בחשיפה לאחר הפרשה להפסדי אשראי ולאחר הפחתת בטחונות (לפני המרה לאשראי)													
סוג החשיפה	סה"כ	0%	2%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	שינוי בנכסי סיכון	ניכוי מבסיס ההון
יתרה ליום 31.12.2022	226,499											103,636	
ריבונות	20,609	20,609	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יישויות סקטור ציבורי	(351)	-	-	(351)	-	-	-	-	-	-	-	(33)	-
תאגידים בנקאיים	1,608	-	-	1,538	-	68	-	-	2	-	-	369	-
חברות נ"ע	(1,614)	-	-	(1,614)	-	-	-	-	-	-	-	(197)	-
תאגידים	1,016	-	(21)	32	-	19	-	-	1,104	(118)	-	1,404	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	(89)	-	-	-	-	-	-	-	(89)	-	-	(87)	-
קמעונאות ליחידים	2,110	-	-	-	-	-	-	2,044	47	19	-	(56)	-
עסקים קטנים	(307)	-	-	-	-	-	-	(314)	8	(1)	-	(269)	-
בגין משכנתאות לדיור	216	-	-	(284)	(592)	(21)	(21)	(499)	1,587	25	-	496	-
נכסים אחרים	206	(19)	-	-	-	-	-	-	(4)	(9)	238	612	-
סה"כ השינוי באשראי	23,404	20,590	(21)	(395)	(284)	(505)	(21)	1,231	2,655	(84)	238	2,239	-
סיכון סליקה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45	-
סיכון שוק	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	97	-
סיכון תפעולי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,299	-
CVA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(17)	-
שינוי רגולטורי ומתודולוגי	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
השפעות אחרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
יתרה ליום 31.12.2023	249,903											108,299	

נכסים משוקללים בסיכון ביחס לפעילויות העסקיות ולסיכונים הקשורים (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2024								
מגזרי פעילות פיקוחיים								
	משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	סה"כ
סיכון אשראי	37,402	241	15,790	8,057	35,721	2,143	8,033	107,387
סיכון שוק	-	-	-	-	-	-	979	979
סיכון תפעולי	3,721	243	1,831	579	1,031	603	4,469	12,477
סך הכל	41,123	484	17,621	8,636	36,752	2,746	13,481	120,843

ליום 31 בדצמבר 2023								
מגזרי פעילות פיקוחיים								
סה"כ	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
97,053	4,851	771	30,926	7,968	15,901	199	36,437	סיכון אשראי
886	886	-	-	-	-	-	-	סיכון שוק
10,360	2,943	551	946	519	1,715	216	3,470	סיכון תפעולי
108,299	8,680	1,322	31,872	8,487	17,616	415	39,907	סך הכל

הון ומינוף

חלק 3 הרכב ההון

הרכב ההון הפיקוחי (CC1)

ה	ד	ג	ב	א	הרכב ההון הפיקוחי
		ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2024		
		סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל ווו	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל ווו		
הפנייה		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
					הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים
1		927	927		הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1.
2		11,299	12,681		עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן.
3		(155)	(178)		רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי.
4		-	-		מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
5		272	309		מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג' (זכויות מיעוט).
6		12,343	13,739		הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים.
					הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים
9		94	94		נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם.
14					רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההגון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק.
15		-	4		עודף יעודה על עתודה, בניכוי מיסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או יגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור.
26		(47)	(23)		התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
26א		-	-		מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
26ב		-	-		מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות.
26ג		(47)	(23)		מזה: בגין השפעת תכנית ההתייעלות.
26ד		-	-		מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים 26א, 26ב ו-26ג
		-	-		התאמות פיקוחיות בהון עצמי רובד 1 הכפופות לטיפול הנדרש לפי אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל ווו
28		51	73		סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1.
29		12,292	13,666		הון עצמי רובד 1.
					הון רובד 1 נוסף: מכשירים
36					הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים.
					הון רובד 1 נוסף: ניכויים
44		-	-		הון רובד 1 נוסף.
45		12,292	13,666		הון רובד 1.
					הון רובד 2: מכשירים והפרשות
46		2,377	2,173		מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו.
47		-	-		מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר.
48		-	-		מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'.
9		-	-		

ה	ד	ג	ב	א	
ליום 31 בדצמבר 2024					הרכב ההון הפיקוחי
ליום 31 בדצמבר 2023					
הפנייה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל III	במיליוני ש"ח	
	-		-		49 מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2.
10+11	1,192		1,330		50 הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס.
	3,569		3,503		51 הון רובד 2 לפני ניכויים.
הון רובד 2: ניכויים					
	-		789		54 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי.
	-		789		57 סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2.
	3,569		2,714		58 הון רובד 2.
	15,861		16,380		59 סך ההון.
	108,299		120,843		60 סך נכסי סיכון משוקללים.
יחסי הון וכריות לשימור הון					
	11.35%		11.31%		61 הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
	11.35%		11.31%		62 הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
	14.65%		13.55%		63 ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים					
	9.24%		9.23%		69 יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
	12.50%		12.50%		71 יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)					
13	273		510		72 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה.
14+15	696		752		73 השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה.
16	762		785		75 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה.
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2					
	1,588		1,609		76 הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה.
	1,190		1,327		77 התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית.
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר					
	-		-		84 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר [בהתאם להוראות המעבר בהוראה 299].
	-		-		85 סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה.

לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי - ר' [תוספת א'](#).

מידע נוסף על הון והלימות הון

דוח תזרים של תנועות ממועד הדיווח הקודם על ההון הפיקוחי, לרבות שינויים בהון העצמי רובד 1, הון רובד 1, והון רובד 2

לשנה שנסתיימה	לשנה שנסתיימה	
31.12.2023-ב	31.12.2024-ב	
	במיליוני ש"ח	
		1. שינוי בהון עצמי רובד 1
10,824	12,343	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים לתחילת תקופה
1,433	1,374	שינוי בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק
		שינוי בהבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1
99	37	שינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	יישום הוראות מעבר בגין אימוץ כללי חשבונאות מקובלים בנושא זכויות עובדים
(13)	(16)	התאמות בגין הפסדי אשראי
12,343	13,739	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים לסוף תקופה
		שינוי בהתאמות פיקוחיות וניכויים:
-	-	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין מהלכי התייעלות - הון עצמי רובד 1, לתחילת תקופה
94	94	שינוי בנכסים בלתי מוחשיים
-	-	שינוי בהתחייבות להשקעה עצמית במניות
4	3	שינוי בהתאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
98	97	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין מהלכי התייעלות - הון עצמי רובד 1, לסוף תקופה
(47)	(24)	סך שינוי בהתאמות בגין מהלכי התייעלות - הון עצמי רובד 1
12,292	13,666	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
		2. שינוי בהון רובד 2
2,377	2,173	סך הון רובד 2, לפני ניכויים לתחילת תקופה
1,192	1,330	שינוי בהון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים
-	-	שינוי בהון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
3,569	3,503	סך הון רובד 2, לפני ניכויים לסוף תקופה
		שינוי בניכויים:
-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
-	-	שינוי בסך הכל ניכויים - הון רובד 2
3,569	3,503	סך הכל הון רובד 2

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות, המחשבות לכל אחד מסוגי הסיכונים בנפרד, כאשר לגבי סיכוני אשראי הגישות העיקריות הן:

1. הגישה הסטנדרטית המסתמכת בעיקר על נתוני דירוגי אשראי של חברות דירוג חיצוניות.
2. הגישות המתקדמות המבוססות על דירוגים פנימיים אשר חושבו בהתאם למודלים שפותחו על ידי הבנק (Internal Ratings-Based).

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית לכלל החשיפות של הבנק, ובגין סיכון שוק מבוצע גם חישוב של הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון הספציפי בתיק למסחר.

נדבך שני - עוסק בתהליך הפנימי להערכת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכונים של הבנק - תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ובמערכי הפיקוח והבקרה שהבנק מיישם. תהליך ה-ICAAP נועד להבטיח קיום רמה הולמת של אמצעים הוניים שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק, לרבות בהתחשב בתוכניות אסטרטגיות עתידיות, זאת מעבר לדרישות ההון המינימאליות שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון, ובכלל זה: סיכון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון אינפלציה, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון ומימון טרור, סיכון אסטרטגיה, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון מודלים ועוד. התהליך כולל, בין היתר, בחינת המנגנונים המובנים לזיהוי הסיכונים ומוקדי הסיכון וביצוע הערכת נאותות הונית על בסיס תרחישים שונים, בחינת קיום תהליכים פנימיים ליישום ממשל תאגידי נאות, שיפור ושדרוג מערכי הבקרה והביקורת וקיום תשתית תרחישי קיצון נאותה הכוללת תרחישי קיצון הוליסטיים. כמו כן, עוסק נדבך זה בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP) מול בנק ישראל.

נדבך שלישי - משמעת שוק - דרישות הגילוי והדיווח לציבור. הנדבך כולל את דרישות הגילוי בדיווח הכספי של תאגיד בנקאי.

ועדת באזל לפיקוח בנקאי (BCBS) פרסמה עדכונים להוראות "מדידה והלימות הון" (המכונים "באזל 4"), עדכונים אלו צפויים להשפיע על אופן החישוב של נכסי הסיכון ודרישות ההון בגינם. היישום באירופה החל להיכנס בהדרגה מה-1 בינואר 2025. חשוב לציין כי בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו ההוראות אלה בישראל.

אימוץ ההוראות באזל ע"י בנק ישראל

הבנק מיישם את ההוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו, על מנת להתאימן להנחיות באזל.

בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר יחסי הון מזעריים, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי של 9% יחס הון כולל של 12.5% וזאת כתאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. כמו כן, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיר" נדרש הבנק להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 באחוז אחד מיתרת הלוואות לדיר למועד הדוח, למעט הלוואות לדיר (הן למטרת דיור והן לכל מטרה), שניתנו החל מיום 19 במרס 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021. ביום 27 בדצמבר 2021, במסגרת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות על העמדת הלוואות לדיר נקבע, כי דרישת ההון הנוספת האמורה תחול בגין הלוואות למטרת דיור בלבד ולא תחול בגין הלוואות לכל מטרה. לאור כל האמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על ידי הפיקוח על הבנקים, על בסיס מאוחד ליום 31 בדצמבר 2024 הינם 9.23%-12.50%, בהתאמה.

גישות הבנק להערכת הלימות ההון

במסגרת הטמעת הנדבך השני של באזל בבנק מהווה תהליך הערכת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) את הבסיס לקביעת יעד ההון המינימאלי של הקבוצה.

תהליך ה-ICAAP מתבצע בהתאם לפרקטיקה בינלאומית מקובלת ובהתאם למסגרת העבודה של באזל והנחיות בנק ישראל, במסגרתו מאותגרת הקצאת ההון הרגולטורית בנדבך הראשון ומוקצות כריות הון ייעודיות נוספות במידת הצורך. מסמך ה-ICAAP מטמיע את מתודולוגיית אמידת הסיכונים השונים, הערכת הנאותות ההונית והניהול השוטף של ההון. הוא מכיל עדכונים ושינויים רבים שהתבצעו במהלך השנים עקב תהליכי שיפור פנימיים, דו שיח מתמשך עם בנק ישראל (לרבות תהליך ה-SREP), עדכוני בנק ישראל ועדכונים בינלאומיים שונים. תהליך הערכת הנאותות ההונית נועד לבחון את יכולת הקבוצה לשאת בסיכונים אליהם היא חשופה ותוצאותיו מהוות היזון חוזר הן ליעדי ההון שקבע הדירקטוריון והן לאיכות מדיניות ניהול הסיכונים והצלחת יישומה, והן משמשות בסיס לקביעת יעדי ההון ותכנון ההון וגיוש תיאבון לסיכון ומגבלות על ידי זיהוי צרכי ההון וקיבולת הסיכון של הקבוצה.

בקביעת יעד ההון נבחנים ממצאי התהליך המהווים את היקף ההון הנדרש בראיית הקבוצה אל מול פרופיל הסיכון שלה למועד הדוח ובראייה צופה פני עתיד בהתבסס על היעדים העסקיים של הקבוצה והצמיחה המתוכננת ותחת תרחישי קיצון הוליסטיים. מסמך ה-ICAAP האחרון בוצע לנתוני 30 בספטמבר 2023, כחלק מהתהליך שולבו השפעותיה האפשריות של המלחמה. תשתית תהליך הנאותות ההונית שאושרה בבנק משמשת בסיס לתהליך הפנימי המבוצע בחברת הבנקאית בהתאמות הנדרשות ועל בסיס פרופיל הסיכון הספציפי של

חברת הבת. בנק מסד ביצע תהליך ICAAP, גם הוא לנתוני ה-30 בספטמבר 2023. הבנק ובנק מסד מצויים בעיצומו של תהליך ICAAP לנתוני 30 בספטמבר 2024.

דיון כמותי ואיכותי בתכנון ההון במסגרת הדיון הכללי בתכנון האסטרטגי של ההנהלה

לבנק תכנית אסטרטגית לשנים 2023-2025, בתכנית האסטרטגית נקבעו מיקודים עסקיים אשר נועדו להצמיד את הבנק קדימה בסביבת התחרות המתחדשת ותחת תנאי אי ודאות. התכנית כוללת יעדים כמותיים, כנגזרת של התכנית האסטרטגית, הכוללים הנחות לגבי הכנסות והוצאות ותכנון הון תלת שנתי. התוכנית האסטרטגית על יעדיה הכמותיים מתוקפת פעמיים בשנה, ובמסגרת זאת נעשית בדיקה כי תכנון ההון הקיים הינו בהלימה עם היעדים האסטרטגיים המעודכנים. טרם אישור תכנון ההון, מתבצע תהליך של בחינת העמידה ביעדי ההון במצב עסקים רגיל ותחת תרחישי קיצון.

- יישום הנדבך השני של באזל כולל ביצוע תהליך ה-ICAAP כאשר אחד מתוצריו המרכזיים הינו קביעת יעדי ההון במצב עסקים רגיל ובמצב קיצון. יעדי ההון נקבעים להון עצמי רובד 1 ולהון הכולל.
- יעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון הינם:
- במצב עסקים רגיל - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-9.35% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-12.50%.
 - במצב קיצון - יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-6.50% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-9.00%.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין בקשר לחישוב נכסי סיכון תפעולי

ביום 19 ביוני 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 206 בנושא מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי, אשר תחליף את ההוראה המיושמת כיום. תחילת יישום ההוראה החל מיום 1 בינואר 2026. הבנק נערך ליישום ההוראה.

השפעת דירוג האשראי של מדינת ישראל

הורדת הדירוג בחודש אפריל 2024 מרמה של AA- לרמה של A+ הביאה לירידה של 0.21% ו-0.26% ביחס הון רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק לנתוני הרבעון הקודם, בהתאמה. הפחתת הדירוג בחודש אוקטובר 2024 מרמה של A+ לרמה של A לא השפיעה על יחסי ההון של הבנק. להערכת הבנק, אם וככל שירד דירוג האשראי של ישראל בשתי דרגות נוספות על ידי חברת הדירוג S&P, יגרום הדבר לירידה של 0.33% ו-0.39% ביחס הון רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה.

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2024:

השפעת השינוי ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת השינוי ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון
באחוזים	
0.09	0.10
1.36	2.83

בנק (בנתוני המאוחד)

מסד

חלק 4 - יחס המינוף

השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)

31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
	במיליוני ש"ח	
221,593	248,563	1 סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
-	-	2 ההתאמות בגין השקעות ביישיות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
-	-	3 ההתאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
(1,476)	352	4 התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
-	-	5 התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
12,187	13,478	6 התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
1,365	1,369	7 התאמות אחרות (*)
233,669	263,762	8 חשיפה לצורך יחס המינוף

(*) עיקר סכום ההתאמות נובע מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.

יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

31 בדצמבר 2023	31 בדצמבר 2024	
	במיליוני ש"ח	
218,060	245,444	1 חשיפות מאזניות
(95)	(94)	2 נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות (סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1)
217,965	245,350	3 סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
1,118	1,440	4 חשיפות בגין נגזרים
2,342	3,424	5 עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתת בטחון משתנה במזומן כשיר)
-	-	6 סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	7 גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	-	8 (ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)
-	-	9 (רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
-	-	10 סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	11 בניכוי: קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
3,460	4,864	12 סך חשיפות בגין נגזרים
57	70	13 חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	14 נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמטופלות כמכירה חשבונאית
-	-	15 (סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
-	-	16 חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך
57	70	17 חשיפות בגין עסקאות כסוכן
44,751	50,305	18 סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
(32,564)	(36,827)	19 חשיפות חוץ מאזניות אחרות
12,187	13,478	20 חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
12,292	13,666	21 (התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
233,669	263,762	22 פריטים חוץ מאזניים
5.26%	5.18%	הון וסך החשיפות
		הון רובד 1
		סך החשיפות
		יחס מינוף
		יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

בהתאם לגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR) המחושבת החל מיום ה-1 ביולי 2022, סכומי עלות השחלוף והתוספת בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית מוכפלים במקדם Alpha המשמש לחישוב EAD רגולטורי, למעט חשיפות בגין הפקדות ובטחונות לקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף שנכללות בסכום עלות השחלוף ואינן מוכפלות במקדם.

ביום 20 בדצמבר 2023, פרסם בנק ישראל חוזר מעדכן להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 218 בנושא יחס מינוף, ובמסגרתו הוּאָרָך תוקף ההקלה ביחס המינוף שניתנה במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 250 - התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה). העדכון מקל את דרישת יחס המינוף בחצי נקודת האחוז, כך שעל הבנק לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד (במקום 5%), וזאת כתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא עד 24% מהיקף הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית. במסגרת החוזר נקבע כי ההקלה תמשיך לחול עד ליום 30 ביוני 2026 ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2025 או מיחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

מידע כללי על איכות סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו הסיכון שלוה או צד נגדי, של הבנק, לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק על פי הסכם האשראי. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים אשראי. פרק זה דן בסיכון אשראי בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 203, סיכון אשראי בגין צד נגדי מטופל בנפרד בחלק 5 א' של הדוח להלן.

המודל העסקי במרכיבי פרופיל סיכונים האשראי

תיק האשראי של הבנק מתמקד באשראי ללקוחות פרטיים (הכולל בין היתר, אשראי לבנקאות פרטית ושוק ההון, אשראי למגזר החרדי והדתי, אשראי לעובדי וגמלאי מערכת הבטחון ואשראי לאוכלוסיית המורים בישראל, וכן כולל אשראי למשכנתאות), המאופיין ברמת פיזור גבוהה ורמת סיכון נמוכה, באשראי מסחרי ועסקי, המאופיין בביקוש יציב, ואשר מושפע במידה נמוכה מתנודות בשווקים, ובכלל זה, באשראי לפעילי שוק ההון, באשראי לענף הנדל"ן ובאשראי לעסקים קטנים. עיקר הסיכון הטמון בפעילות זו הינו הרעה במצבם של הלווים שעלולה להשפיע לרעה על שווי תיק האשראי ורווחיות הקבוצה.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון של הבנק משקף נכונות מידתית לנטילת סיכונים אשראי, תואם פעילות בנקאית זהירה, תואם לדרישות הפיקוחיות ותואם להיקף פעילות הבנק וצביונו. במסגרת המדיניות התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום סיכון האשראי הכוללת מערך מגבלות רחב לסיכון האשראי לענפים ותחומי פעילות שונים.

ניהול על בסיס קבוצתי של חשיפות האשראי

היבט מרכזי במדיניות ניהול סיכונים האשראי הינו מיסוד תיאבון קבוצתי וקביעת מיקוד עסקי מובהק וברור, לרבות קביעת עקרונות מנחים לפעילות האשראי בחברת הבת הבנקאית בקבוצה והגברת השליטה והבקרה על האשראי הניתן בחברה זו. הבנק הטמיע מדיניות אשראי על בסיס קבוצתי, תוך שימור מאפייניה הייחודיים של חברת הבת. במסגרת זו גם מאותגר מסמך מדיניות האשראי של חברת הבת הבנקאית על ידי החטיבה לניהול סיכונים של הבנק.

ניהול סיכונים האשראי

סיכון האשראי מנוהל באמצעות יישום מדיניות אשראי בעיקר בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311. מדיניות האשראי נועדה להבטיח קיומם של תהליכים אפקטיביים לשמירה על איכות תיק האשראי, מיחזור, שינוי תנאיו והגדלתו באופן מבוקר ומודד, בהתבסס על הסביבה העסקית-כלכלית, התיאבון המידתי לסיכון, רמת השליטה והבקרה של הבנק בתחומי פעילות הענף או הלקוח וכן למתן מעטפת נאותה של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, ניטור, דיווח, בקרה וביקורת על תהליך ניהול סיכון האשראי.

הבנק מפעיל מנגנונים הולמים לביצוע בקרה ופיקוח על האשראי, חלקם בזמן אמת וחלקם בדיעבד. הבקרה והפיקוח מבוצעים באמצעות יחידות אקסוגניות ליחידות המנהלות את האשראי.

החטיבה לניהול סיכונים מובילה את תהליך גיבוש מדיניות האשראי, תוך שיתוף הגורמים העסקיים האחראיים על מתן האשראי בבנק. מסמך מדיניות האשראי, שהינו תוצר של גיבוש מדיניות זו, נדון ומאושר לפחות אחת לשנה על ידי ההנהלה, וועדות הלוואות וניהול סיכונים ובדירקטוריון הבנק, ומתעדכן על פי השינויים והתמורות בשווקים הפיננסיים בארץ ובעולם, שינויים ברגולציה ובצרכים עסקיים, כמפורט בהמשך. נהלי הבנק בתחום האשראי וניהול סיכון האשראי תומכים ומבטאים מדיניות זו הלכה למעשה.

מדיניות הבנק כוללת דיון רחב ומפורט ביעדים ובאופן פיתוח עסקי האשראי בענפים ובתחומי הפעילות השונים, תוך הגדרת עקרונות מפורטים בכל ענף ותחום לרבות מגבלות פרטניות ברמת תתי ענפים ומוצרים המאופיינים ברמת סיכון גבוהה.

הקריטריונים המשמשים בהגדרת המדיניות לניהול סיכון אשראי ובקביעת ההגבלות על סיכון אשראי

במסגרת מדיניות האשראי התווה דירקטוריון הבנק אסטרטגיה לצמצום סיכון האשראי באמצעות הגדרת התיאבון לסיכון והגדיר תחומי פעילות שאינם נמצאים במיקוד של הבנק. בנוסף, תחומים בהם לא יינתן אשראי, וזאת במידה שרמת הסיכון הטמונה בהם גבוהה או רמת השליטה והבקרה עליהם אינה גבוהה, אף אם התשואה הפוטנציאלית העשויה להתקבל מהם גבוהה.

כחלק מאסטרטגיה זו מיישם הבנק מספר עקרונות:

- **פיזור נאות של הסיכונים** וניהול זהיר ומבוקר של החשיפות, הן ברמת הלקוח הבודד והן ברמת ענפי המשק ומגזרי הפעילות העסקיים השונים.
- **בחינת קריטריונים לאישור אשראי הכוללים בין היתר: בחינת כושר ההחזר** של הלקוח, בחינה שוטפת של מאפייני הפעילות העסקית של הלקוח, בדיקת תזרים המזומנים ומבנה הנכסים וההתחייבויות שלו, כולל תרחיש קיצון (בסכומים שנקבעו במדיניות), טיב הביטחונות, ניתוח המגזר הענפי בו הוא פועל וניתוח פרמטרים נוספים להם השלכה על איתנותו הפיננסית כגון: תלות גבוהה של הלקוח בלקוחותיו, בספקים שלו וכיוצ"ב.
- **שמירה על מתן אשראי בתנאי שוק תוך שמירה על הלימה בין המרווחים והרווחיות הכוללת מהלקוחות** לבין רמת הסיכון הגלומה בפעילותם, תוך שימוש בתהליכים ובקורות ממוקדים, המביאים לידי ביטוי את שיעור ההכנסה הכוללת מהלקוח (מרווחים ועמלות), ביחס לתיק האשראי הכולל, לרבות קביעת רף מינימום לשיעור זה. רמת המרווחים משקפת גם את הקצאת ההון הנדרשת בשל מתן האשראי.
- **אי תלות, ניגוד עניינים ואנשים קשורים (אישור מיוחד):** בהתאם למדיניות האשראי עסקאות אשראי עם אנשים קשורים תובאנה לוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר אישורן בוועדות האשראי המתאימות. הבקשות מוגשות לוועדה בצורה שיטתית ומסודרת הכוללת נתוני השוואה על מנת לאפשר לוועדה לבחון את הוגנות תנאי העסקה והיעדר העדפה ביחס ללקוחות אחרים (תנאי שוק).
- **קביעת מגבלות פנימיות** לשמירה על חשיפת האשראי במסגרת הרמה שקבע התאגיד לעצמו, כך שיוכל לפקח על עמידה בתיאבון סיכון האשראי שנקבע.
- **שמירה על הנאותות ההונית** של הבנק בהתבסס על יעדי הלימות ההון של הבנק כפי שקבע הדירקטוריון.
- **שמירה על רמת ריכוזיות אשראי סבירה** באמצעות קביעת מגבלות אשראי פנימיות ללווה בודד ולקבוצות לווים, למגזרי פעילות, ולהיקף האשראי הכולל של קבוצות הלווים הגדולות ביחס לתיק האשראי וכו'.
- **הגדרת אינדיקטורים כמותיים** ברורים לבחינת הצורך בעדכון מסמך המדיניות בעקבות שינויים מאקרו כלכליים ורגולטוריים או שינויים בנתוני הבנק, ביניהם: שינויים בתחזיות צמיחה במשק, שינוי בשערי חליפין, הוראות רגולטוריות חדשות בעלות השפעה על תחום האשראי, שינוי בחלקו של הבנק באשראי במערכת הבנקאית, הלימות הונו של הבנק ועוד.
- היבטי אשראי בפעילות הנוסטרו בניירות ערך קונצרנים - הבנק משקיע בניירות-ערך שהונפקו על ידי חברות בדירוג השקעה (Investment Grade) וזאת לאחר ניתוח איכות האשראי של המנפיק, המרווחים, סיכוני השוק הגלומים בהשקעה, הסחירות ונזילות ניירות-הערך.

המבנה והמערך הארגוני של ניהול סיכון האשראי ופונקציית הבקרה באשראי - קווי הגנה

מערך הבקרה הפנימית מורכב משלושה נדבכים עיקריים (קווי הגנה):

מערך יוצרי הסיכונים, המהווה גם את קו ההגנה הראשון כולל את החטיבה העסקית, על מחלקותיה העסקיות והמסחריות (ראשי סקטורים, קציני אשראי, רפרנטים וכו') וכולל את החטיבה הבנקאית לרבות מטה האשראי ואנשי האשראי במערך הסניפים ואת מערך פאג", את המחלקה הפיננסית (כחלק מחטיבת המשאבים) ואת חטיבת ניהול נכסי לקוחות. בנוסף נכללים בקו ההגנה הראשון, בין היתר, יחידות הבקרה הבאות: יחידת תפעול ובקרה עסקית, מחלקת אשראים מיוחדים ופיקוח, מחלקת גביה, היחידה לניתוח פיננסי, מחלקת סחר חוץ ותשלומים בינלאומיים, מחלקת ניהול מכירות ויחידת הבקרה לשוק ההון בחטיבה לניהול נכסי לקוחות.

קו ההגנה השני באשראי כולל את המחלקה לניהול סיכונים אשראי, היחידה לניהול סיכונים ויישום הוראות באזל ואת היחידה לסיכונים שוק, נזילות ומודלים. בנוסף קו ההגנה השני כולל את חטיבת החשבונאי הראשי ומערך היעוץ המשפטי.

קו ההגנה השלישי כולל את מערך הביקורת הפנימית הבלתי תלויה, הכפופה ישירות לדירקטוריון, ואת גופי הביקורת החיצוניים.

בבנק מתבצעים באופן שוטף תהליכים להפחתת סיכון האשראי באמצעות ניתוח כלכלי ועסקי של בקשות האשראי להערכת סיכון האשראי בפעילות הלווה, דירוג הלווה ומעקב ובקרה שוטפים אחר האשראי הניתן. במסגרת היחידות העסקיות נדון באופן תקופתי האשראי הניתן ללווים גדולים וקבוצות לוויים וכן האשראי לענפי משק שונים. כל חביונות לקוחות הבנק לרבות שווי הביטחונות העומדים כנגדן, מרוכזים במערכת האובליגו - באמצעותה מבצע הבנק מעקב יומי של מצבת הביטחונות אל מול חשיפות האשראי.

הבקרה הפנימית באשראי מבוצעת על ידי יחידות שונות שהמרכזיות שבהן הינן:

מחלקת אשראים מיוחדים ופיקוח - מופקדת על ניהול תיקי האשראי שסווגו כבעייתיים והוחלט להעבירם לטיפול היחידה. תפקיד מחלקת פיקוח הוא איתור לקוחות בעייתיים להם חוב מעל 100 אלף ש"ח ובחינת מצבם הפיננסי, והיא בלתי תלויה ואינה מעורבת בפעילות העסקית. המעקב והפיקוח מתבצעים באופן שוטף ביחס לכלל לקוחות הבנק על בסיס מגוון של דיווחים ממוחשבים המופקים בתדירות ובחתיכים שונים. יחידת בקרת חדרי מסחר ניירות ערך בחטיבת נכסי לקוחות - אחראית על בדיקת חוסרי בטחונות ועמידה במסגרות מאושרות של הלקוחות פעילי שוק ההון, כולל ביצוע בקרה תוך יומית.

היחידה לניתוח פיננסי - היחידה משמשת כגוף תומך החלטה לגורמי הבנק ותפקידה העיקרי הוא לחוות דעה מקצועית ואובייקטיבית בנושא סיכונים אשראי של לוויים בבנק, הן קיימים והן פוטנציאליים. ייחודה ויתרונה של היחידה מתבטא בכך שאינה מעורבת במתן אשראי בפועל ובכך נשמרת אי התלות שלה.

יחידת תפעול ובקרה עסקית - היחידה בוחנת את התפתחות הרווחיות הכוללת של לקוחות האשראי העסקי והמסחרי במגוון חתכים לרבות מול דירוג הסיכון של הלקוחות.

מחלקת המשכנתאות מבצעת בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השתנות היקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית.

מחלקת פיקוח אשראי וגביה - המחלקה מבצעת "בקרת על" בגין אשראי בסכום של עד 100 אלף ש"ח בתיאום עם מטה האשראי בחטיבה הבנקאית.

יחידת רגולציה ובקרה במטה האשראי של החטיבה בנקאית - היחידה מבצעת מעקב אחר התפתחות שיעור האשראי הבעייתי ומבצעת בקרות שוטפות הקשורות לניהול האשראי שבאחריות החטיבה בהתאם לנהלי הבנק.

המחלקה לניהול סיכונים אשראי בחטיבה לניהול סיכונים - המחלקה כפופה למנהל הסיכונים הראשי העומד בראש החטיבה לניהול סיכונים. המחלקה אחראית על מספר תחומים:

התחום הראשון הינו בקרת סיכונים אשראי של לוויים ספציפיים, על פי מדגם מבוסס סיכון מתיק האשראי של הבנק, על פי נב"ת 311 ("ניהול סיכונים אשראי"). בנוסף, מבצעת היחידה בקרה על אגרות החוב הקונצרניות בתיק הנוסטרו, שדירוגן ירד מתחת לדירוג המותר לפי נהלי הבנק ("חריגה פאסיבית") במידה ונמצאו כאלה.

התחום השני הינו, ניתוח ומתן חוות דעת כתובה בלתי תלויה לגבי חשיפות אשראי בסכומים מהותיים, על פי נב"ת 311. חוות הדעת של היחידה מתייחסת לבקשת האשראי או השקעה ולדירוג האשראי, תוך ביצוע ניתוח עצמאי של העסקה, ומאגרת לפי העניין את שיקול הדעת שמפעיל הגורם העסקי. נציג היחידה משתתף בוועדות האשראי (מסמכות ראש החטיבה העסקית ומעלה), בודק ומעריך את סיכונים האשראי בכל בקשות האשראי הנדונות, ובמידת הצורך מחווה את דעתו בדיוני הוועדות. פעילות היחידה אינטגרלית לתהליך קבלת ההחלטות העסקיות בגין האשראי הניתן ועמדתה נבחנת כחלק מהתהליך ולא בדיעבד.

המחלקה אחראית בנוסף על ביצוע הליכים עצמאיים משלימים לאיתור חובות שמצבם מורע, לרבות קביעת נאותות הסיווגים וההפרשות להפסדי אשראי.

כמו כן, אחראית המחלקה על עריכה ועדכון מדיניות האשראי של הבנק. בנוסף, אחראית המחלקה על בקרת תהליכי האשראי הכוללים: בדיקת תקינות תהליך אישור האשראי בחשבונות העונים על הפרמטרים המפורטים בנוהל היחידה, קיומם ותקינותם של מסמכי האשראי והביטחונות וקיום אישור הסמכות המתאימה לתנאי אשראי מוטבים.

מערכות למדידה, אמידה וניהול של סיכוני האשראי

לבנק **מודלים פנימיים** מתוקפים שפיתח לדירוג סיכון האשראי הגלום בפעילות הלקוחות העסקיים. המודלים מתבססים ברובם על פרמטרים אובייקטיביים הנגזרים ממצבו של הלקוח (מאפייני הלקוח, תמהיל הביטחונות, החוסן הפיננסי המשתקף מן הדוחות הכספיים של הלקוח, נתונים ענפיים, נתונים נוספים וכיו"ב). על מנת להדק את הקשר שבין דירוג הסיכונים של הלקוח והתשואה הנובעת מפעילותו, קבע הבנק רף תשואה מינימלית שיש לשאוף אליה לכל דרגת סיכון.

לבנק מודלים סטטיסטיים לדירוג סיכוני האשראי ללקוחות פרטיים ועסקים קטנים, בהתאם לדרישות העסקיות, הסביבה התחרותית, תיאבון הסיכון של הבנק ועקרונות רגולטוריים. המודלים מתבססים, בין היתר, על נתוני החשבון, נתוני הלקוח, והסיכוי לכשל. כמו כן, לבנק מודלים סטטיסטיים לדירוג סיכון האשראי בהלוואות לדיר, בעת מתן משכנתאות, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת ההחזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינוי ריבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון.

מערכות ממוכנות - מערכות הבנק מאפשרות מעקב שוטף אחרי פעילות הלקוחות, במכלול רחב, ובמגוון חתכים: רמות ותמהיל פעילות, ניצול מסגרות אשראי, רמת ביטחונות ומידע עדכני על מצבו הכספי של הלקוח. מנגנון זה משמש בין היתר את הסניפים ואת המטה, ומאפשר להעניק ללקוחות את מיטב השירות ברמה גבוהה של מקצוענות ומיומנות.

אחת מהמערכות הממוכנות המיושמות בבנק הינה **מערכת ממוכנת של בקשות אשראי** אשר משפרת ומיעלת את הליך קבלת ההחלטות והבקרה עליו.

בנוסף בוחן הבנק באופן תדיר את עמידתו בהוראות הרגולטוריות בכל הקשור **במגבלות הריכוזיות**: לווה וקבוצת לווים או חשיפה לענפי משק, באמצעות מערכת חשיפות אשראי.

לבנק **מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים** היוצרים את השעבודים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שוויים של נכסים אלה. מערכות הביטחונות מבטיחות את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכוני אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה. הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל ולשפר את כלי המדידה, הדיווח והבקרה הדרושים לה, לשם קבלת תמונת מצב עדכנית בכל הקשור למאפייני הסיכון השונים, הקיימים בסביבתם העסקית של מקבלי האשראי. לשם כך היא נעזרת, בין היתר, בראשי סקטורים מומחים בחטיבה העסקית וביחידות תחום ניהול סיכוני אשראי בחטיבה לניהול סיכונים.

פיקוח ובקרה

הבנק מפקח על חבויית הלקוחות ועל שווי הביטחונות שניתנו להבטחתן באמצעות מערכת האובליגו המאפשרת מעקב יומי שוטף. מבוצע מעקב בתדירות יומית אחר חוסרי בטחונות ברמת הלקוח הבודד:

- איתור אובליגנטים עם חוסרי בטחונות על ידי סניפי הבנק.
- עבודת פיקוח ובקרה על אובליגנטים עם סכום חבות של מעל 100 אלף ש"ח במחלקת אשראים מיוחדים ופיקוח על ידי רפרנטים ייעודיים למקבץ סניפים אזורי, ללקוחות שוק ההון והנדל"ן.
- יחידת בקרת חדרי מסחר ניירות ערך, אחראית על בדיקת הלקוחות פעילי שוק ההון, באמצעות מערכות מיכוניות ייעודיות לתחום פעילות זה.
- בקרה על פי סט בקרות על ניהול האשראי בסניפים בחשבונות מתחת ל- 100 אלף ש"ח במטה האשראי של החטיבה הבנקאית.

דיווח על החשיפה לסיכוני אשראי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי בחתכים שונים, על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה, ביניהם דיווחים על החשיפה לסיכוני אשראי במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני. ניהול החשיפה לסיכוני האשראי נבחן ומבוקר באופן שוטף, במסגרת בחינת כלל הסיכונים על ידי ועדות ופורומים ייעודיים ברמת הדירקטוריון וההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים. במסמך הסיכונים נסקרת התפתחות תיק האשראי ומדווחים, בין היתר, הערכת סיכון האשראי לפי ענפי משק וחתכים שונים, עמידה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנהלה, בחינת יתרת החובות הבעייתיות ויתרות ההפרשה להפסדי אשראי.

במסגרת המסמך בוחן הבנק מתווה של תרחישי קיצון בתחום התממשות סיכוני אשראי על כלל התיק המשלבים סיכונים נוספים בו זמנית. תרחיש קיצון זה משמש לבחינת הנאותות ההונית.

מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.

איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

א	ב	ג	ד
31 בדצמבר 2024			
יתרות ברוטו			
בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	אחרים	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות נטו
במיליוני ש"ח			
695	135,595	(1,635)	134,655
-	33,178	(2)	33,176
46	50,716	(177)	50,585
741	219,489	(1,814)	218,416

א	ב	ג	ד
31 בדצמבר 2023			
יתרות ברוטו			
בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	אחרים	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות נטו
במיליוני ש"ח			
720	122,579	(1,620)	121,679
-	26,443	(1)	26,442
59	44,905	(165)	44,799
779	193,927	(1,786)	192,920

1 חובות, למעט איגרות חוב

2 איגרות חוב

3 חשיפות חוץ מאזניות

4 סך הכל

1 חובות, למעט איגרות חוב

2 איגרות חוב

3 חשיפות חוץ מאזניות

4 סך הכל

שינויים ביתרת החובות הלא צוברים וביתרת החובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים

ראו פרק סקירת הסיכונים, סיכון אשראי, איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי, תנועה בחובות שאינם צוברים הכנסות ריבית, בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2024.

גילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות האשראי

זיהוי וסיווג חובות לא צוברים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות לצורך אבחנה בין חובות בסיווג בעייתי, לרבות חובות לא צוברים, לבין חובות תקינים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או לא צובר. חוב מסווג כחוב לא צובר כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי (expected) שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב.

חובות (לרבות אגרות חוב) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נדקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים.

לצורך סיווג וטיפול באשראי בעייתי, הבנק מבחין בין:

- אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית מעל 1 מיליון ש"ח

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב וההפרשה הנדרשת מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, קיום ומצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

בכל מקרה, חוב מסחרי כאמור, מסווג כחוב לא צובר כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גבייה. בנוסף, חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים יסווגו כאשראי לא צובר במועד השינוי. החל ממועד הסיווג כחוב לא צובר, החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (חוב כאמור ייקרא "חוב לא צובר").

- אשראי לאנשים פרטיים, אשראי לדיור ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית נמוכה מ- 1 מיליון ש"ח

קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת על מצב הפיגור של החוב. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות אלה, אשר מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, מסווגים כחובות בסיווג נחות כאשר הבנק אינו מפסיק את צבירת הכנסות הריבית. חובות נחותים בפיגור של 150 ימים ומעלה, נחשבים כחוב שאינו צובר ובנוסף חלים עליהם כללי המחיקה החשבונאית. הלוואות לדיר בפיגור של 90 ימים או יותר, מסווגות כחובות שאינם צוברים והבנק מפסיק לצבור הכנסות ריבית בגין.

ההבדלים בהגדרת אופן הטיפול של פיגור וכשל למטרות חשבונאיות ומטרות פיקוחיות

חוב מוגדר "בפיגור" למטרות חשבונאיות לאחר 30 ימי פיגור, זאת בעוד שלמטרות פיקוחיות חובות בפיגור יוכלו לקבל ביטוי על ידי החלת משקל סיכון מוגבר רק לאחר 90 ימי פיגור ו/או כאשר החוב מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית.

הפרשה להפסדי אשראי

במסגרת תהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי מתייחס הבנק למכלול רחב של נתונים, שחלקם פנימיים לבנק, וחלקם כולל, בין היתר, אינדיקטורים מאקרו כלכליים. לעניין האינדיקטורים המאקרו כלכליים, התבסס הבנק, בהנחותיו ליום 31 בדצמבר 2024, על תחזיות כלכליות. הבנק נוקט בשיטה של שקלול תחזיות מחמירות ותחזיות ריאליות. יש לציין כי ערכי המאקרו כאמור, הינם חלק מסך רחב של פרמטרים, אומדנים והערכות סובייקטיביות המשמשים בתהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ושינויים באומדנים וההערכות הסובייקטיביות עלולים להטות את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, במידה רבה.

בעקבות פרוץ המלחמה, בוצע בשיתוף עם הגורמים העסקיים וחטיבת ניהול סיכונים, תהליך מיפוי ראשוני של ענפי הפעילות השונים, העלולים להיות מושפעים מהמציאות הביטחונית, במטרה לאתר לקוחות אשר עלולים להיפגע מהמצב באופן שיספיע על חוסנם הפיננסי ויכולת ההחזר שלהם. התגבשה רשימת מעקב דינמית הכוללת לווים שפעילותם ואיתנותם הפיננסית עלולה להיות מושפעת מהמצב. רשימה זו נדונה מעת לעת וכוללת חובות כאמור, עליה הושתה הפרשה איכותית נוספת מחשש להפסדי אשראי צפויים.

בנוסף, לצורך בחינת רגישות ההפרשה להפסדי אשראי להנחות ולהערכות שונות מאלה שצוינו בתחזית הכלכלית כאמור, וששימשו בקביעת ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2024, בחן הבנק תרחישים נוספים, תרחיש פסימי ותרחיש אופטימי. הנחות העבודה של הבנק במסגרת התרחיש הפסימי הינן של התמשכות מצב הלחימה, שיעורי צמיחה נמוכים בתוצר ובצריכה הפרטית. בנוסף, החרף הבנק את תחזית מגמת העלייה בשיעור האבטלה בארבעת הרבעונים העוקבים. במסגרת התרחיש האופטימי בוצעו הקלות שונות בהנחות העבודה ביחס לפרמטרים האמורים. במסגרת ניתוחי רגישות כאמור, שתוצאותיהם מתבססות על הערכות סובייקטיביות, עלה כי חישוב ההפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2024 על בסיס התחזית הפסימית היה מביא לגידול של עד כ-49 מיליון ש"ח ואילו חישוב ההפרשה הקבוצתית על בסיס תחזית אופטימית היה מביא לקטון של כ-42 מיליון ש"ח בהפרשה הקבוצתית. יודגש, כי התרחיש הפסימי אינו מהווה תרחיש קיצון.

ההוצאה להפסדי אשראי תלויה במגוון רחב של גורמים אשר קיימת לגביהם אי ודאות, כאשר מחד, קצב התאוששות איטי יותר של המשק עלול להביא להפרשה גבוהה יותר, ומנגד, קיומם של גורמים ממתנים, כגון קצב התאוששות מהיר יותר של המשק וגורמים פנימיים בבנק, כדוגמת איכות תהליך חיתום האשראי, איכות הביטחונות ומנגנוני הבקרה, עשויים להביא לקטון ברמת ההוצאה.

אמידת ההפרשה להפסדי אשראי דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות, המתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי ההתפתחויות בשווקים ואמידת השפעותיהן על סיכון האשראי ועל התממשות הפסדי אשראי בעתיד. הערכות הבנק בנושא ההפרשות להפסדי אשראי הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, המבוסס, בין היתר, על מידע, פרסומים של צדדים שלישיים ואומדנים המצויים בידי הבנק למועד פרסום הדוחות הכספיים. השימוש באומדנים ובהערכות מצריך הפעלת שיקול דעת אשר הנהלת הבנק מאמינה, כי הינם סבירים בעת פרסום הדוחות הכספיים. עם זאת, ומטבע הדברים, הפסדי האשראי בפועל, כפי שיתוהו בעתיד מתיק האשראי הקיים, עשויים להיות שונים מהותית מההערכות שנקטו.

ירידת ערך ניירות ערך

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי בניירות ערך המסווגים לתיק המוחזק לפדיון ולתיק הזמין למכירה. הבחינה כוללת מספר שלבים וקריטריונים בהתאם למדיניות שנקבעה על ידי הבנק. עבור ניירות ערך המוחזקים בתיק לפדיון, הבנק מודד את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס שיטת PD/LGD.

בגין איגרות חוב זמינות למכירה, כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת, הבנק בוחן האם הירידה בשווי הוגן נובעת מהפסדי אשראי או גורמים אחרים. במקרה שירידת הערך נובעת מהפסדי אשראי, הבנק מחשב את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים באופן פרטני, לפי שיטת תזרים מזומנים מהוון, שבאמצעותה הבנק משווה את ערכם הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לבסיס העלות המופחתת של נייר הערך. בנוסף, הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו שבו היתרה או חלק ממנה מוערכת כלא ניתנת לגבייה. לפירוש נוסף ראו באור 1 בדוח הכספיים.

חשיפת אשראי ללווים בקשיים פיננסיים שעבר שינוי בתנאים

ביום 19 באוקטובר 2023, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "שינויים בתנאים של לוויים בקשיים פיננסיים", אשר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בהתאם לעדכון התקינה החשבונאית בנושא.

עיקרי השינויים בחוזר כוללים, בין היתר: ביטול ההגדרה של "חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי" ובכלל זה ביטול הדרישה לבחינה האם הבנק העניק ויתור לצורך קביעת סיווג זה והחלפתו במונח "שינויים בתנאים של חובות של לוויים בקשיים פיננסיים"; עדכון דרישות הגילוי כך שיינתן גילוי על כל שינוי בתנאי החוב, ללווה בקשיים פיננסיים, הכולל ויתור על הקרן, הפחתת שיעור ריבית או הארכת תקופה שאינה גורמת לדחייה זניחה בתשלומים.

מידע נוסף על סיכון אשראי

בהחלטת הריבית שפרסם בחודש ינואר 2024, הפחית בנק ישראל את הריבית ב- 0.25% לרמה של 4.5% ומאז, ריבית הבנק נשארה ללא שינוי. סביבת הריבית שעודנה גבוהה, לצד סביבת האינפלציה הגבוהה, מגדילה את הוצאות המימון של משקי הבית והגופים העסקיים, מייקרת את ההוצאות השוטפות ועלולה להכביד על מצבם הפיננסי של לוויים, בהם לקוחות הבנק.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

מאז פרוץ המלחמה, נבחנו ההשפעות האפשריות על לקוחות הבנק במגזרי הפעילות השונים, עקב המצב הביטחוני והתנודתיות בשערי המטבעות וניירות הערך. כמו כן, מבוצע מעקב מתמשך אחר לוויים שעלולים להיות מושפעים יותר מהמצב.

בנוסף, הבנק ממשיך לתמוך בצרכי הלקוחות בתקופה זו ומאפשר, בין היתר, דחיית תשלומי הלוואות ללקוחות נשוא המתווה בתנאים מסוימים. כמו כן, ניתנו הלוואות במסגרת הקרנות השונות המובטחות בחלקן בערבות מדינה.

הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות כמות החשבונויות וסך החובות להם ניתנה האפשרות לדחיית תשלומים, בהתאם למתווה בנק ישראל, וההתפלגות שלהם על פי מדדים שונים כחלק ממכלול תיק האשראי (ביניהם דירוג וסיווג הלוויים, כושר ההחזר, היקף החוב, היסטורית הפרעון של הלוויים, פיגור בתשלומים וקריטריונים נוספים להערכת הסיכון) ומבצע הערכה שוטפת להערכת איכות האשראי.

כמו כן, בתחשיב הפרשות להפסדי אשראי נלקח בחשבון כי יתכן ובסיום תקופת ההקלות שפורסמו ע"י הרגולטור עלולים לצוץ קשיים תזרימיים אצל לוויים מסוימים להם ניתנו אותן הקלות.

יש לציין, כי יתרת הלוואות שתקופת הדחייה בגינה טרם הסתיימה, ירדה משמעותית בחודשים האחרונים, והיא בהיקף נמוך ביחס לסך האשראי.

מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2023			2024			
סך הכל	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	דיוור
56	47	-	-	17	9	21
4,809	1,805	1	-	264	122	1,418
4,865	1,852	1	-	281	131	1,439

א.1. סך האשראי שעבר שינוי בתנאים, במהלך תקופת הדיווח⁽¹⁾
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה באור 29 בדוח הכספי)⁽²⁾
שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים
סך הכל אשראי

31 בדצמבר 2023						
31 בדצמבר 2024			31 בדצמבר 2024			
סך הכל	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	דיוור
52	99	-	10	48	18	23
4,437	401	-	-	37	17	347
181	24	-	-	7	2	15
3	9	-	-	8	3	10
233	228	-	-	-	-	228
4,722	728	-	10	85	35	598

ב.1. יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים, ליום הדיווח
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה באור 29)⁽²⁾
שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים:
אשראי בדחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה⁽³⁾
סכום התשלומים שנדחו⁽³⁾
דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים⁽³⁾
אשראי עם שינוי אחר בתנאים
סך הכל אשראי

מידע נוסף על שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים						
4,437	401	-	-	37	17	347
29	8	-	-	2	-	6
28	24	-	-	16	-	8
28	3,646	3	78	628	218	2,719
-	58	-	-	-	2	56

יתרת אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה
מזה: אשראי בעייתי
מזה: אשראי לא בעייתי, בפיקור של 30 ימים או יותר
יתרת אשראי בו דחיית התשלומים הסתיימה
מזה: חובות שכשלו לאחר שעברו שינוי בתנאים

31 בדצמבר 2023						
31 בדצמבר 2024			31 בדצמבר 2024			
סך הכל	סך הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	דיוור
33	21	-	-	-	21	-
0%	0%	-	-	-	0%	-
6.3%	6.1%	-	-	-	-	-
-	292	45	79	168	-	-
-	7.4%	7.0%	7.3%	7.6%	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
107	152	-	-	152	-	-
6.0%	6.0%	-	-	6.0%	-	-

2. יתרת הלוואות שניתנו ללא ריבית או בריבית מופחתת, ליום הדיווח
יתרת אשראי
שיעור ריבית ממוצע
שיעור ממוצע של ריבית הפריים בתקופה האמורה⁽⁴⁾
3. הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה, ליום הדיווח
יתרת אשראי
שיעור ריבית ממוצע
מזה: יתרת אשראי שניתנה במימון בנק ישראל
מזה: שיעור ריבית ממוצע
4. יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה), ליום הדיווח
יתרת אשראי
שיעור ריבית ממוצע

(1) אשראי שעבר שינוי תנאים במהלך תקופת הדיווח כולל גם אשראי שבו ניתנה דחייה חוזרת בתשלומים במהלך תקופת הדיווח.
(2) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31.12.2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.
(3) לרבות דחיית תשלומים ללא ריבית בתקופת הדחייה. במקרה שניתנה לחוב דחיה חוזרת בתשלומים, מוצג משך הדחייה המצטבר. דחיית התשלומים אינה כוללת דחייה שבה נוצלה זכאות, לה הלווה זכאי לפי כל דין.
(4) שיעור ממוצע של ריבית הפריים מתחילת המלחמה ועד למועד הדיווח.

נכון ליום 28 בפברואר 2025, יתרת ההלוואות בגין נדחו תשלומים הינה בסך של כ-4,004 מיליון ש"ח ויתרת התשלומים שנדחו בפועל מסתכמת לסך של 236 מיליון ש"ח.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2024									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾		
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾							מזה:	מזה:	
ייתר ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי בעייתי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: חובות ⁽²⁾	סך הכל	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סך הכל
7	(2)	(10)	5	18	415	540	18	500	542
1	-	-	-	-	110	144	-	145	146
221	(57)	(62)	149	329	7,176	10,201	329	9,895	10,461
236	5	51	24	368	11,345	19,126	368	18,694	19,164
202	1	57	34	155	7,510	8,305	156	8,004	8,358
42	-	10	20	33	1,803	2,051	33	2,094	2,148
250	8	(28)	119	339	8,844	10,159	339	9,828	10,310
12	(2)	(11)	7	11	819	981	11	930	982
21	1	(7)	14	18	1,413	1,656	18	1,612	1,712
13	(5)	(13)	4	29	1,507	2,501	29	2,458	2,550
35	1	3	8	14	24,021	28,650	14	34,888	35,019
43	3	(13)	27	67	2,204	3,184	67	3,010	3,214
52	(6)	(15)	12	22	3,369	4,024	22	3,939	4,048
1,135	(53)	(38)	423	1,403	70,536	91,522	1,404	95,997	98,654
170	(8)	(27)	183	239	36,396	40,298	239	39,820	40,298
501	16	54	107	282	23,255	41,331	282	40,310	41,356
1,806	(45)	(11)	713	1,924	130,187	173,151	1,925	176,127	180,308
1	-	(1)	-	-	1,160	1,162	-	2,751	2,751
-	-	-	-	-	1,496	1,513	-	23,163	23,163
1,807	(45)	(12)	713	1,924	132,843	175,826	1,925	202,041	206,222
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
7	(2)	(10)	5	18	415	540	18	500	542
1	-	-	-	-	110	144	-	145	146
221	(57)	(62)	149	329	7,176	10,201	329	9,895	10,461
236	5	51	24	368	11,345	19,126	368	18,694	19,164
202	1	57	34	155	7,510	8,305	156	8,004	8,358
42	-	10	20	33	1,803	2,051	33	2,094	2,148
250	8	(28)	119	339	8,844	10,159	339	9,828	10,310
12	(2)	(11)	7	11	819	981	11	930	982
21	1	(7)	14	18	1,413	1,656	18	1,612	1,712
13	(5)	(13)	4	29	1,507	2,501	29	2,458	2,550
35	1	3	8	14	24,021	28,650	14	34,888	35,019
43	3	(13)	27	67	2,204	3,184	67	3,010	3,214
52	(6)	(15)	12	22	3,369	4,024	22	3,939	4,048
1,135	(53)	(38)	423	1,403	70,536	91,522	1,404	95,997	98,654
170	(8)	(27)	183	239	36,396	40,298	239	39,820	40,298
501	16	54	107	282	23,255	41,331	282	40,310	41,356
1,806	(45)	(11)	713	1,924	130,187	173,151	1,925	176,127	180,308
1	-	(1)	-	-	1,160	1,162	-	2,751	2,751
-	-	-	-	-	1,496	1,513	-	23,163	23,163
1,807	(45)	(12)	713	1,924	132,843	175,826	1,925	202,041	206,222
סך הכל מסחרי ⁽⁸⁾									
אנשים פרטיים - הלוואות לדירור									
170	(8)	(27)	183	239	36,396	40,298	239	39,820	40,298
501	16	54	107	282	23,255	41,331	282	40,310	41,356
1,806	(45)	(11)	713	1,924	130,187	173,151	1,925	176,127	180,308
1	-	(1)	-	-	1,160	1,162	-	2,751	2,751
-	-	-	-	-	1,496	1,513	-	23,163	23,163
1,807	(45)	(12)	713	1,924	132,843	175,826	1,925	202,041	206,222
סך הכל פעילות בישראל									
פעילות לווים בחו"ל									
7	-	(4)	1	2	471	652	2	755	761
-	-	-	-	-	1,063	1,094	-	1,835	1,835
-	-	-	-	-	-	-	-	9,483	9,483
7	-	(4)	1	2	1,534	1,746	2	12,073	12,079
1,813	(45)	(15)	714	1,926	130,658	173,803	1,927	176,882	181,069
1	-	(1)	-	-	2,223	2,256	-	4,586	4,586
-	-	-	-	-	1,496	1,513	-	32,646	32,646
1,814	(45)	(16)	714	1,926	134,377	177,572	1,927	214,114	218,301
סך הכל									

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לוזה, בסך 134,377 מיליון ש"ח, 33,178 מיליון ש"ח, 70 מיליון ש"ח, 368 מיליון ש"ח ו-50,308 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לוזה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני ש"ח) (המשך)

31 בדצמבר 2023									
חובות (2) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) (3)							סיכון אשראי כולל (1)		
הפסדי אשראי (4)									
מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: חובות (2)	סך הכל	מזה: סיכון אשראי בעייתי (6)	מזה: דירוג ביצוע אשראי (5)	סך הכל
מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	סך הכל	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו
פעילות לווים בישראל									
ציבור - מסחרי									
692	626	26	689	557	26	689	26	626	692
77	76	-	77	49	-	49	-	76	77
10,507	9,750	454	10,241	7,065	454	10,241	454	9,750	10,507
17,189	16,799	302	17,149	10,449	302	17,149	302	16,799	17,189
7,915	7,598	78	7,815	7,112	78	7,815	78	7,598	7,915
1,994	1,935	41	1,932	1,704	41	1,704	41	1,935	1,994
9,831	9,138	493	9,700	8,380	493	8,380	493	9,138	9,831
990	899	18	989	812	18	812	18	899	990
1,935	1,882	25	1,886	1,608	25	1,608	25	1,882	1,935
2,503	2,416	24	2,432	1,618	24	1,618	24	2,416	2,503
24,476	24,300	9	20,019	16,397	9	16,397	9	24,300	24,476
3,092	2,895	46	3,032	2,041	46	2,041	46	2,895	3,092
4,084	3,960	41	4,054	3,392	41	3,392	41	3,960	4,084
85,285	82,274	1,557	80,015	61,184	1,557	61,184	1,557	82,274	85,285
37,880	37,391	273	37,880	35,450	273	35,450	273	37,391	37,880
38,917	37,971	275	38,898	22,139	275	22,139	275	37,971	38,917
162,082	157,636	2,105	156,793	118,773	2,105	118,773	2,105	157,636	162,082
1,745	1,745	-	1,176	1,172	-	1,172	-	1,745	1,745
16,044	16,044	-	1,078	1,055	-	1,055	-	16,044	16,044
179,871	175,425	2,105	159,047	121,000	2,105	121,000	2,105	175,425	179,871
פעילות לווים בחו"ל									
482	419	24	360	315	24	315	24	419	482
1,493	1,493	-	731	699	-	699	-	1,493	1,493
10,407	10,407	-	-	-	-	-	-	10,407	10,407
12,382	12,319	24	1,091	1,014	24	1,014	24	12,319	12,382
162,564	158,055	2,129	157,153	119,088	2,129	119,088	2,129	158,055	162,564
3,238	3,238	-	1,907	1,871	-	1,871	-	3,238	3,238
26,451	26,451	-	1,078	1,055	-	1,055	-	26,451	26,451
192,253	187,744	2,129	160,138	122,014	2,129	122,014	2,129	187,744	192,253

הערות:

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו, סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 122,014 מיליון ש"ח, 26,442 מיליון ש"ח, 57 מיליון ש"ח, 417 מיליון ש"ח ו-43,323 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (יתרת ההפרשה בגין מכשירים אלה, מוצגת במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 140 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 5 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיר שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

חשיפות אשראי לפי יתרת תקופה חודית לפרעון

ליום 31 בדצמבר 2024					
תקופה ממוצעת לפירעון	סה"כ חשיפת אשראי	מעל 15 שנים	מעל חמש שנים ועד 15 שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	עד שנה
במיליוני ש"ח					
1.49	74,148	298	5,945	17,009	50,896
17.04	53,686	13,796	23,587	12,798	3,505
3.07	28,390	183	5,338	11,510	11,359
0.46	309	-	9	72	228
6.14	156,533	14,277	34,879	41,389	65,988
3.53	41,517	-	12,461	14,515	14,541
5.56	198,050	14,277	47,340	55,904	80,529
3.86	37,931	-	12,534	13,946	11,451
1.12	43,004	-	-	7,710	35,294
חשיפת אשראי מאזנית:					
מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור					
אנשים פרטיים - אחר					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
סך הכל ציבור					
בנקים וממשלות					
סה"כ חשיפת אשראי מאזנית					
מזה: אגרות חוב					
סה"כ חשיפת אשראי חוץ מאזנית					
ליום 31 בדצמבר 2023					
תקופה ממוצעת לפירעון	סה"כ חשיפת אשראי	מעל 15 שנים	מעל חמש שנים ועד 15 שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	עד שנה
במיליוני ש"ח					
1.60	62,984	340	6,285	15,648	40,711
16.88	52,499	13,459	23,149	12,518	3,373
3.26	27,336	243	5,174	11,368	10,551
0.35	2,645	-	24	126	2,495
6.29	145,464	14,042	34,632	39,660	57,130
1.96	32,909	-	3,703	9,104	20,102
5.19	178,373	14,042	38,335	48,764	77,232
1.73	28,081	-	3,715	8,987	15,379
1.02	38,044	-	-	6,314	31,730
חשיפת אשראי מאזנית:					
מסחרי					
אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור					
אנשים פרטיים - אחר					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
סך הכל ציבור					
בנקים וממשלות					
סה"כ חשיפת אשראי מאזנית					
מזה: אגרות חוב					
סה"כ חשיפת אשראי חוץ מאזנית					

חשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים

החשיפה המאזנית למדינות זרות כוללת פקדונות, אגרות חוב, אשראי לציבור ושוויון הוגן של מכשירים פיננסיים.

החשיפה החוץ מאזנית כוללת ערבויות, סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ומסגרות לא מנוצלות.

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות⁽¹⁾ ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2024												
חשיפה מאזנית ⁽²⁾												
חשיפה מאזנית ⁽²⁾		חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים										
מזה סיכון		מזה סיכון										
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	סך חשיפה חוץ מאזנית בעייתי	חובות לא צוברים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁵⁾	
3,226	8,807	-	23	-	12,033	-	-	-	240	1,517	10,276	ארצות הברית
275	1,662	-	419	-	1,937	-	-	-	386	1,551	-	מדינות אחרות
3,501	10,469	-	442	-	13,970	-	-	-	626	3,068	10,276	סך כל החשיפות למדינות זרות
1	22	-	2	-	23	-	-	-	23	-	-	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PiGS ⁽⁶⁾
1	166	-	42	-	167	-	-	-	162	5	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC

31 בדצמבר 2023													
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾ ⁽³⁾ ⁽⁴⁾						חשיפה מאזנית ⁽²⁾							
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾		חשיפה מאזנית של חברות מאוחדות של הבנק במדינות זרות לתושבים מקומיים						חשיפה מאזנית מעבר לגבול					
		מזה סיכון		סיכון		נטו		לפני ניכוי התחייבויות מקומיות		לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁵⁾	
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות לא צוברים	אשראי מאזני בעייתי	סך כל החשיפה המאזנית	לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות				
9,846	1,975	-	41	-	-	11,821	-	-	-	205	1,137	10,479	ארצות הברית
1,359	302	-	380	-	24	1,661	-	-	-	432	1,229	-	מדינות אחרות
11,205	2,277	-	421	-	24	13,482	-	-	-	637	2,366	10,479	סך כל החשיפות למדינות זרות
30	-	-	2	-	-	30	-	-	-	27	3	-	מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS ⁽⁶⁾
170	1	-	42	-	1	171	-	-	-	170	1	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות שאינם צוברים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים - ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לאחר הפחתת סיכון אשראי, לבין סיכון האשראי המאזני בגין מכשירים נגזרים של הלווה.
- (5) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (6) כולל מידע בדבר כל החשיפות למדינות פורטוגל, איטליה, יוון וספרד.

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך (במיליוני ש"ח)

סכום החשיפות המאזניות	סכום החשיפות המאזניות
ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2024
-	-

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות⁽¹⁾ (במיליוני ש"ח)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2024			
מרוקו	דר' אפריקה	קוסטה ריקה	
10	1	-	סכום החשיפה בתחילת השנה
-	4	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
5	-	5	חשיפות שהתווספו
-	-	-	שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)
15	5	5	סכום החשיפה בסוף השנה

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
מרוקו	דר' אפריקה	קוסטה ריקה	
15	1	-	סכום החשיפה בתחילת השנה
(5)	-	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
-	-	-	חשיפות שהתווספו
-	-	-	שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)
10	1	-	סכום החשיפה בסוף השנה

(1) מרבית החשיפה מבוססת באופן מלא.

מידע נוסף בנוגע לאיכות האשראי

למידע בדבר תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה באור 13, סעיף 2 ובאור 29, סעיף א בדוחות הכספיים לשנת 2024.
למידע בדבר ניתוח גיוול של חשיפת אשראי בפיקוד באור 29, סעיף ב.1 וסעיף ב.2 בדוחות הכספיים לשנת 2024.
לפירוט חשיפות אשראי ללווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים, ראה באור 29, סעיף ב.2 בדוחות הכספיים לשנת 2024.

סיכון ריכוזיות

סיכון ריכוזיות האשראי נובע מהעדר פיזור בתיק האשראי. הסיכון יכול לבוא לידי ביטוי בהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווה בודד או לקבוצת לווים או באשראי גבוה שניתן לענף מסוים או לאזור גיאוגרפי מסוים. הבנק בוחן את ריכוזיות האשראי שלו על פי התפלגות סיכון האשראי בבנק ובקבוצה כפי שבאה לידי ביטוי בטבלת ענפי משק וכן באשראי ללווים גדולים ולקבוצות לווים ועל פי מאפייני אשראי שונים נוספים, כגון סוגי פעילות: שוק ההון, חברות אחזקה ועוד. על מנת להפחית את הסיכון משתמש הבנק במגבלות פנימיות המושתות על הענפים, הלווים הבודדים וקבוצות הלווים ועל יתר מאפייני האשראי כאמור לעיל וכן במגבלת "מדד הרפינדל" בהשוואה למערכת.

שיטות להפחתת סיכון אשראי - סקירה

מדיניות ותהליכים לקיזוז מאזני חוץ מאזני

לצרכי הלימות הון הבנק מבצע קיזוזים של נגזרים וכן קיזוז של ביטחונות CSA, שהתקבלו או הופקדו במסגרת פעילות בנגזרים כאמור. לפירוט בנושא זה ראו פרק "סיכון אשראי צד נגדי". פרט לאמור, הבנק אינו עושה קיזוז מאזני או חוץ מאזני נוסף של יתרות מאזניות או חוץ מאזניות.

מדיניות ניהול מערך הביטחונות הכללי

לבנק מדיניות מפורטת בנושא קבלת נכסים כביטחונות לאשראי, אופן השעבוד שלהם ושיעורי ההישענות על כל סוג וסוג של ביטחון. עיקרי המדיניות נדונים ומאושרים אחת לשנה בהנהלת ובדירקטוריון הבנק ומפורטים בהרחבה בנהלים. במסגרת המדיניות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, עקרונות המתחשבים גם במשתנים ואינדיקטורים כלכליים שונים. נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין, וכן מערכי בקרה בתחום ניהול ותפעול מערך הביטחונות. סוגי הביטחונות העיקריים עליהם נשען הבנק הינם: פקדונות, ניירות ערך, כלי רכב וצידוד, המחאות עתידיות, שעבדים שוטפים, שעבודי נדל"ן, ערבויות בנקאיות ומסמכי יצוא.

הבנק שואף לקבל מלקוחותיו מגוון ביטחונות, כדי לא להתבסס על סוג ביטחון ספציפי. מדיניות ההישענות על ביטחונות היא שמרנית ומתבססת על השווי ההוגן העדכני של הביטחונות, על נזילותם ועל מהירות מימוש הביטחונות בעת הצורך. בקביעת מדיניות ההישענות על ביטחונות מתבסס הבנק על ניסיון העבר. לבנק מערכת לתיעוד המסמכים המשפטיים היוצרים את השעבדים על הנכסים שניתנו כביטחון בתיקי הלקוחות ומערכת המנהלת מעקב אחר שוויים של נכסים אלה. מערכות הביטחונות מבטיחות את זמינות הנתונים הנדרשים לניהול סיכונים אשראי לכל גופי הבקרה השונים בסניפים ובמטה. למקרים בהם מעניק הבנק אשראי ללא בטוחות, נקבעו במדיניות האשראי תבחינים המתייחסים לחוסנו הפיננסי וכושר החזר של הלווה או הערב.

הפחתת ביטחונות כשירים ע"פ הוראות ניהול בנקאי תקין 203

השימוש בביטחונות כמפחיתי סיכון מתבצע על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 203 "מדידה והלימות הון" באמצעות הגישה המקיפה (Comprehensive approach) לשימוש בביטחונות. גישה זו מתירה קיזוז מלא של ביטחונות כנגד החשיפה, ע"י הפחתה אפקטיבית של סכום החשיפה בערך המיוחס לביטחון (מקדמי ביטחון, haircuts). מתוך סוגי הבטחונות עליהם נשען הבנק כאמור, הבטחונות הכשירים להפחתת סיכון הינם: מזומנים ופקדונות, ניירות ערך וערבויות, העומדים בתנאי ההוראה.

בבנק קיימת מערכת המחשבת את נכסי הסיכון עבור סיכונים אשראי על פי הוראות באזל וכן מערכת בלתי תלויה המבצעת בקורות על הביטחונות. המערכת מחשבת את נכסי הסיכון לפי מקדמי ההמרה לאשראי ומשקל הסיכון המיוחס לצד נגדי וכן את ערך הביטחון שנתקבל לפי המקדמים להמרה הקבועים בהוראה. כאשר החשיפה והביטחון מוחזקים במטבעות שונים, מבוצעת התאמה של סכום הביטחון, כדי להביא בחשבון אפשרות של תנודות עתידיות בשערי החליפין. ההתאמה מבוצעת באמצעות מקדמי הביטחון הפיקוחיים המופיעים בהוראת ניהול בנקאי תקין 203, סעיף 151. בוצעה סקירה משפטית בקשר עם מסמכי הבטחונות, ובנוסף ערבויות (לרבות ערבויות זרות), אשר נבדקו פרטנית על ידי מערך הייעוץ המשפטי ונמצא כי הן עומדות בדרישות ההוראה והוכרו ככשירות. סוגי הערבויות בבנק כוללים ערבויות של בנקים וערבויות מדינה. להפחתת ריכוזיות, הבנק פועל לפי מדיניות המגבילה את החשיפה הן ברמת הלווה והן ברמת קבוצת הבנק.

שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2024									
א		1א		2א		ב		ג	
לא מובטחים		מובטחים							
		מובטחים על ידי ערבויות פיננסיות		מובטחים על ידי ביטחון		מובטחים על ידי נגזרי אשראי			
סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית
106,162	28,493	21,753	24,045	17,309	4,448	4,445	-	-	-
33,176	-	-	-	-	-	-	-	-	-
139,338	28,493	21,753	24,045	17,309	4,448	4,445	-	-	-
667	28	6	26	4	2	2	-	-	-
1 חובות, למעט איגרות חוב 2 איגרות חוב 3 סה"כ 4 מזה: בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר									

31 בדצמבר 2023									
א		1א		2א		ב		ג	
לא מובטחים		מובטחים							
		מובטחים על ידי ערבויות פיננסיות		מובטחים על ידי ביטחון		מובטחים על ידי נגזרי אשראי			
סך הכל יתרה מאזנית	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית
99,785	21,894	17,645	17,484	13,347	4,410	4,298	-	-	-
26,442	-	-	-	-	-	-	-	-	-
126,227	21,894	17,645	17,484	13,347	4,410	4,298	-	-	-
683	37	7	35	5	2	2	-	-	-
1 חובות, למעט איגרות חוב 2 איגרות חוב 3 סה"כ 4 מזה: בעייתיים לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר									

השימוש בחברות דירוגי אשראי חיצוניים בגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי

הבנק עושה שימוש בדירוגי בחברת דירוג אשראי חיצונית (ECAI): Standard & Poors (S&P). סוגי החשיפות לגביהן נעשה שימוש בדירוגי החברה, הינם: אגרות חוב בנוסטרו, השאלות ניירות ערך, ריבונות ובנקים. המידע מתקבל באופן ממוכן מחברת הדירוג S&P ומומר לנכסי סיכון בהתאם למיפוי הסטנדרטי (standard mapping) אשר מפורסם על ידי הפיקוח על הבנקים. בנוסף נעשה שימוש בדירוגי אשראי עבור בדיקת כשירות הבטחונות בהתאם להוראות נב"ת 203 סעיף 145.

הגישה הסטנדרטית - חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (CR4) (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2024																																																																																			
א						ב						ג						ד						ה						ו																																																					
חשיפות לפני CRM-ICCF												חשיפות אחרי CRM-ICCF												RWA וצפיפות RWA												RWA וצפיפות RWA																																															
סכום מאזני						סכום חוץ-מאזני						סכום מאזני						סכום חוץ-מאזני						RWA						RWA						צפיפות																																															
סוגי הנכסים																																																																																			
ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטירת ארצית												103,882												12												108,210												6												644												-											
ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממסלה מרכזית												827												26												826												6												416												50%											
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))												8,409												892												8,741												206												2,359												26%											
חברות ניירות ערך												684												3,997												298												260												279												50%											
תאגידים												57,614												21,119												41,834												7,799												49,035												99%											
חשיפות קמעונאיות ליחידים												25,475												18,275												20,885												3,671												18,420												75%											
הלוואות לעסקים קטנים												4,559												1,959												4,160												346												3,380												75%											
בביטחון נכס למגורים												35,322												3,821												35,324												199												18,381												52%											
בביטחון נדל"ן מסחרי												3,588												55												3,562												23												3,585												100%											
הלוואות בפיגור												546												60												554												33												714												122%											
נכסים אחרים												3,744												153												3,744												77												3,301												86%											
סך הכל												244,650												50,369												228,138												12,626												100,514																							

ליום 31 בדצמבר 2023					
א	ב	ג	ד	ה	ו
חשיפות לפני CRM-ICCF	חשיפות אחרי CRM-ICCF	סכום מאזני	סכום מאזני	RWA וצפיפות RWA	RWA וצפיפות RWA
סכום מאזני	סכום מאזני	סכום מאזני	סכום מאזני	RWA	RWA
90,178	16	94,297	8	-	-
706	24	685	6	138	20%
5,256	792	5,437	190	1,150	20%
577	2,578	189	143	66	20%
48,597	19,350	38,196	6,795	44,868	100%
24,457	17,532	20,077	3,490	17,680	75%
4,488	1,982	4,066	362	3,321	75%
34,446	2,353	34,450	159	17,978	52%
3,071	22	3,027	9	3,036	100%
472	60	474	33	636	125%
3,048	103	3,049	51	2,582	83%
215,296	44,812	203,947	11,246	91,455	

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לאחר הפחתת בטחונות (CRM) לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5) (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2024											
א	א1	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יב	יג
0%	2%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	אחר	סה"כ חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)
סוגי הנכסים											
1	105,001	-	3,215	-	-	-	-	-	-	-	108,216
ריבונויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית											
2	-	-	-	-	832	-	-	-	-	-	832
ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית											
3	1	-	7,058	-	1,882	-	-	6	-	-	8,947
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))											
4	-	-	-	-	558	-	-	-	-	-	558
חברות ניירות ערך											
5	-	-	905	-	230	-	-	48,014	484	-	49,633
תאגידים											
6	-	-	-	-	-	-	24,542	14	-	-	24,556
חשיפות קמעונאיות ליחידים											
7	-	-	-	-	-	-	4,505	1	-	-	4,506
הלוואות לעסקים קטנים											
8	-	-	-	-	11,957	9,739	8,941	3,694	1,192	-	35,523
בביטחון נכס למגורים											
9	-	-	-	-	-	-	-	3,585	-	-	3,585
בביטחון נדל"ן מסחרי											
10	-	-	-	-	-	-	-	332	255	-	587
הלוואות בפיגור											
11	663	-	-	-	-	-	-	2,871	287	-	3,821
נכסים אחרים*											
11א	-	-	-	-	-	-	-	1,268	-	-	1,268
*מזה: בגין מניות											
12	105,665	-	11,178	11,957	13,241	8,941	32,741	56,015	1,026	-	240,764
סך הכל											

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

ליום 31 בדצמבר 2023											
א	א1	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יב	יג
0%	2%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	אחר	סה"כ חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)
סוגי הנכסים											
1	94,305	-	-	-	-	-	-	-	-	-	94,305
ריבונויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית											
2	-	-	691	-	-	-	-	-	-	-	691
ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית											
3	-	-	5,553	-	69	-	-	5	-	-	5,627
בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))											
4	-	-	332	-	-	-	-	-	-	-	332
חברות ניירות ערך											
5	-	78	685	-	120	-	-	42,985	1,123	-	44,991
תאגידים											
6	-	-	-	-	-	-	23,548	19	-	-	23,567
חשיפות קמעונאיות ליחידים											
7	-	-	-	-	-	-	4,427	1	-	-	4,428
הלוואות לעסקים קטנים											
8	-	-	-	-	11,775	9,429	8,320	3,735	1,350	-	34,609
בביטחון נכס למגורים											
9	-	-	-	-	-	-	-	3,036	-	-	3,036
בביטחון נדל"ן מסחרי											
10	-	-	-	-	-	-	-	247	260	-	507
הלוואות בפיגור											
11	653	-	-	-	-	-	-	2,180	267	-	3,100
נכסים אחרים*											
11א	-	-	-	-	-	-	-	365	215	-	580
*מזה: בגין מניות											
12	94,958	78	7,261	11,775	9,618	8,320	31,710	49,823	1,650	-	215,193
סך הכל											

היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוז מאזניות, למעט השקעות בתאגידים פיננסיים ומיסים נדחים מתחת לסף הניכוי הכפופים למשקל סיכון של 250%.

מידע נוסף על סיכון אשראי

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור וללא נגזרים)

הבנקים בקבוצה מעמידים אשראי צרכני למגוון משקי בית המורכבים בעיקרם מאוכלוסיות יעד המאופיינות ברמת סיכון נמוכה מהממוצע, חלקן לעובדים ולגמלאים במערכת החינוך ובמערכת הביטחון. מדיניות האשראי לאנשים פרטיים משקפת את תיאבון הסיכון של הבנק וכוונותיו לגבי רמות הסיכון אשר ברצונו ליטול וכן את הפרופיל הרצוי לתיק האשראי לאנשים פרטיים והיקפו ביחס לתיק האשראי הכולל.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על אשראי לאנשים פרטיים

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק את ההתמודדות עם קשיי המלחמה והשלכותיה, נקט הבנק בסדרה של הקלות משמעותיות, הן במסגרת הוראת השעה שפורסמה על ידי הפיקוח על הבנקים והן בהקלות נוספות, שכללו הרחבת ההטבות לאוכלוסיות שונות, בכללן כוחות הביטחון ואנשי קבע.

להלן התפלגות סיכון האשראי לאנשים פרטיים בישראל:

ליום 31 בדצמבר			
שינוי	2023	2024	
ב- %		במיליוני ש"ח	
10.5	5,455	6,030	יתרות עו"ש ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי
3.2	16,684	17,225	הלוואות אחרות
5.0	22,139	23,255	סך כל סיכון האשראי המאדני
4.5	5,073	5,301	מסגרות עו"ש לא מנוצלות
3.7	8,739	9,066	מסגרות כרטיסי אשראי לא מנוצלות
25.9	2,947	3,709	סיכון אשראי חוץ מאדני אחר
7.9	16,759	18,076	סך כל סיכון האשראי החוץ מאדני
6.3	38,898	41,331	סך כל סיכון האשראי הכולל
(1.4)	21,943	21,636	ממוצע היקף האשראי המאדני, כולל משיכת יתר בעו"ש, כרטיסי אשראי והלוואות

להלן התפלגות סיכון האשראי הבעייתי מסך החובות לאנשים פרטיים בישראל:

31 בדצמבר			
שינוי	2023	2024	
ב- %		במיליוני ש"ח	
16.3	92	107	סיכון אשראי בעייתי לא צובר
(4.4)	183	175	סיכון אשראי בעייתי צובר
6.3	38,623	41,049	סיכון אשראי לא בעייתי
6.3	38,898	41,331	סך כל סיכון האשראי
5.9	17	18	מזה: חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר
7.4	94	101	חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים
	0.67%	0.25%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור

לפרוט נוסף ראה פרק סיכון אשראי בפרק סקירת הסיכונים בדוח ההנהלה והדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2024.

סיכונים בתיק ההלוואות לדירור

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית המאפשרת על ידי דירקטוריון הבנק ונבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ, שינויים ברגולציה וכיו"ב. כחלק ממדיניות זו, הבנק עוקב באופן שוטף אחר ההתפתחויות בתיק המשכנתאות ונוקט במגוון אמצעים לשם ניהול הסיכונים בו. הסיכונים נבחנים בהתאם למדיניות שנקבעה לגבי תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות, הן ברמת העסקה הבודדת והן ברמה של כלל תיק המשכנתאות של הקבוצה. הבנק מנהל את הסיכונים, בין השאר, על-ידי השתת מגבלות בפרמטרים שונים, כגון שיעור המימון (LTV), שיעור ההחזר מההכנסה, שיעור ההלוואות בריבית משתנה, שיעור ההלוואות הניתנות לתקופות ארוכות (מעל 25 שנה) ועוד. בעת מתן משכנתא, הבנק בוחן את ההסתברות לכשל על-ידי שימוש במודל סטטיסטי וגם בוחן את יכולת ההחזר של הלקוח בתרחישים אפשריים של שינויי ריבית. הבנק נוקט משנה זהירות בנכסים בהם המצב הרישומי מורכב, תוך מתן משקל יתר לטיב הלקוח ולשיעור המימון. הבנק מבצע בקרה חודשית אחר התפתחות מאפייני הסיכון בתיק המשכנתאות, בהתאם למגבלות על פי פרמטרים במדיניות האשראי. בנוסף נעשה מעקב אחר השתנות היקף החוב הבעייתי בתיק המשכנתאות ואחר שיעור הפיגורים בו והשוואת הנתונים לאלו של כלל המערכת הבנקאית. לבנק פעילות מצומצמת של העמדת הלוואות בסבסוד קבלן (סבסוד עלויות המימון ו/או דחיית תשלומים למועד המסירה) בתיק ההלוואות לדירור. הלוואות אלו, ניתנות ברובן לתקופות קצרות של עד 3 שנים. תהליך החיתום של הלוואות אלו הינו פרטני ומלא, בדומה ליתר ההלוואות לדירור. שיעור הלוואות אלו מסך תיק ההלוואות לדירור בבנק הינו זניח ואינו בעל השפעה מהותית על רמת הסיכון. הבנק ממשיך לעקוב אחר ההשפעות האפשריות על תיק המשכנתאות, בשל ההתפתחויות האחרונות בסביבה המקרו כלכלית. בשנת 2024 העמיד הבנק משכנתאות לציבור, בניטרול מיחזורים, בסכום כולל של 4,363 מיליון ש"ח, בהשוואה ל- 3,473 מיליון ש"ח בשנת 2023, גידול בשיעור של 25.6%.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על אשראי לדירור

על רקע המלחמה וכדי לסייע ללקוחות הבנק, פרסם הבנק מתווה הכולל הקלות בתחומי האשראי והעמלות ללקוחות מסוימים ובהן, דחיית תשלומי משכנתאות, בנוסף לפטור מתשלום. לפרטים בדבר הדחיות ראו טבלה "מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה" בחלק 5 לעיל, לפרטים בדבר המתווה ראו פסקת חרבות ברזל בפרק הרקע לעיל.

להלן נתונים לגבי מאפיינים שונים של אשראי לדירור שהעמיד הבנק - שיעור מסך הביצועים החדשים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2022	2023	2024	
מאפיינים			
37.9%	35.8%	37.6%	שיעור מימון מעל 60%
0.1%	0.3%	0.7%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (למטרת רכישה ובהחזר חודשי)
61.0%	56.9%	56.5%	שיעור בריבית משתנה
2.5%	5.4%	6.7%	שיעור ההלוואות לכל מטרה
10.8%	9.3%	9.0%	שיעור ההלוואות למטרת השקעה מסך רכישת הדירות
24.4	25.7	25.5	תקופת פירעון מקורית ממוצעת בשנים (למטרת רכישה ובהחזר חודשי)

לפרטים נוספים ראה פרק סקירת הסיכונים בדוח דירקטוריון והנהלה של הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2024.

סיכונים בענף הבינוי והנדל"ן

הבנק נוקט במדיניות אשראי מידתית שאושרה על ידי הדירקטוריון, נבחנת מידי שנה ומתעדכנת על פי השינויים והתמורות בארץ בתחום הנדל"ן, שינויים ברגולציה (כגון: הוראות המפקח על הבנקים והחלטות/תכניות ממשלה) וכיו"ב. מדיניות זו באה לידי ביטוי בבחינת שיעור המימון, קביעת מגבלות שונות, ביצוע ניתוחי רגישות בליווי פרויקטים לבניה ובחינת שיעור ההון העצמי ודרישה למכירות והשכרות מוקדמות וזאת על מנת לצמצם ככל הניתן את הסיכונים.

בנוסף, הבנק אימץ מדיניות פרטנית ביחס לתחומי הפעילות השונים בתחום הבינוי והנדל"ן, ובהם ליווי בניה למגורים, ליווי בניה לנכסים מניבים, מימון קרקעות וכן אשראי למימון נדל"ן מניב ביעוד למשרדים, מסחר ותעשייה.

בקשות חדשות למימון נדל"ן בבנק מאופיינות בבחינת פרמטרים שונים, בין היתר, מיקום הנכס, פיזור גאוגרפי, ייעודו (מגורים/משרדים/מסחר/תעשייה) וסוג העסקה (לרבות תמ"א/מחיר למשתכן/מחיר מסרה וכו'). כמו כן, נבחנת רמת הסיכון הנגזרת בכל מימון בהתייחס לשיעור המימון, תקופת המימון, איכות הלוואה ואיתנותו. בהתאם לכל האמור לעיל וכן פרמטרים נוספים, נקבעת רמת התמחור ורווחיות התיק.

מעבר לבדיקות הנעשות באופן שוטף, הבנק מקיים דיון תקופתי בכל תיקי האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, בווחן את מצב הפרויקטים וכן את רמת הסיכון בכל פרויקט ופועל לצמצום חשיפות ככל האפשר. ככלל, בחינת הפרויקטים מתבצעת על בסיס חודשי ועל פי דוחות ביצוע, המתקבלים מאת המפקח על הפרויקט, כאשר הסיכונים הנבחנים הם, הן ברמת סיכון השוק והן ברמת סיכון הביצוע. הבנק מקפיד לתמחר כל עסקה בהתאם לסיכון ולריתוק ההון הנדרש.

בבנק קיימים מספר כלים לאיתור חובות בעייתיים, כדלהלן: מבחן קיום מקור ההחזר הראשוני, מערכות לאיתור מוקדם וטיפול בחובות בעייתיים וחובות בפיגור, מערכת דירוג ואיתור לקוחות בהם מתגלים תסמינים שליליים ושייכותם לקוחות במעקב. בנוסף, מבוצעות בדיקות שוטפות לאיתור חובות בעייתיים, או לקוחות עם סימנים שליליים המעידים על ההסתברות להפיכתם לבעייתיים, הן בקו הראשון (פיקוח אשראי) והן בקו השני. כמו כן, בקו השני מבוצעות בדיקות מדגמיות של לווים, לצורך איתור לקוחות בעייתיים בשלב מוקדם, אשר לא זוהו במהלך העבודה השוטפת על ידי קו ההגנה הראשון, וכן מבוצעת הערכה ומתן חוות דעת כתובה, ללא תלות בגורמים המאשרים חשיפות אשראי, של סיכון האשראי בחשיפות אשראי מהותיות.

ההפרשה להפסדי אשראי מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ונקבעת גם עבור ענף הבינוי והנדל"ן, על פי מאפייניו. יצוין, כי בנוסף למדידה כמותית זו, בווחן הבנק מדי רבעון, באופן סובייקטיבי, את הצורך בהגדלה נוספת של מקדמי ההפרשה לענף הבינוי והנדל"ן, בהתחשב בהתפתחויות בסביבה העסקית ואינדיקציות נוספות, הרלוונטיות לרמת הסיכון הגלומה בתיק האשראי ובמידת הצורך, מגדיל את מקדמי ההפרשה הקבוצתית. בחינה נוספת מבוצעת גם עבור לווים ספציפיים ובמידת הצורך, נרשמת גם הפרשה פרטנית.

בשנה האחרונה, נרשמה ירידה מסוימת בביקוש לרכישת דירות וזאת, בין היתר, על רקע רמות האינפלציה והריבית הגבוהות וכן על רקע המלחמה. אולם, בחודשים האחרונים, חלה התאוששות בביקוש לרכישת דירות, בין היתר, על רקע מבצעי המכירות שמבצעות חברות הבניה. הבנק מבצע מעקב אחר השפעת ההתפתחויות השונות על הסיכונים בענף ועל החשיפות בבנק הנובעות, בין היתר, ממבצעי המכירות כאמור ומהלוואות קבלן לרכישת דירות חדשות. היקף האשראי שניתן בבנק במסגרת מבצעי המכירות כאמור, הינו נמוך ואינו בעל השפעה מהותית על רמת סיכון האשראי. הבנק עוקב אחר המגמות וההשלכות הנובעות מהן וממשיך להתאים את ההפרשות באופן נאות, על פי הקריטריונים שנקבעו בבנק. מדיניות הבנק המידתית, הביאה לכך שלא נרשמה השפעה מהותית, נכון להיום, על איכות התיק.

נוכח העליה ברמת הסיכון בתחום הנדל"ן, הבנק החליט לשמר את תוספת ההפרשה בענף הפעילות בנדל"ן ואת תוספת ההפרשה בגין מימון קרקעות, בהתאם לקריטריונים שנקבעו.

על רקע העליה ברמת הסיכון של החשיפות לענף הבינוי והנדל"ן, בין היתר, בשל סביבת הריבית הגבוהה, והעליה ברמת אי הוודאות הכלכלית לנוכח המלחמה, הופץ ביום 15 באוקטובר 2024, מכתב בנק ישראל בנושא "התפתחויות בענף הבינוי והנדל"ן" ובו דרישה לביצוע ניתוח מקיף של השפעת ההתפתחויות בשוק הנדל"ן על הסיכונים בתיק הנדל"ן בבנק, כמפורט במכתב כאמור ובהתאם לפרמטרים הנקובים בו, ובהמשך לכלול המלצות לצעדים מתאימים, לרבות קביעת מגבלות לפי הצורך.

בנוסף, הבנק נדרש לבחון את נאותות האופן שבו ההשפעות האמורות באות לידי ביטוי בהערכת סיכון הלווים, לרבות בדירוגי הסיכון ובסיווגי החובות. כמו כן, נדרש הבנק לבחון את נאותות האופן, שבו ההתפתחויות באות לידי ביטוי בהקצאת ההון במסגרת יעדי ההון העצמי והון רובד 1, שנקבעו על ידי הבנק.

במסגרת היענות הבנק לדרישת בנק ישראל, הבנק ביצע בחינה מקיפה של הפרויקטים לבניה להם מעמיד הבנק ליווי פיננסי, בין היתר, בהיבט השפעת מבצעי המכירות על סיכון האשראי. כמו כן, נבחנו הקרקעות שמומנו על ידי הבנק וההיתכנות להתקדמות לשלב הבניה בהן. בנוסף, הבנק ביצע בדיקה מקיפה ללווים שנטלו אשראי עבור נדל"ן מניב בסכומים העולים על 50 מיליון ש"ח, בדגש על שיעור LTV, שיעור תפוסה, ותק הבטוחה ושיעור ההון העצמי המתוקנן בהתאם למדיניות האשראי של הבנק.

לאחר בחינה וניתוח מקיף של השפעת ההתפתחויות השונות כמפורט במכתב, על הסיכונים לחשיפות בנדל"ן, נמצא כי, הסיכונים המוזכרים במכתב מנוהלים באופן מידתי ובמסגרת תיאבון הסיכון ואין השפעה על מידת הסיכון.

השפעת מלחמת "חרבות ברזל"

ענף הבינוי והנדל"ן ממשיך להיות מושפע באופן ישיר מהמלחמה, בעיקר מצד ההיצע, עקב המשך המחסור המהותי בכוח העבודה באתרי הבינוי, בין אם כתוצאה מאי כניסת פועלים פלסטינים מאזור יהודה ושומרון ומרצועת עזה, ובין אם מקצב גיוסם האיטי של פועלים זרים. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר כלל הפרויקטים הממומנים בבנק, ומקיים קשר שוטף עם כלל היזמים.

להלן נתונים על סיכון האשראי לציבור בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר		
2023	2024	
	במיליוני ש"ח	
		סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
		נדל"ן שבנייתו לא הושלמה
7,271	5,913	מזה: קרקע גולמית
5,508	8,641	נדל"ן בתהליכי בניה
6,008	6,212	נדל"ן שבנייתו הושלמה
6,317	6,756	אחר ⁽²⁾
25,104	27,522	סך הכל

(1) מזה: אשראי המובטח בנדל"ן למגורים בסך של 11,370 מיליון ש"ח (2,247 מיליון ש"ח מאזנו ו-4,123 מיליון ש"ח חוץ מאזני), אשראי המובטח בנדל"ן לתעשייה בסך של 1,916 מיליון ש"ח (1,108 מיליון ש"ח מאזנו ו-808 מיליון ש"ח חוץ מאזני) ואשראי המובטח בנדל"ן למסחר בסך של 7,454 מיליון ש"ח (6,869 מיליון ש"ח מאזנו ו-585 מיליון ש"ח חוץ מאזני) (31.12.23 - 11,063 מיליון ש"ח, 1,212 מיליון ש"ח ו-6,486 מיליון ש"ח, בהתאמה).

(2) כולל אשראי ללווים בענף הבינוי והנדל"ן בישראל, להם בטחון שאינו נדל"ן, בעיקר פרויקטי תשתיות ואשראי לחברות נדל"ן מניב.

להלן התפלגות איכות האשראי בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

שניוני לעומת		יתרה ליום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2023		2023	2024
באחוזים		במיליוני ש"ח	
(4.9)	61	58	סיכון אשראי בעייתי לא צובר
47.6	315	465	סיכון אשראי בעייתי צובר
9.2	24,728	26,999	סיכון אשראי לא בעייתי
9.6	25,104	27,522	סך כל סיכון האשראי
	-	1	מזה: חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר
(6.7)	15	14	חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים

אינדיקטורים עיקריים של תיק האשראי בענף הבינוי והנדל"ן בישראל:

31 בדצמבר	31 בדצמבר	
2023	2024	
15.5%	15.3%	שיעור יתרת סיכון האשראי לענף הבינו והנדל"ן מסך סיכון האשראי הכולל לציבור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי (במיליוני ש"ח)
334	438	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי מסיכון האשראי הכולל לציבור
1.3%	1.6%	שיעור האשראי הבעייתי מסיכון האשראי הכולל לציבור
1.5%	1.9%	שיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מסיכון האשראי הכולל לציבור
2.8%	3.0%	

חלק 5 א - סיכון אשראי של צד נגדי

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל טרם מועד הסילוק הסופי של התשלומים בגין העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל, יהיו עסקאות עמו בעלות ערך כלכלי חיובי לבנק. סיכון אשראי צד נגדי בבנק מתבטא בפעילות בנגזרים מול מוסדות פיננסיים.

בניגוד לחשיפת האשראי, בה החשיפה היא חד צדדית והבנק נושא לבדו בסיכון להפסד, סיכון צד נגדי יוצר סיכון דו צדדי להפסד וזאת בהתאם להיות ערך העסקה חיובי או שלילי עבור כל אחד מצדדי העסקה. שווי השוק של העסקאות אינו וודאי והוא יכול להשתנות לאורך חיי העסקה, בשל שינויים בפרמטרים הרלוונטיים בשוק.

החל מיום 1 ביולי 2022 הנתונים המתייחסים לסיכון אשראי צד נגדי מחושבים בהתאם להוראת ניהול בנקאי 203A על פי גישת SA-CCR. החשיפה למוסדות פיננסיים מושפעת, הן ממצבו הספציפי של כל מוסד והן מסיכון המדינה בה הוא פועל. פעילות הבנק מול מוסדות פיננסיים, ובכלל זה קביעת סמכויות וקריטריונים להעמדת מסגרות לפעילות מעוגנת במדיניות ובנהלים של הבנק שאושרו על ידי הדירקטוריון. מוסדות פיננסיים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, ברוקרים או דילרים וגופים מוסדיים הכוללים בעיקר קרנות פנסיה. במסגרת מסמך מדיניות האשראי של הבנק קבע דירקטוריון הבנק מדיניות ותיאבון לסיכון ברמת הקבוצה לפעילות מול בנקים ובתי השקעות, הן ברמת תיאבון הסיכון הכולל והן ברמת החשיפה לצד הנגדי הבודד בחתך סוג החשיפה וטווח העסקה, ותוך התחשבות בהון העצמי של הבנק.

מדיניות האשראי של הבנק בהתייחס לאופי והיקף החשיפות מול צדדים נגדיים מתבססת על מספר פרמטרים הנגזרים מחוסנו הפיננסי של הצד הנגדי ובכלל זה: דירוג האשראי שניתן למוסד על ידי חברות הדירוג המובילות בעולם (S&P-I, Moody's, Fitch), היקף ההון העצמי שלו, רווחיות, גובה ה-CDS (Credit Default Swap), מבנה הבעלות, המדינה בה הוא פועל וכדומה. לצורך כימות ואמידת החשיפה של הצדדים הנגדיים עושה הבנק שימוש במתודולוגיה פנימית המשקללת את הסיכון הגלום בעסקאות על פי מאפייני הסיכון - סוג העסקה ומאפייניה, תקופת העסקה וכדומה.

כחלק מניהול סיכונים הצד הנגדי השוטפים, מבצע הבנק בקרה יומית שוטפת על עמידה במגבלות קווי האשראי שהוקצו לפעילות מול בנקים ובתי השקעות הכוללת בחינה ודיווח שוטפים על שינויים בדירוגי הצדדים הנגדיים להם מוקצים קווי אשראי, וכן שינויים במרווח האשראי בהם הם נסחרים. קווי האשראי למוסדות בהם, בין היתר, נצפו שינויים משמעותיים בפרמטרים האמורים, נבחנים מחדש במסגרת וועדות האשראי השונות. כמו כן, לבנק מדיניות אשראי מפורטת בכל הקשור בהסתמכות על בטחונות בפעילות בנגזרים של לקוחות פעילי שוק ההון. בצד זה מבצע הבנק מעקב שוטף וצמוד על סיכון התיק ביחס לבטחונות ולמסגרות הפעילות המאושרות על בסיס מדיניות האשראי שדירקטוריון הבנק קבע.

התיאבון המידי לסיכון שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק מקבל ביטוי בהתפלגות חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים אשר מרביתה הינה מול מוסדות המדורגים בדירוגים גבוהים.

בנוסף, הקבוצה מנהלת את החשיפות לחלק מהצדדים הנגדיים באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) המצמצמים באופן משמעותי את הסיכון להכנסות ולהון הקבוצה במצבי חדלות פרעון של מוסדות אלו, כמפורט בהמשך.

עיקר חשיפת האשראי הנוכחית של הקבוצה (כ-99%) מיוחסת למוסדות פיננסיים זרים מובילים במדינות OECD, המדורגים בקבוצות הדירוג AAA עד A- כאשר 37% מסך החשיפה מדורג בטווח שבין AAA עד AA-.

סיכון האשראי המאזני של הקבוצה למוסדות פיננסיים זרים כולל השקעה של כ-396 מיליון ש"ח באגרות חוב במט"ח. תיק אגרות החוב, הכלול בחשיפה למוסדות פיננסיים זרים, מפוזר וכולל בדירוג A- ומעלה, בקבוצת דירוג השקעה (Investment Grade). משך החיים הממוצע של התיק עומד על כ-1.54 שנים.

כמו כן, כולל סיכון האשראי המאזני פקדונות שהופקדו בבנקים זרים בהיקף של כ-2.8 מיליארד ש"ח, בעיקר לתקופה קצרה של יום עד שבוע.

ליום 31 בדצמבר 2024, אין מדינה בה קיימת לקבוצת הבנק חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים העולה על 15% מבסיס ההון של הבנק, שהסתכם ב-2,457 מיליון ש"ח (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בדבר רכיבי ההון).

הסכמים מפחיתי סיכון

ככלל, הקבוצה מנהלת את החשיפות לצדדים נגדיים, מולם הבנק פעיל בנגזרים לא סחירים (OTC), באמצעות הסכמי קיזוז (Netting) מול צדדים נגדיים, רובם המכריע בנקים ומוסדות פיננסיים, המצמצמים את הסיכון להון הקבוצה במצבי חדלות פירעון של צדדים נגדיים אלו באופן משמעותי, כדלהלן:

- הסכם ISDA MASTER הוא ההסכם הבסיסי הנהוג בין צדדים נגדיים ויתרונו העיקרי הוא היכולת לבצע קיזוז (Netting) של התחייבויות במקרה של פשיטת רגל של אחד הצדדים כך שהחשיפה מצטמצמת לחשיפה נטו.
 - CSA הוא נספח להסכם ISDA ליצירת והפעלת מנגנון הדדי של העברת נכסים נזילים להבטחת חשיפות בעסקאות פתוחות בין צדדים נגדיים, וזאת לאחר חישוב החשיפה.
- בנוסף, לאחר תאריך הדוחות הכספיים הבנק התקשר עם צד נגדי בהסכם REPO, אשר גם בעסקאות שיבוצעו על פיו, יש לבצע העברות לתיחום חשיפה כאמור.

סיכון סליקה (Settlement Risk) - מהות הסיכון היא שבתהליך סליקת העסקאות, הבנק יעביר תשלום או נכס, אך לא יקבל את התמורה או יקבלה כעבור פרק זמן מסוים. מדיניות הבנק הינה למזער את החשיפה לסיכונים הסליקה, תוך פגיעה מינימאלית בפעילות העסקית היוצרת את החשיפה לסיכונים סליקה. במסגרת זו, הבנק קובע מגבלות ביחס לחשיפה לסיכונים סליקה, הן ביחס לקווי הסליקה והן ביחס למאפייניהם של הצדדים הנגדיים לפעילות הסליקה.

הבנק פועל למזעור סיכונים הסליקה בעסקאות החלפת מטבע וסולק את הרוב המכריע של עסקאות אלו דרך מסלוקת ה-CLS (באמצעות חבר המסלוקה) לגבי אותם מטבעות ועסקאות המשתתפים ב-CLS.

ככלל, במסגרת הסכמי ה-ISDA של הבנק, אין דרישה לספק בטחונות נוספים במקרה של הורדת דרוג אשראי של התאגיד הבנקאי.

מדידה והלימות הון - התאמת שווי בגין סיכון אשראי (CVA)

בדצמבר 2021 פרסם בנק ישראל חוזר עבור הוראת ה-CVA שתיכלל תחת נב"ת A208 - "התאמת שווי בגין סיכון אשראי" (הוראה זו תחליף את חישוב ה-CVA המחושב בהתאם לנספח ג' להוראה 203). הוראה זו קובעת כיצד יש לחשב את הקצאת ההון לכיסוי הסיכון להתאמת שווי בגין סיכון אשראי (CVA Credit Valuation Adjustment). ה-CVA משקף את ההתאמות במחירים חסרי סיכון ועסקאות מימון נ"ע שיתרחשו בעקבות כשל פוטנציאלי של הצד הנגדי בנגזרים. ההוראה בתוקף החל מיום 1 בינואר 2025.

דיווח על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי

ההנהלה ודירקטוריון הבנק וועדותיו מקבלים מגוון דיווחים על החשיפה לסיכונים אשראי צד נגדי, ובחתיכים שונים על ידי גורמי הניהול, הפיקוח והבקרה. מערך הביניים מט"ח ונגזרים בחטיבה לנכסי לקוחות מדווח מגוון דיווחים מיידיים ואחרים על גובה, היקף ואופי החשיפה.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1) (במיליוני ש"ח)

31 בדצמבר 2024					
א	ב	ד	ה	ו	
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA	
367	2,446	1.4	3,938	2,353	1 הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי- SA-CCR (עבור נגזרים)
-	-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
367	2,446		3,938	2,353	6 סך הכל

31 בדצמבר 2023					
א	ב	ד	ה	ו	
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	EAD לאחר CRM	RWA	
470	1,673	1.4	3,000	1,380	1 הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי- SA-CCR (עבור נגזרים)
-	-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך (SFT))
470	1,673		3,000	1,380	6 סך הכל

הקצאת הון בגין התאמת שערות לסיכון אשראי (CVA) (CCR2) (במיליוני ש"ח)

א		ב		
ליום 31 בדצמבר 2024		ליום 31 בדצמבר 2023		
EAD לאחר CRM	RWA	EAD לאחר CRM	RWA	
3,937	604	2,998	536	3 סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR)
לאחר הפחתת בטחונות (CRM) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3) (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2024									
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א
סך חשיפת אשראי	אחר	150%	100%	75%	50%	20%	10%	2%	0%
סוגי הנכסים									
21	-	-	-	-	-	21	-	-	-
21	-	-	-	-	21	-	-	-	-
506	-	-	-	-	144	362	-	-	-
2,330	-	-	-	-	2,330	-	-	-	-
1,028	-	-	966	-	61	1	-	-	-
30	-	-	30	-	-	-	-	-	-
2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3,938	-	-	998	-	2,556	384	-	-	-
סך הכל									

ליום 31 בדצמבר 2023									
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א
סך חשיפת אשראי	אחר	150%	100%	75%	50%	20%	10%	2%	0%
סוגי הנכסים									
12	-	-	-	-	-	-	-	-	12
25	-	-	-	-	-	25	-	-	-
375	-	-	-	-	-	375	-	-	-
1,570	-	-	-	-	-	1,570	-	-	-
949	-	-	900	-	34	3	-	12	-
67	-	-	67	-	-	-	-	-	-
2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3,000	-	-	969	-	34	1,973	-	12	12
סך הכל									

נגזרים מעבר לדלפק (OTC)

השיטה שבה נעשה שימוש בבנק כדי להקצות הון כלכלי בגין נגזרים מעבר לדלפק (OTC) הינה "הגישה הסטנדרטית למדידת החשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (SA-CCR)", בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין A203.

הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR5) (CCR) (במיליוני ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2024

א	ב	ג	ד	ה	ו
ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים					
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד
מנותק	לא מנותק	מנותק	לא מנותק		
-	64	-	264	-	70
-	1,719	-	232	-	-
-	-	-	-	70	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	1,783	-	496	70	70
סך הכל					
מזומן - מטבע מקומי					
מזומן - מטבעות אחרים					
חוב ריבוי מקומי					
חוב ריבוי אחר					
חוב של סוכנות ממשלתית					
אגרות חוב קונצרניות					
מניות					
ביטחון אחר					

ליום 31 בדצמבר 2023

א	ב	ג	ד	ה	ו
ביטחון שמשמש בעסקאות נגזרים					
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		שווי הוגן של ביטחון שהופקד		שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד
מנותק	לא מנותק	מנותק	לא מנותק		
-	16	-	-	-	57
-	867	-	343	-	-
-	-	-	-	57	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	883	-	343	57	57
סך הכל					
מזומן - מטבע מקומי					
מזומן - מטבעות אחרים					
חוב ריבוי מקומי					
חוב ריבוי אחר					
חוב של סוכנות ממשלתית					
אגרות חוב קונצרניות					
מניות					
ביטחון אחר					

חשיפות לנגזרי אשראי (CCR6) (במיליוני ש"ח)

א	ב	א	ב
ליום 31 בדצמבר 2024	ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2024	ליום 31 בדצמבר 2023
הגנה שנרכשה	הגנה שנמכרה	הגנה שנרכשה	הגנה שנמכרה
סכומים נקובים			
עסקאות החלף כשל אשראי מול ישות יחידה (Single-name credit defaults swaps)			
עסקאות החלף כשל אשראי בהתאם למדד מסוים (Index credit default swap)			
עסקאות החלפת תשואה כוללת			
אופציות אשראי			
נגזרי אשראי אחרים			
סך הכל סכומים נקובים			
ערכי שווי הוגן			
שווי הוגן חיובי (נכס)			
שווי הוגן שלילי (התחייבות)			

נכון ליום 31 בדצמבר 2024 וליום 31 בדצמבר 2023, לא קיימות עסקאות מסוג זה בבנק.

חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים [CCR8] (במיליוני ש"ח)

א		ב			
ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 31 בדצמבר 2024			
EAD לאחר	RWA	EAD לאחר	RWA		
CRM		CRM			
763	101	919	128	1 חשיפות לצד נגדי מרכזי כשיר (QCCP) (סה"כ)	
2	-	1	-	2 חשיפות לעסקאות עם QCCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים)	
				מזה:	
-	-	-	-	3 (i) נגזרי OTC	
-	-	-	-	4 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה	
2	-	1	-	5 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך	
-	-	-	-	6 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים	
-	-	-	-	7 ביטחון ראשוני מנותק	
570	100	637	127	8 ביטחון ראשוני לא מנותק	
191	-	281	-	9 העברות ממומנות לקרן סיכונים	
-	-	-	-	10 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים	
91	91	91	91	11 חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינו כשיר (QCCP) (סה"כ)	
-	-	-	-	12 חשיפות לעסקאות עם QCCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים)	
				מזה:	
-	-	-	-	13 (i) נגזרי OTC	
-	-	-	-	14 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה	
-	-	-	-	15 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך	
-	-	-	-	16 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים	
-	-	-	-	17 ביטחון ראשוני מנותק	
91	91	91	91	18 ביטחון ראשוני לא מנותק	
-	-	-	-	19 העברות ממומנות לקרן סיכונים	
-	-	-	-	20 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים	

חלק 6 - סיכון שוק

מידע כללי על סיכון שוק

סיכון שוק (סיכון פיננסי) הינו סיכון קיים או עתידי להפסד או לירידת ערך הנובעים משינוי בשווי הכלכלי של מכשיר פיננסי, תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת, עקב שינויים במחירים, שערי מטבע, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים, ובכללם: סיכון ריבית, סיכון מטבע, סיכון אינפלציה, סיכון מחיר מניות וסיכון תנודתיות.

הבנק נוקט במגוון פעולות על מנת להתמודד עם ההשפעות של השינויים בריבית ואינפלציה, לרבות עדכוני הנחות למודלים שונים בתחומי האשראי וסיכויי שוק. ביצוע עסקאות לניהול החשיפה במגזר הצמוד מדד והתאמת שיעורי הביטחונות הנדרשים לפעילות בשוק ההון. הבנק פועל באופן שוטף להתאים את חשיפת הריבית, חשיפת המדד וחשיפת המט"ח שלו בהתאם להתפתחויות הכלכליות והגיאופוליטיות המשתנות. הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות השונות במצב המאקרו כלכלי ונוקט בפעולות ככל הנדרש.

השפעת מלחמת "חברות ברזל"

על רקע ההתפתחויות הגיאופוליטיות, ההתאוששות בפעילות הכלכלית נמשכת בקצב מתון. שיעור האינפלציה הראה סימני התמתנות בדצמבר 2024 לקצב שנתי של 3.2%. קצב האינפלציה בשנת 2025 צפוי להכנס לתוך תחום היעד של בנק ישראל לרמה שבין 1% ל-3%. הפסקת האש בלבנון ובעזה השפיעה על ירידה בפרמיית הסיכון של מדינת ישראל ועל התחזקות השקל. בשנה האחרונה בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי ברמה של 4.5% (הפחתה אחרונה בינואר 24 מרמה של 4.75% ל-4.5%), תואי הריבית העתידי ייקבע בהתאם להתכנסות האינפלציה ליעדה, יציבות בשווקים הפיננסיים, הפעילות הכלכלית והמדיניות הפיסקאלית.

אסטרטגיה וניהול

אסטרטגיית סיכון השוק של הבנק נגזרת מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק, מהחטיבות והמערכים העסקיים וממסמך מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים. המשימה העיקרית בניהול סיכון השוק היא זיהוי גורמי סיכון השוק, מדידתם הערכתם וניהולם באופן שוטף. ניהול סיכויי השוק מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק והקבוצה. תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על ידי ההנהלה והדירקטוריון. ניהול סיכויי השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים - התיק הבנקאי והתיק למסחר: **התיק הבנקאי** כולל את כל המכשירים הפיננסיים אשר מטרתם ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לטווח בינוני/ארוך. הפעילות בתיק הבנקאי כוללת את ניהול המקורות והשימושים והחשיפות לסיכויי שוק ונזילות. ניהול סיכון השוק בתיק הבנקאי מנוהל ומתבצע על ידי המערך הפיננסי שמרכז ומתאם את הנושא ברמת הבנק והקבוצה.

תחומי האחריות העיקריים של המערך הפיננסי בניהול הנכסים וההתחייבויות הם: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול ההון הפנוי של הבנק, ניהול החשיפות לסיכויי שוק בתיק הבנקאי, ניהול הנזילות העסקית והסטטוטורית, ניהול סיכון הנזילות וכן הקצאת המקורות לשימושים השונים באמצעות יישום מחירי מעבר וניהול וגידור החשיפות המאזניות באמצעות מכשירים נגזרים. הגדרת **התיק למסחר** נגזרת מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך ועסקאות נגזרים עם כוונת מסחר בטווח הקצר וכן פעולות בנגזרים שאינן למטרות הגנה או גידור. הפעילות בתיק למסחר מתבצעת על ידי חדר עסקאות מטבע חוץ שבחטיבה לנכסי לקוחות ועל ידי יחידת הנוסטרו במערך הפיננסי. בקרת הפוזיציות בתיק למסחר ובקרת עמידה במגבלות Stop Loss שנקבעו, מבוצעות ברמה תוך יומית על ידי מערכי הביניים בקו ההגנה הראשון.

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים

לבנק מדיניות מפורטת לניהול החשיפה לסיכונים פיננסיים המאושרת מדי שנה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מסמך המדיניות מתווה ומפרט, בין היתר, תיאבון כולל לסיכונים פיננסיים ותיאבון לסיכון בחתך הסיכון הבודד, עקרונות לפעילות ומגבלות לסיכויי השוק אליהם חשוף הבנק וברמת המכשירים והיחידות השונות במערך הפיננסי ובחטיבה לניהול נכסי לקוחות.

עריכת מסמך המדיניות, גיבושו והצגתו, נעשית ע"י החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף עם המערך הפיננסי. ניהול הסיכונים בבנק מיועד הן לצורך גידור כלכלי והן לצורך גידור חשבונאי ותיאבון הסיכון בא לידי ביטוי באמצעות קביעת סט מגבלות סיכון/הפסד כמותיות ואיכותיות. מדידת סיכויי השוק כוללת מגבלות בהתאם לתיאבון הסיכון על החשיפות הפיננסיות (השווי הכלכלי והרווח החשבונאי). מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם לבנק כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים הפיננסיים. מערכת המגבלות תוחמת את השפעת החשיפה של שינויים בלתי צפויים בגורמי הסיכון השונים לרבות שיעורי הריבית, אינפלציה, ושערי חליפין. חשיפות במגבלות עיקריות על סיכויי שוק מדווחות בדוחות הכספיים של הבנק.

ניהול סיכון שוק קבוצתי

היבט מרכזי במדיניות ניהול סיכונים השוק ותיאבון הקבוצה לסיכונים שוק הינו מיסוד תיאבון סיכון קבוצתי לרבות עקרונות מנחים לפעילות חברת הבת הבנקאית בקבוצה, אשר קובעת לעצמה מדיניות לניהול סיכון השוק בהלימה עם המדיניות הקבוצתית. אמידה ובקרה של סיכונים השוק מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה וברמת הבנק סולו, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים ובשים לב לגודל ההון ולאופי הפעילות של חברת הבת. חלק מהראייה הכוללת של חשיפת הקבוצה לסיכונים שוק הינו המידע על מצב החשיפות בחברה הבת הבנקאית, והן מדווחות להנהלה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון, בהתאם לרמת הסיכון. בנוסף, הבנק בוחן באופן שוטף, את תיאבון הסיכון ואת סיכונים השוק בפועל של הקבוצה.

סיכונים שוק

סיכונים השוק הנוצרים כתוצאה מהפעילות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר מוגדרים במסמך המדיניות ונקבעה לגביהם מסגרת תיאבון סיכון. להלן גורמי הסיכון העיקריים:

חשיפת ריבית - סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ועל שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשיריו חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים (או אף התזרימים עצמם) משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. מקורותיו העיקריים של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללים: סיכון תמחור מחדש, סיכון עקום התשואה, סיכון בסיס (מרווח), סיכון אופציונליות.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי, הינו הסיכון הדומיננטי אליו חשוף הבנק בכל הקשור להשפעה על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות ועל הרווח. הבנק מנהל את סיכונים הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333) ובהתאם למדיניות לניהול הסיכונים הפיננסיים. בחישוב השווי ההוגן החשבונאי לצורך הדיווח, נעשה שימוש בעקומי היוון אשר מייצגים את מחירי הכסף של הבנק ומביאים בחשבון את מרווחי האשראי. בחישוב החשיפה הכלכלית, לצורכי ניהול סיכון השוק, נעשה שימוש בעקומי היוון המייצגים את מחירי הכסף של הבנק וללא מרווחי אשראי.

חשיפת בסיס - סיכון הבסיס הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות ולהון הקבוצה שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בלתי צפויים במדד המחירים לצרכן, או בשערי החליפין עקב ההפרש בין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות (כולל השפעת עסקאות עתידיות ואופציות גלומות בכל מגזר הצמדה). חשיפת הבסיס נמדדת ומנוהלת באופן שוטף בכל אחד ממגזרי הצמדה השונים: המגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, המגזר במטבע חוץ ובשקלים הצמודים למטבע חוץ.

חשיפת בסיס נוצרת כתוצאה מאי הקבלה בעיתוי, בבסיס המדידה ובסכומי ההשקעה עם או ללא פעולות גידור. על פי כללי החשבונאות ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שההשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד מוגדרת כחשיפת בסיס.

סיכונים אופציות - סיכונים אופציות הם הסיכון להפסד הנובע משינויים בפרמטרים המשפיעים על שוויין של האופציות, לרבות סטיות התקן.

סיכון מניות - הינו סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות.

דיווח

הדירקטוריון, הוועדה לניהול סיכונים והנהלה מקבלים לפחות אחת לרבעון דיווחים בין היתר במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני ובדיווח הייעודי של המערך הפיננסי. הדיווחים כוללים את עיקרי החשיפות ורמות הסיכון המנוצלות מתוך המסגרות המאושרות, סיכום אירועי דיווח (הפסדים, חריגות לפי סמכויות, אירועים חריגים), בקשות ואישורים להרחבת פעילויות והרשאות לפעילויות השונות בהתאם למדרג סמכויות ותמונת סיכון כוללת לפעילות הבנק וחברות הבנות. כמו כן, נבחנו גם שינויים נדרשים בהתאם לשינויים בפעילויות הבנק והקבוצה ו/או שינויים בסביבת הבנק והקבוצה או בשווקים הפיננסיים. הדירקטוריון והוועדה לניהול סיכונים מקבלים דיווח שוטף בהינתן חריגה ממגבלה שבסמכות הדירקטוריון.

כמו כן ישנם בבנק מספר מנגנונים המאפשרים דווח ותגובה מיידיים להתפתחויות חריגות בשווקים:

1. הוועדה לעניינים שוטפים בראשות המנכ"ל, או ראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי מתכנסת שלוש פעמים בשבוע בהשתתפות חברי הנהלה ומנהלים בכירים, וביניהם גם מנהלת הסיכונים הראשית ודנה על סמך דיווחים ניהוליים במצב הנזילות בשקלים ובמטבע חוץ, בסיכון השוק (לרבות סיכון הריבית של הבנק), בהתפתחויות הפיננסיות בשווקים הפיננסיים, ובמוצרים חדשים. בנוסף, אחת לשבוע נערכת סקירה של המחלקה הפיננסית על פעילות הנוסטר.
2. דיון ייעודי בהנהלה מתקיים לפחות 10 פעמים בשנה בנושאי ניהול נכסים והתחייבויות והשקעות נוסטרו. בדיון נדונים התפתחויות בחשיפות הפיננסיות של הבנק לרבות, סיכון הריבית, סיכון הנזילות, פעילות בתיק הנוסטרו ונושאים נוספים הקשורים לניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
3. ישיבות ההנהלה השבועיות, במסגרתן דנה ההנהלה בין היתר ובהתאם לצורך, במגוון נושאים בתחום ניהול ובקרת הסיכונים הפיננסיים.
4. במסגרת תכנית ההנהלה להתמודדות עם תרחישי קיצון בתחום סיכונים שוק, מתקיימת בחינה שוטפת של התממשות ארבעה פרמטרים כלכליים לפחות, מעבר לסף תגובה שנקבע מראש.
5. במסגרת תכנית ההנהלה לטיפול במשבר נזילות, מבוצע מעקב וניטור שוטף אחר אינדיקטורים לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות.
6. ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים המתכנסת לפחות 6 פעמים בשנה לצורך דיון פרטני על החשיפות הפיננסיות העיקריות בבנק והתאמתן לתיאבון הסיכון, וזאת בנוסף לדיון במסמך הסיכונים הרבעוני המוגש לדיון גם בהנהלה ובדירקטוריון, אחת לרבעון.

מערכות לזיהוי, מדידה, אמידה וניהול של סיכונים השוק

לצורך זיהוי ומדידת חשיפות לסיכונים שוק עושה הבנק שימוש במערכות ניהול סיכונים מתקדמות המשמשות כבסיס מידע עבור מדידת הסיכון. לצורך מדידת הסיכון נעשה שימוש במודלים מקובלים ומתוקפים. אמידת תוצאות מדדי הסיכון בתחום סיכונים השוק והריבית מתבצעת באמצעות מערכת מרכזית אחת וכן במספר מערכות ייעודיות נוספות המודדות את הסיכונים בפעילויות ספציפיות. מערכות מידע אלו משמשות את הבנק בביצוע תהליכים שונים, בחישוב מדדי סיכון ומבחני קיצון, וכן בתהליכי פיקוח ובקרה המתקיימים באופן שוטף בקווי ההגנה השונים.

כלים לניהול סיכון שוק

הבנק עושה שימוש במספר כלים לניהול סיכון השוק כגון שימוש במודלים מקובלים לניהול, מדידת והערכת סיכון שוק לרבות מדדי חשיפה לשחיקה בשווי ההון כתוצאה משינוי בלתי צפוי בגורמי הסיכון, מדד הערך בסיכון (Value at Risk), מדד לחישוב השפעת שינויים בשיעור הריבית על הרווחים שימדדו בהתאם להוראות הדיווח לציבור וכן מבחני קיצון. כמו כן קיים בבנק תהליך סדור לתיקוף מודלים בכדי להבטיח את נאותות השימוש בהם, והתאמתם לצרכי הבנק ולדרישות הרגולציה.

מודל הגישה הכלכלית לבחינת רגישות לריבית - המודל אומד את רגישות השווי ההון הכלכלי לשינוי מיידי של עקום הריבית באופן מקבילי ולא מקבילי ובעוצמות שינוי שונות המשקפות מצב עסקים רגיל או מצבי קיצון. השפעת שינוי זה נבחנת על שווי התיק הבנקאי, התיק למסחר וסך הבנק והקבוצה תחת הנחות שונות.

מודל הערך בסיכון (ה-VAR) שיטה היסטורית - המודל אומד את השחיקה הצפויה בשווי ההון (נכסים והתחייבויות, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים), במהלך אופק השקעה של 21 ימים, בהינתן רמת מובהקות של 99%. נתוני ה-VAR מחושבים בבנק בתדירות יומית, על תיקים שונים (כגון: התיק הבנקאי והתיק למסחר). מבוצע תהליך בחינה בדיעבד (Back Testing) בלתי תלוי, על פי קריטריונים שהוגדרו בוועדת באזל במטרה לבחון את תקפות מודל ה-VAR.

מודל גישת הרווחים לבחינת רגישות ריבית - המודל מציג את השפעתם של שינויים בריבית על הכנסות הריבית נטו החזויות והכנסות הריבית מגלגול עסקאות על פי הנחות מסוימות.

כלים לאמידת סיכונים אופציות - חדר העסקאות במט"ח של הבנק סוחר במגוון של מוצרים פיננסיים - ובכלל זה באופציות מט"ח. הנהלת הבנק קבעה מגבלות על פעילות דסק אופציות בחדר העסקאות ביחס לפעילות המותרת באופציות במונחי הפסד מקסימאלי בתרחישים מסויימים. התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין ובתנודתיות של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו מגבלות נוספות במונחי מדדי רגישות (Greeks) וכן קיימת מגבלת VaR לאופק של יום אחד.

כלי הניהול ובקרת סיכונים אופציות בחדר עסקאות מט"ח כוללים: שימוש במטריצת Vol-Spot המראה את החשיפה כתוצאה משינוי של שער חליפין ותנודתיות בתרחישים שונים. בנוסף, נעשה שימוש במדד הרגישות Rho הבוחן את השינוי בשווי הפוזיציה במקרה של תזוזות בעקום הריבית. כמו כן נעשה שימוש במודל Weighted Vega לניהול החשיפה לסיכון התנודתיות.

תרחישי קיצון פרמטריים - דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההון בגין שינוי בגורמי סיכון השוק, הנבדקת באמצעות הפעלתם של תרחישי קיצון. מגבלה זו נקבעה לעד 10% מסך ההון העצמי.

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכונים

הבנק עושה שימוש במספר כלים לניהול והפחתת סיכונים ריבית באמצעות קנייה ומכירה של אגרות חוב ממשלתיות, ובאמצעות הנפקת מכשירי חוב. בנוסף, הבנק פועל בנגזרים למטרות גידור או הגנה של חשיפות מאזניות ובכדי לגדר חשבונאית את סיכון הריבית בפעילות במכשירי אג"ח במט"ח בעלי מח"מ ארוך ובינוני בהתאם לכללי החשבונאות.

הבנק פועל במכשירים נגזרים לניהול פוזיציות הריבית והבסיס באמצעות עסקאות פרוורד, עסקאות סוואפ ופעילות באופציות. העסקאות הינן בעלות רמה גבוהה של נזילות, וניתן באמצעותן להעביר חשיפות ממגזר הצמדה אחד לאחר בקלות יחסית.

אחת לחודש נבחן שינוי הערך הכלכלי הנובע משינוי בשווקים על התיק הבנקאי כולל גידורים. כמו כן מתבצעות ישיבות תיאום רבות עם כל היחידות הרלוונטיות בנושא ניהול סיכון השוק והריבית.

ממשל תאגידי לניהול סיכון שוק

מערך הפיקוח והבקרה על סיכונים פיננסיים ובכללם סיכוני שוק, מושתת על שלושה קווי הגנה כמפורט להלן.

קו הגנה ראשון:

יחידת מערך הביניים מט"ח ונגזרים כפופה לראש החטיבה לנכסי לקוחות, ומתמחה בביצוע בקורות על הפעילות בחדר עסקאות מטבע חוץ. היחידה מנטרת את הסיכונים הפיננסיים השונים סמוך להיווצרותם ככל הניתן, מבצעת בקרה שוטפת של המגבלות בהתאם למדיניות הפיננסית, מפתחת בקורות ונהלי עבודה לצמצום חשיפת הבנק ומבצעת בקורות לאיתור מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית. במסגרת פעילותה בודקת היחידה את העמידה במגבלות שנקבעו על ידי ההנהלה והדירקטוריון לגבי הפוזיציות השונות, הן ברמה תוך יומית והן בדיעבד, ומבצעת תרחישי קיצון בתיקים ספציפיים.

יחידת מערך הביניים נ"ה ומוסטרו כפופה לראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי, ומתמחה בביצוע בקורות על פעילות הנוסטרו, פעילות היחידה לניהול פיננסי בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות וניהול הנזילות. היחידה מנטרת את הסיכונים הפיננסיים השונים סמוך להיווצרותם, ככל הניתן, מבצעת בקרה שוטפת של המגבלות בהתאם למדיניות הפיננסית, מפתחת בקורות ונהלי עבודה לצמצום חשיפת הבנק ומבצעת בקורות לאיתור מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית.

יחידת מערך עורפי מט"ח כפופה לראש החטיבה העסקית ואחראית על סליקת העסקאות והעברת הכספים, ובמסגרת זאת מבצעת בקורות תפעוליות תוך יומיות על ביצוע העסקאות במטבע חוץ, הן בחדר עסקאות מטבע חוץ והן ביחידות נוסטרו מטבע חוץ.

קו הגנה שני:

היחידה לניהול סיכוני שוק ומזילות ולתיקוף מודלים בחטיבה לניהול סיכונים, אחראית להתאמה של פרופיל הסיכון לתיאבון הסיכון שנקבע בידי הדירקטוריון וההנהלה הבכירה, ובתוך כך אחראית על גיבוש ועדכון מסגרת ניהול הסיכונים הפיננסיים, זיהוי והערכת סיכונים באופן בלתי תלוי בקו העסקים, אתגור נאותות הבקורות, התשומות והתפוקות בקו הראשון ובחינת אפקטיביות המגבלות. כמו כן, היחידה מבצעת תיקוף למודלים שבשימוש הבנק.

קו הגנה שלישי:

מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא ניהול סיכונים פיננסיים בבנק, ובכללן ביקורות על היחידות השונות במערך הפיננסי והיחידות הרלוונטיות בקו ההגנה השני. מבין תפקידיו של המבקר הפנימי לבחון את גיבוש ויישום המדיניות והחלטות הדירקטוריון, את עמידת היחידות במגבלות שנקבעו, קיום הבקרה בנושא, ואת מהימנות וזמינות המידע הניהולי והדיווחים הפיננסיים המוצגים לדירקטוריון ולהנהלת הבנק. כמו כן, קו ההגנה השלישי כולל את כל גופי הביקורת החיצוניים.

סיכוני שוק בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים

במסגרת יישום הוראות באזל הקבוצה מיישמת את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכוני שוק. להלן פרוט נכסי סיכון בגין רכיבי סיכון השוק:

סיכון שוק בשיטה הסטנדרטית (MR1)

א		ב
ליום 31 בדצמבר		
2024	2023	
סכומים במיליוני ש"ח		
		מוצרים ישירים (outright products)
1	575	סיכון שיעור ריבית (כלל וספציפי)
2	24	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
3	291	סיכון שער חליפין
4	-	סיכון סחורות
		אופציות
5	-	הגישה הפשוטה
6	-	גישת דלתה-פלוס
7	89	גישת התרחישים
8	-	איגוח
9	979	סך הכל
	886	

הערך בסיכון VAR

התיאבון לסיכון

ערך ה-VAR ההיסטורי של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2024 עמד על כ-329 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-244 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023. משקלו של ה-VAR ביחס לסך כל ההון ליום 31 בדצמבר 2024 עומד על כ-2.33%. במהלך השנה חלה עליה בערך בסיכון בעיקר בעקבות שינויי פוזיציה. הערך בסיכון (VAR) הינו נמוך ביחס להון הבנק ומשקף את החשיפות המידתיות של הקבוצה לסיכון שוק.

Back Testing

הקבוצה והבנק פועלים בהתמדה לשיפור איכות החיזוי של מודל ה-VAR ההיסטורי באמצעות בחינה שוטפת של ה-Back Testing. בחינת ה-Back Testing של מודל ה-VAR ההיסטורי מראה כי בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024 לא נרשמו מקרים בהם ההפסד התיאורטי היומי הקבוצתי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. על פי תוצאות הבדיקה, המודל עומד בקריטריונים שהוגדרו על ידי ועדת באזל לקבלת המודל.

החשיפה בבסיס

ניהול החשיפה

- ניהול הסיכונים בחשיפות הבסיס והשקעת ההון במגזרי ההצמדה השונים נעשה בהתבסס על הערכות ותחזיות שוטפות של הגורמים הניהוליים השונים במערך הפיננסי לגבי התפתחויות צפויות בשוקי הכספים וההון.
- תמהיל השקעה של ההון במגזרי ההצמדה השונים מנוהל באופן שוטף בכפוף למגבלות, ועל בסיס התחזיות לגבי משתני השוק הרלוונטיים תוך ניצול פערי המחירים בין עלות המקורות ותשואות השימושים במגזרי ההצמדה השונים וכדאיות של פוזיציות "יתר" או "חסר" בכל מגזר פעילות.
- במסגרת ניהול מאזני ההצמדה נעזר הבנק, בין השאר, במכשירים פיננסיים נגזרים, כאמצעי לניטרול החשיפה לסיכונים בבסיס וברביית.

התיאבון לסיכון

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי הפוזיציות המותרות (עודף או חוסר) של נכסים על התחייבויות לפי מגזרי הצמדה. בנוסף, קבעה הנהלת הבנק גם מגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכונים בסיס, על היקף החשיפה בבסיס.

החשיפה בבסיס בפועל

להלן מאפייני החשיפה במגזר הצמוד למדד. נתוני החשיפות להלן מחושבים על בסיס יומי, ואינם כוללים את החשיפות למגזר המדד בתיק למסחר, בשונה מהנתונים המוצגים בביאור נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה.

שנת 2024	מט"י צמוד מדד
	במיליוני ש"ח
סוף תקופה	9,043
מינימום	7,040
מקסימום	9,049
ממוצע	8,067

ניהול סיכונים במכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק פועל במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים כחלק מניהול סיכונים השוק (חשיפות בסיס וריבית) וכן כשירות ללקוחותיו. האופציות לרבות מסלולי הברירה, מהוות תחום בעל מרכיב גבוה יותר של סיכון שוק. במסגרת זו פעיל הבנק בעיקר באופציות על שערי החליפין של מספר מטבעות זרים עיקריים.

מדיניות ניהול סיכונים המכשירים הנגזרים, לרבות: היקפי הפעילות ומגוון המכשירים המותרים לשימוש, מאושרת במסגרת דירקטוריון הבנק, ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים והנהלה. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות לגבי היקף מסלולי הברירה המגלמים אופציות "גלומות" וכן לגבי גובה ההפסד המרבי בהתקיים תרחישים מסוימים בגין האופציות שהבנק פועל בהן כעושה שוק.

תיאבון הסיכון

השקעה במכשירים נגזרים לסוגיהם נעשית לאחר בחינת כל מכשיר לגופו והתאמתו לצרכים הפיננסיים של הבנק וליכולתו לתפעל אותו באופן מיטבי, וכן ליכולתו לנטר את הסיכון בגינו הן בצד סיכון השוק והן בצד סיכון האשראי עבור עסקות בהן הבנק פועל כמתווך עבור לקוחותיו.

פיקוח ובקרת ניהול סיכוני המכשירים הנגזרים

פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוקרת ומפוקחת על ידי מערכי הביניים ועל ידי יחידת תחום ניהול סיכוני שוק ונדילות. החשיפות לסיכונים שבפעילות במכשירים נגזרים אל מול מגבלות החשיפה שנקבעו מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, המובא לדיון ולאישור בהנהלה, בועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון. הכנסות המימון ממכשירים נגזרים אחרים מפורטות בביאור "הכנסות מימון שאינן מריבית" בדוחות הכספיים.

חדר עסקאות מטיח

החדר סוחר במגוון של מכשירים פיננסיים במטבע חוץ. כמו כן, מונה הבנק ע"י האוצר לעושה שוק ראשי באג"ח ממשלתי שקל. החדר פועל בשווקי המטבע והבורסה בתל אביב, באמצעות עסקאות ספוט, עסקאות ריבית, אופציות OTC, אג"ח מדינת ישראל ואופציות מט"ח/שקל. החדר פועל במטבעות העיקריים בעולם כאשר עיקר פעילות החדר הינה במטבע דולר/שקל. החשיפה הנוצרת הן בבסיס המטבע והן בריבית, כתוצאה מפעילות זו, נכללת במסגרת המגבלות המאושרות על ידי הדירקטוריון לחשיפות בסיס וריבית.

חלק 6 א - סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRRBB) ובתיק למסחר

סיכון הריבית הוא סיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית. שינויים בריבית משפיעים על רווחי הבנק באמצעות שינוי בהכנסות נטו, ובנוסף משפיעים על שווי נכסי הבנק, התחייבויותיו ומכשירים חוץ מאזניים, מכיוון שהערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים או אף התזרימים עצמם משתנה כאשר חל שינוי בשיעורי הריבית. צורותיו העיקריות של סיכון הריבית שאליו נחשף הבנק כוללות:

- סיכון תמחור מחדש הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית קבועה) ובמועדי תמחור מחדש (בריבית משתנה) של נכסים התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות של הבנק.
 - סיכון עקום התשואה הנובע מתזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה המשפיעות באופן שלילי על רווחי התאגיד הבנקאי או על השווי הכלכלי.
 - סיכון בסיס הריבית הנובע ממתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש.
 - סיכון אופציונליות הנובע משינוי עיתוי או בהיקף תזרימי המזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק.
- בניהול החשיפות לסיכונים שוק מבחין הבנק בין החשיפות הנוצרות כחלק מהניהול השוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (התיק הבנקאי) לבין החשיפות בתיק למסחר, זאת בהתבסס על מדיניות מפורטת שאישר דירקטוריון הבנק להגדרת התיק הבנקאי והתיק למסחר.

ניהול סיכון וחשיפת הריבית בתיק הבנקאי

מטרת ניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי היא להשיא את רווחיות הבנק ולשמור על יציבות ההון, תוך ניהול השפעות השינוי בשיעורי הריבית. הבנק עושה שימוש בשתי גישות עיקריות למדידה והערכה של סיכון הריבית בתיק הבנקאי:

הגישה הכלכלית - מעריכה את ההשפעות של שינוי מקבילי ולא מקבילי בעוצמות שונות בשערי הריבית על השווי ההוגן, המחושב כהפרש בין היוון הנכסים וההתחייבויות במחירי הכסף הנוכחיים של הבנק לבין היווןם במחירי הכסף לאחר יישום התרחיש. בגישה זו הבנק מתבסס על מודלים התנהגותיים לגבי פריסת העו"ש ולגבי פירעונות מוקדמים במשכנתאות ופדיונות מוקדמים בפקדונות עם תחנת יציאה. תדירות המדידה היא יומית. גישת הרווחים - גישה חשבונאית המעריכה את השפעת שינוי בשערי הריבית על הכנסות הריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית. בגישה זו הבנק מניח שיעורי מחזור מלאים במועדי הפירעון החוזיים או במועדי התמחור מחדש עבור כל פעילות, כאשר אופק החישוב הוא למשך שנה אחת קדימה. בגישה זו נלקח בחשבון גם שינוי בשווי הוגן בתיק למסחר ומתקיימות הנחות לגבי רצפת ריבית בתרחישים של ירידת ריבית. כמו כן, בתרחיש הריבית משולבת התייחסות למרווח הפקדונות בהתאם לסוג המפקיד. לצורך ניהול השוטף, נלקחת בחשבון השפעה על קרן ההון בתיק הזמין. כמו כן, תדירות המדידה היא חודשית.

בנוסף לשתי גישות אלו, הבנק מבצע ניתוחי רגישות שונים, מבחני קיצון בשערי הריבית, וכן בוחן את הערך בסיכון (VaR).

ניהול ובקרת סיכון הריבית בתיק הבנקאי מתבצע על בסיס שוטף ובדיעבד, ברובו במערכת מרכזית לניהול נכסים והתחייבויות. החשיפה העיקרית לסיכונים ריבית בבנק מיוחסת לפעילות המימון במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר צמוד המדד, ונובעת ממאפייני ההשקעה, הנגזרים מטווח השימושים והמקורות במגזרים אלה, ומאפייני הריבית שלהם.

על מנת למזער את סיכון הריבית בתיק הבנקאי וכחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות, הבנק עושה שימוש בכלים שונים, לרבות באמצעות השקעה והנפקת אגרות חוב ופעילות בנגזרים.

הנחות מפתח

סיכון הריבית והשווי ההוגן נמדד ומנוהל על בסיס הנחות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות: לשם כך נעשה שימוש במודלים הבאים:

מודל פריסת עו"ש - ביתרות חשבונות העובר ושב שאינן נושאות ריבית קיימות יתרות זכות בסכום יציב לאורך זמן. הבנק חישב באמצעות מודל ייעודי מהי יתרת העו"ש היציבה לאורך זמן מתוך כלל העו"ש וקבע כי תקופת הפרעון של יתרה זו בחישוב החשיפה לריבית תהיה למספר שנים. התקופה הממוצעת לתמחור מחדש המוקצה לפקדונות לפי דרישה הינה 15.16 חודשים, והתקופה הארוכה ביותר לתמחור מחדש המוקצה לפקדונות לפי דרישה הינה 5 שנים.

מודל פירעונות מוקדמים במשכנתאות - ניהול חשיפות הריבית מביא בחשבון את השפעת הפרעונות המוקדמים של הלוואות לדיור בהתבסס על מודל סטטיסטי התנהגותי הלוך בחשבון את מאפייני ההלוואה, הלקוח ותנאי השוק.

מודל תמחור אופציה גלומה - לצורך ניהול אמידת סיכון הריבית בגישה הכלכלית של פקדונות הברירה, נעשה שימוש גם במודל המחשב את שווי האופציה הגלומה בפקדונות אלו.

מודל פדיונות מוקדמים בפקדונות עם תחנות יציאה - ניהול חשיפות הריבית מביא בחשבון את השפעת הפדיונות המוקדמים של פקדונות עם תחנות יציאה בהתבסס על מודל סטטיסטי התנהגותי, הלוך בחשבון את מאפייני הפיקדון, הלקוח ותנאי השוק.

התיאבון לסיכון

תיאבון הסיכון לריבית כפי שמשקף במגבלות שהוגדרו במדיניות הבנק הינו מידתי, וניצול מסגרות החשיפה מבוצע בהתאם להערכות הבנק בנוגע לשיעורי הריבית הצפויים ולמבנה עקום הריבית הצפוי באופקי זמן שונים ובכפוף למגבלות שהוגדרו במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים. דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על החשיפה לסיכונים הריבית בתיק הבנקאי באמצעות תחימת החשיפה המקסימאלית לשחיקת השווי ההוגן של ההון העצמי בעקבות שינוי מקביל של 1% בסך כל מגזרי ההצמדה. מגבלה זו לרבות מגבלות נוספות שנקבעו, מנוטרות בתדירות יומית. בנוסף קבעה הנהלת הבנק מגבלות פרטניות ברמת חדרי העסקאות והיחידות העסקיות השונות היוצרות סיכונים ריבית, לגבי היקף חשיפת הריבית המותרת ביחס להון העצמי. תרחישי קיצון - דירקטוריון הבנק קבע מגבלה על גובה השחיקה המקסימאלי בשווי ההוגן הנבדקת בתדירות יומית באמצעות הפעלתם של מספר תרחישי קיצון לרבות מגבלה על השפעת זעזוע סטנדרטי בריבית (2%) על התיק הבנקאי. בנוסף, נקבעו מגבלות לתרחישי זעזוע בשיעורי ריבית הגבוהים מ-2%. תוצאות התרחישים ומשמעותן מדווחות לפחות אחת לרבעון להנהלה, לוועדה לניהול סיכונים ולדירקטוריון.

מידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר

נימות החשיפה בתיק הבנקאי משולבת בחישוב מודל VaR, וכן במבחני הקיצון, ונועדה להגביר את אפקטיביות ניהול סיכון הריבית בבנק הן בתיק הבנקאי והן בתיק למסחר. הבנק מודד ומעריך את רגישות התיק הבנקאי לשינויים בריבית בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 333 בנושא סיכון הריבית. המדידה נעשית הן ברמת מגזר הצמדה והן ברמת פעילות בודדת, ומודדת באופן שוטף את השפעת זעזוע סטנדרטי (קרי שינוי בלתי צפוי בעקום הריבית בשיעור של 100 נקודות בסיס), על השווי הכלכלי.

ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

להלן מידע על נכסים והתחייבויות החשופים לשינויים בריבית על פי שוויים ההוגן, כולל ניתוח רגישות לגבי השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעור הריבית על שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

1. שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2024					
צמוד	שקל לא	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	
במיליוני ש"ח					
239,387	193,321	18,265	23,880	3,921	נכסים פיננסיים*
133,549	60,237	208	62,715	10,389	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
228,851	178,651	9,171	35,420	5,609	התחייבויות פיננסיות*
133,718	72,956	485	51,508	8,769	סכום לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
10,367	1,951	8,817	(333)	(68)	שווי הוגן נטו
(936)	(936)	-	-	-	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
3,768	3,454	-	314	-	השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה
13,199	4,469	8,817	(19)	(68)	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
11,119	3,197	8,766	(764)	(80)	מזה: תיק בנקאי
441	268	173	-	-	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיר
(79)	(73)	(6)	-	-	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2023					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
171,396	17,524	18,676	4,065	211,661	נכסים פיננסיים*
40,950	213	47,097	8,332	96,592	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
156,837	10,201	30,337	5,176	202,551	התחייבויות פיננסיות*
53,496	480	35,435	7,315	96,726	סכום לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
2,013	7,056	1	(94)	8,976	שווי הוגן נטו
(865)	-	-	-	(865)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
3,043	-	330	-	3,373	השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה
4,191	7,056	331	(94)	11,484	שווי הוגן נטו מותאם ⁽¹⁾
2,958	7,054	289	(100)	10,201	מזה: תיק בנקאי
330	209	-	-	539	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיר
(71)	(7)	-	-	(78)	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ב"אור 32 בדו"ח הכספי.
* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים.

2. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם ⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו

ליום 31 בדצמבר 2024					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
(163)	(288)	(76)	(34)	(561)	שינויים מקבילים
(159)	(285)	(79)	(30)	(553)	עלייה במקביל של 1%
728	62	55	-	845	מזה: תיק בנקאי
212	309	81	37	639	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
208	307	82	35	632	ירידה במקביל של 1%
(780)	(74)	(56)	-	(910)	מזה: תיק בנקאי
(280)	(568)	(149)	(66)	(1,063)	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
(272)	(561)	(150)	(63)	(1,046)	עלייה במקביל של 2%
466	631	167	75	1,339	מזה: תיק בנקאי
459	626	160	81	1,326	ירידה במקביל של 2%
					מזה: תיק בנקאי
					שינויים לא מקבילים
(329)	(61)	(13)	2	(401)	התללה ⁽³⁾
(339)	(59)	(17)	7	(408)	מזה: תיק בנקאי
244	27	(5)	(3)	263	השטחה ⁽⁴⁾
254	28	(7)	1	276	מזה: תיק בנקאי
193	(118)	(36)	(17)	22	עליית ריבית בטווח הקצר
205	(116)	(38)	(14)	37	מזה: תיק בנקאי
(196)	128	37	23	(8)	ירידת ריבית בטווח הקצר
(209)	128	31	29	(21)	מזה: תיק בנקאי
(329)	309	81	37	639	מקסימום*
(339)	307	82	35	632	מזה: תיק בנקאי

* מקסימום - לא כולל תרחישי 2%

ליום 31 בדצמבר 2023					
שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ - דולר	מטבע חוץ - אחר	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
250	(233)	9	(36)	(10)	שינויים מקבילים
252	(233)	9	(35)	(7)	עלייה במקביל של 1%
699	57	54	-	810	מזה: תיק בנקאי
(227)	240	(15)	37	35	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
(230)	240	(14)	38	34	ירידה במקביל של 1%
(740)	(69)	(61)	-	(870)	מזה: תיק בנקאי
526	(459)	25	(65)	27	מזה: השפעת הנחות התנהגותיות ⁽²⁾
531	(459)	18	(57)	33	עלייה במקביל של 2%
(448)	490	(28)	77	91	מזה: תיק בנקאי
(454)	491	(25)	78	90	ירידה במקביל של 2%
					מזה: תיק בנקאי
(193)	(61)	26	(6)	(234)	שינויים לא מקבילים
(196)	(61)	25	(5)	(237)	התללה ⁽³⁾
268	9	(29)	(3)	245	מזה: תיק בנקאי
266	9	(27)	(3)	245	השטחה ⁽⁴⁾
342	(89)	(21)	(18)	214	מזה: תיק בנקאי
343	(88)	(20)	(17)	218	עליית ריבית בטווח הקצר
(336)	90	17	16	(213)	מזה: תיק בנקאי
(342)	90	17	18	(217)	ירידת ריבית בטווח הקצר
342	240	(29)	37	245	מזה: תיק בנקאי
343	240	(27)	38	245	מקסימום*
					מזה: תיק בנקאי

* מקסימום - לא כולל תרחישי 2%

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

- (1) שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות לפרעון של פקדונות לפי דרישה (עו"ש). פירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים, למעט פקדונות לפי דרישה (עו"ש), ראה באור 32 לדוחות הכספיים.
- (2) השפעת ייחוס לתקופות של פקדונות לפי דרישה (עו"ש), פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור והנחות התנהגותיות אחרות.
- (3) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.
- (4) השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

3. השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

31 בדצמבר 2023			31 בדצמבר 2024			
הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל*	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך הכל*	
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			
149	(3)	152	(6)	(11)	5	שינויים מקבילים
141	0	141	-	-	-	עלייה במקביל של 1%
(480)	3	(483)	(406)	11	(417)	מזה: תיק בנקאי
(472)	-	(472)	(412)	-	(412)	ירידה במקביל של 1%
456	(6)	462	183	(22)	205	מזה: תיק בנקאי
440	-	439	195	-	195	עלייה במקביל של 2%
(996)	6	(1,002)	(818)	22	(840)	מזה: תיק בנקאי
(980)	-	(980)	(831)	-	(831)	ירידה במקביל של 2%
						מזה: תיק בנקאי

* לאחר השפעות מקדזות

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל, חושבה בהתבסס על מספר פרמטרים והנחות שונות ובין היתר, שימוש בהנחות לגבי שינוי במרווחי הפקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפקדונות במקרה של עליית ריבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית.

מידע נוסף על חשיפה לשינויים בשערי הריבית

חשיפה כוללת של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2024

עם דרישה		מכלול							
עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	
עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	עד 3 חודש	
במיליוני ש"ח									
נכסים פיננסיים*	165,706	12,838	18,313	18,169	9,785	10,379	3,911	232	54
סכומים אחרים לקבל**	62,490	30,248	36,566	2,305	1,036	904	-	-	-
התחייבויות פיננסיות*	137,492	20,156	39,974	10,182	16,506	573	199	1	-
סכומים אחרים לשלם**	62,800	30,419	34,709	3,219	1,762	1,433	265	47	-
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	27,904	(7,489)	(19,804)	7,073	(7,447)	9,277	3,447	184	54

פירוט נוסף של החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

א. לפי מהות הפעילות:

54	184	3,441	8,632	(7,426)	7,217	(21,989)	(7,817)	28,824	החשיפה בתיק הבנקאי
-	-	6	645	(21)	(144)	2,185	328	(920)	החשיפה בתיק למסחר

ב. לפי בסיסי הצמדה

54	112	2,822	6,610	(9,338)	1,645	(20,727)	(6,505)	29,796	מטבע ישראלי לא צמוד
-	72	574	1,303	893	4,609	660	537	169	מטבע ישראלי צמוד מדד
-	-	51	1,364	998	819	263	(1,521)	(2,061)	מטבע חוץ (לרבות צמוד מט"ח)

ג. השפעות על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

-	(47)	(265)	(253)	(106)	(106)	(112)	(35)	(12)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
-	-	-	-	(14,044)	(5,646)	-	-	23,458	השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה
-	(215)	(905)	(148)	112	650	645	197	105	השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור
-	-	19	29	19	204	1,089	(155)	(1,284)	השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

31 בדצמבר 2023			31 בדצמבר 2024		
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח
0.67	4.61	211,661	0.83	4.53	239,387
0.33		96,592	0.31		133,549
0.63	3.88	199,178	0.54	4.30	225,083
0.50		97,591	0.43		134,654
		11,484			13,199

נכסים פיננסיים*
סכומים אחרים לקבל**
התחייבויות פיננסיות*
סכומים אחרים לשלם**
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

פירוט נוסף של החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

א. לפי מהות הפעילות:					
***0.60	10,203	***0.64	11,120		החשיפה בתיק הבנקאי
***0.42	1,281	***0.37	2,079		החשיפה בתיק למסחר
ב. לפי בסיסי הצמדה					
***0.49	4,191	***0.51	4,469		מטבע ישראלי לא צמוד
***2.57	7,056	***2.67	8,817		מטבע ישראלי צמוד מדד
***0.40	237	***0.40	(87)		מטבע חוץ (לרבות צמוד מט"ח)
ג. השפעות על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית					
14.26	4.70	13.90	4.90	(936)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
3.78	4.27	3.68	4.61	3,768	השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה
(0.51)	5.49	(0.55)	5.32	441	השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיוור
(0.09)	3.89	(0.05)	4.00	(79)	השפעת הנחות התנהגותיות אחרות

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי ושל סכומים אחרים לקבל ולשלם, לאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים, השפעת מודל פירעונות מוקדמים של משכנתאות, השפעת מודל פירעונות מוקדמים בפקדונות הציבור והשפעת פריסת פקדונות לפי דרישה, כשהם מהווים בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 32 א' בדוח הכספי.
- הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הנובעים מפקדונות לפי דרישה חושב בהתאם להנחות לגבי תקופות לפירעון המשמשות את הבנק לניהול סיכוני ריבית.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 32 בדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרו כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים. לאחר השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה, ולאחר השפעת מודל פרעונות מוקדמים משכנתאות.
- ** סכומים לקבל ולשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, לאחר השפעה של ההתחייבויות לזכויות עובדים.
- *** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

חלק 6 ב - מניות

ההשקעה במניות ובמכשירים המשקפים סיכון מנייתי, נועדה לשפר את פיזור הסיכונים ואת גיוון מקורות ההכנסה לטווח הבינוני-ארוך בהשקעת ההון הפנוי. ההשקעה מתבצעת ככלל במניות ישראליות הנסחרות במדד ת"א 125 ובמדדי מניות מובילים בישראל ובחו"ל, זאת תוך בדיקת כדאיות ההשקעה טרם הרכישה.

בנוסף למגבלות הרגולטוריות בכל הקשור להגבלת היקף ההשקעה המותר לתאגידים בנקאיים על פי דין, לרבות בתאגידים ריאליים, הגדיר דירקטוריון הבנק תיאבון סיכון עבור פעילות במניות. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על גובה ההשקעה, תמהיל ההשקעה - לרבות מגבלה על החשיפה המטבעית ומגבלות על אפיקי השקעה. מערכת המדידה משמשת לצורך ניהול ובקרת התיק הן בשקלים והן במטבע חוץ. הטיפול החשבונאי במניות בתיק הזמין למכירה מבוצע באופן בו העלות נרשמת בספרים לפי שער רכישת המניה, כאשר השערוך נעשה בשוטף מול שער השוק המתקבל מהבורסה. הפער בין העלות לבין שער השוק העדכני ייזקק באופן שוטף לדוח רווח והפסד. במסגרת יישום הוראות באזל מיישמת הקבוצה את הגישה הסטנדרטית בגין החשיפה לסיכונים האשראי ולסיכונים שוק. במסגרת זאת נדרש הבנק להלימות ההון הרגולטורית בגין סיכון מניות בתיק למסחר ולהלימות ההון הרגולטורית בגין סיכון אשראי בתיק הבנקאי.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

31 בדצמבר 2023		31 בדצמבר 2024	
דרישות ההון	ערך במאזן ושווי הוגן במיליוני ש"ח	דרישות ההון	ערך במאזן ושווי הוגן במיליוני ש"ח
81	543	164	1,208
42	227	40	211

השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין

בנוסף, במסגרת יישום הנדבך השני של באזל, הקבוצה מקצה הון נוסף במידת הצורך.

חלק 7 - סיכון נזילות

רקע

סיכון הנזילות הינו סיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל משיכות בלתי צפויות של פקדונות הציבור, ניצול מוגבר של קווי אשראי ואי ודאות לגבי זמינות המקורות, והתחייבויות בלתי צפויות אחרות, לרבות ירידה חדה בשווי הנכסים הנזילים שעומדים לרשות הבנק. התממשות הסיכון עלולה לגרום לבנק מחסור באמצעים נזילים, אשר בגינו יאלץ הבנק לממש נכסים במחירים הנמוכים ממחירי שוק ו/או לגייס מקורות במחיר הגבוה ממחיר שוק ובמקרי קיצון אף להוות סכנה ליציבותו של הבנק.

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 - "יחס כיסוי הנזילות", ואת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 "יחס מימון יציב נטו NSFR", המאמצות את המלצות ועדת באזל בנושא זה. כמו, כן הבנק פועל בהתאם לעקרונות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 - "ניהול סיכון הנזילות", בין היתר באמצעות מדדים כמותיים לניטור אחר מצב הנזילות, ביצוע תרחישי קיצון ועוד.

הבנק שומר על יתרות נזילות גבוהות במט"ח ובשקלים, בהשוואה ליתרות במצב עסקים רגיל, מעבר למגבלות הרגולטוריות והפנימיות ככל שרמת אי הוודאות הגבוהה תימשך. רמת הנזילות של הבנק תיקבע בהתאם ליציבות בשווקים הפיננסיים, הפעילות הכלכלית, רמת הסיכון בבורסות בארץ ובעולם, המדיניות הפיסקלית ופרמיית הסיכון של המשק. הבנק ממשיך לבצע מעקב הדוק, ומבצע פעולות בקרה וניטור אחר הנזילות ויחסי הנזילות באופן שוטף.

יחס כיסוי הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 (LCR):

יחס כיסוי הנזילות מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 221 אשר מבוססת על המלצות ועדת באזל. יחס כיסוי הנזילות (LCR) הינו תקן שנועד לשפר את עמידות פרופיל הסיכון של התאגידים הבנקאיים בטווח הקצר באמצעות דרישה שתאגיד בנקאי יחזיק מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (HOLA (High Quality Liquid Assets), לא משועבדים, הניתנים להמרה למזומן במהירות ובקלות וזאת כדי לענות על צרכי נזילות בתרחיש קיצון הנמשך 30 ימים קלנדריים.

התקן מגדיר מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי הנזילות במטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

יחס כיסוי הנזילות - LCR, מכיל שני רכיבים:

(א) שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בתנאי קיצון (HOLA),

(ב) סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים, המחושב על פי הפרמטרים של התרחיש.

היחס מחושב כשיעור של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה מתוך סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים. החל מינואר 2017 הדרישה הפיקוחית המזערית ליחס כיסוי הנזילות, הן ברמת הבנק והן ברמת הקבוצה הבנקאית, הינה 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישה מינימאלית זו, אך עליו לדווח מיידית על החריגה למפקח על הבנקים, ובמקרים מסוימים, בליווי תכנית לסגירת פער הנזילות שנוצר.

יחס כיסוי הנזילות של קבוצת הבנק לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2024 עמד על 165%, בהשוואה ל-156% בשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2023. הגידול ביחס נבע בעיקר מגידול ביתרות פקדונות קמעונאים ופקדונות סיווגים מעל 30 יום. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך הרבעון, ותחלופה בין שקלים למטבע חוץ, בעיקר בגין פעילות בנגזרים, אך תרומתם נטו בסך המטבעות נמוכה.

יחס הכיסוי הגבוה נשען כאמור על החזקת תיק נכסים ("כרית נזילות") איכותי אשר במטבע ישראלי מושקע בעיקר בפקדונות בבנק ישראל ובאגרות חוב של ממשלת ישראל ובמטבע חוץ בעיקר באג"ח של ממשלות או בערבות וכן על מגוון מקורות מימון יציבים ולטווחי זמן שונים. סיווג הנכסים, הפקדונות, המסגרות והביטחונות השונים וכן השימוש במקדמים, מבוצע כפי שנקבע בהוראה 221.

על פקדונות מגופים פיננסיים ועסקיים שמועד פירעונם עד חודש, חלים על פי ההוראה מקדמי יציאה גבוהים ולכן הם תורמים תרומה גבוהה יחסית לתזרים היוצא. במהלך תקופת הדיווח עמד הבנק במגבלות הרגולציה, על פי הוראות ניהול בנקאי תקין 221.

למידע נוסף בדבר יחס כיסוי הנזילות ראו באור 224' סעיף ג' לדוחות הכספיים.

להלן פרוט רכיבי יחס כיסוי הנזילות הממוצע (LIQ1):

א		ב
לשלושת החודשים שנתיים		ביום 31 בדצמבר 2024*
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך משוקלל (ממוצע)
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה		87,721
1	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	
תזרימי מזומנים יוצאים		
2	פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים	6,078
3	מזה: פקדונות יציבים	1,477
4	פקדונות פחות יציבים	3,617
4א	פקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)	983
5	מימון סיטונאי בלתי מובטח	67,308
6	מזה: פקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	1,133
7	פקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	66,060
8	חובות לא מובטחים	114
10	דרישות נזילות נוספות	4,755
11	מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	899
13	קווי אשראי ונזילות	3,856
14	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	74
15	מחויבויות מימון מותנות אחרות	313
16	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	78,527
תזרימי מזומנים נכנסים		
17	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	118
18	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	23,890
19	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	1,594
20	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	25,484
21	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	87,721
22	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	53,042
23	יחס כיסוי נזילות	165%

*במונחים של ממוצעים פשוטים של 74 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

א		ב
לשלושת החודשים שנתיים		ביום 31 בדצמבר 2023*
סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע)	במיליוני ש"ח
		במיליוני ש"ח
1	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	76,328
תזרימי מזומנים יוצאים		
2	פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים	93,295
3	מזה: פקדונות יציבים	28,590
4	פקדונות פחות יציבים	31,044
4א	פקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראת ניהול בנקאי תקין 221)	33,661
5	מימון סיטונאי בלתי מובטח	73,618
6	מזה: פקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	3,345
7	פקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	70,271
8	חובות לא מובטחים	2
10	דרישות נזילות נוספות	30,932
11	מזה: תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	1,078
13	קווי אשראי ונזילות	29,854
14	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	58
15	מחויבויות מימון מותנות אחרות	9,578
16	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	68,771
תזרימי מזומנים נכנסים		
17	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	102
18	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	21,852
19	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	7,256
20	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	29,210
21	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	76,328
22	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	48,942
23	יחס כיסוי נזילות	156%

*במונחים של ממוצעים פשוטים של 79 תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

יחס מימון יציב נטו לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 222 (NSFR):

יחס מימון יציב נטו - NSFR, מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 222, אשר קובעת את אופן חישוב היחס כפי שנקבע ברפורמת באזל וו של ועדת באזל (BCBS). מטרת יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח.

יחס המימון היציב נטו מכיל שני מרכיבים: פריטי מימון יציב זמין ופריטי מימון יציב נדרש.

מימון יציב זמין מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנותרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי הבנק, וכן של החשיפות החוץ-מאזניות.

החל מיום 31 בדצמבר 2021 (מועד יישום ההוראה), הבנק נדרש לעמוד ביחס מימון יציב נטו השווה או גדול ל-100%, על בסיס שוטף.

יחס המימון יציב נטו של קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2024 עמד על 140%, בהשוואה ל-146% ביום 31 בדצמבר 2023.

הירידה ביחס נבעה בעיקר מגידול באשראי לציבור שקוץ בחלקו בעלייה בפקדונות סיטונאים לטווח בינוני.

להלן פרוט רכיבי יחס מימון יציב נטו (NSFR):

על בסיס מאוחד ליום: 31.12.24				
א	ב	ג	ד	ה
ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון				
ללא מועד פרעון (1)	עד 6 חודשים	מ-6 חודשים עד שנה	שנה או יותר	ערך משוקלל
13,883	-	-	2,173	16,056
13,883	-	-	2,173	16,056
-	-	-	-	-
-	88,191	6,102	1,579	89,446
-	54,006	6,038	1,266	58,308
-	34,185	64	313	31,138
-	39,389	12,073	2,961	26,806
-	4,593	-	-	2,297
-	34,796	12,073	2,961	24,509
-	-	-	-	-
762	81,535	243	973	590
469	-	-	-	-
293	81,535	243	973	590
				132,898
-	89,003	1,817	20,524	3,100
-	182	-	-	91
-	39,241	11,072	75,610	81,348
-	70	-	-	7
-	17,443	3,634	3,450	7,884
-	19,427	6,320	36,203	43,912
-	748	34	785	867
-	1,094	1,055	34,099	27,834
-	481	450	11,125	7,697
-	1,207	63	1,858	1,711
-	-	-	-	-
2,467	8,512	214	4,830	8,357
-	-	-	-	-
-	1,293	-	-	1,099
224	-	-	-	-
441	-	-	-	94
1,802	7,219	214	4,830	7,164
-	48,037	-	-	2,339
				95,235
				140%

1	הון:	פריטי מימון יציב זמין (ASF)
2	- הון פיקוחי	
3	- מכשירי הון אחרים	
4	פקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:	
5	- פקדונות יציבים	
6	- פקדונות פחות יציבים	
7	מימון סיטונאי:	
8	- פקדונות לצרכים תפעוליים	
9	- מימון סיטונאי אחר	
10	התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית	
11	התחייבויות אחרות:	
12	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	
13	- כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל	
14	סך מימון יציב זמין (ASF)	
	פריטי מימון יציב נדרש (RSF)	
15	סך נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HOLA)	
16	פקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות	
17	הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם	
18	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1	
19	- הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות	
20	- הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי	
21	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	
22	-הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן	
23	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	
24	- ניירות ערך שאינם כשלים ושאינם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	
25	נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית	
26	נכסים אחרים:	
27	- סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב	
28	- נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)	
29	- נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו	
30	- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו	
31	- כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל	
32	פריטים חוץ מאזניים	
33	סך מימון יציב נדרש (RSF)	
34	יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)	

(1) פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

על בסיס מאוחד ליום: 31.12.23				
ה	ד	ג	ב	א
ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון				
ערך משוקלל	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים	ללא מועד פירעון ⁽¹⁾
15,589	2,376			13,213
15,589	2,376			13,213
88,954	1,424	6,288	87,514	
60,195	1,134	6,243	55,927	
28,759	290	45	31,587	
23,643	4,398	4,691	35,666	
1,683			3,366	
21,960	4,398	4,691	32,300	
576	987	236	64,129	997
				723
576	987	236	64,129	274
128,762				
2,907	8,691	3,452	79,051	
245			491	
74,321	71,308	8,499	30,981	
6			57	
4,631	2,341	980	12,000	
41,674	34,685	6,442	17,511	
1,030	1,251	6	428	
27,113	33,317	997	1,015	
7,636	11,061	435	457	
897	965	80	398	
8,407	4,785	207	8,080	2,503
1,075			1,265	
-				412
143				299
7,189	4,785	207	6,815	1,792
2,182			44,987	
88,062				
146%				

(1) פריטים שידווחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים כגון הון צמית, פקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית

להלן נתוני הנכסים הפיננסיים הלא משועבדים והמשועבדים, ברמת הקבוצה, נכון ליום 31.12.2024 (במיליוני ש"ח):

נכסים המשמשים כביטחון לבנק מרכזי	נכסים לא משועבדים	סה"כ	נכסים משועבדים
-	75,382	77,175	1,793
1,014	30,431	34,396	2,951
-	129,372	130,912	1,540

מזומנים ופקדונות בבנקים

סך נ"ע

אשראי לציבור וממשלה

להלן נתוני הנכסים הפיננסיים הלא משועבדים והמשועבדים, ברמת הקבוצה, נכון ליום 31.12.2023 (במיליוני ש"ח):

נכסים המשמשים כביטחון לבנק מרכזי	נכסים לא משועבדים	סה"כ	נכסים משועבדים
-	67,431	68,866	1,435
947	25,831	26,985	207
3,233	115,027	118,677	417

מזומנים ופקדונות בבנקים

סך נ"ע

אשראי לציבור וממשלה

הערה: בנוסף לסכומים המופיעים בטבלה לעיל, לצורך פעילות בניירות ערך באמצעות מסלקת ירוקליר וכבטוחה לקו אשראי בסך של 40 מיליון דולר (או בסכום גבוה יותר שהוסכם/יוסכם מעת לעת עם הבנק במקרים חריגים שלא יעלה על 200 מיליון דולר), שהעמיד/ יעמיד מפעיל המסלקה לטובת הבנק, יצר הבנק שיעבוד ללא הגבלה בסכום של מזומנים וניירות ערך המופקדים בירוקליר להבטחת מסגרת הפעילות.

מלאי נכסים נזילים

הבנק שומר על רמת נזילות נאותה, בשקלים ובמטבע חוץ, אשר יאפשרו לו לעמוד בכל צרכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון ובאמצעות מדיניות של גיוס מקורות יציבים ומגוונים לטווחי זמן שונים הכוללים פקדונות ציבור, גיוס אג"ח ושטרי הון.

הנכסים הנזילים העיקריים של הבנק על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 הינם פקדונות בבנק ישראל, אג"ח מדינת ישראל בשקלים ובמטבע חוץ ואג"ח ממשלות זרות ו/או בערבותן במטבע חוץ.

הנכסים הנזילים העיקריים בקבוצה, הכוללים מזומנים, פקדונות בבנק ישראל (עו"ש ופקדונות מוניטריים), פקדונות בבנקים וניירות ערך נזילים, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2024 ב-109.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-95.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023, מזה, יתרת המזומנים, הפקדונות בבנק ישראל והפקדונות בבנקים הסתכמו ב-77.2 מיליארד ש"ח ו-32.1 מיליארד ש"ח הושקעו בניירות ערך, בעיקר באגרות חוב של ממשלת ישראל וארה"ב.

יחס פקדונות הציבור לאשראי לציבור נטו, ליום 31 בדצמבר 2024, עומד על 165.9%, בהשוואה ל-162.5% ב-31 בדצמבר 2023.

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (במיליוני ש"ח)

ממוצע לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2023*	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	ממוצע לרבעון הדוח *	יתרה לתאריך הדוח	
76,308	82,135	87,396	89,858	נכסי רמה 1
13	12	291	225	נכסי רמה 2א
7	9	33	35	נכסי רמה 2ב
76,328	82,156	87,721	90,116	סך הכל HQLA

* במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

מדיניות סיכון הנזילות של הבנק והקבוצה

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון הנזילות במטבעי ישראלי ובמטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ, שאותה אישר דירקטוריון הבנק, ברמת הקבוצה, הבנק, וחברת הבת הבנקאית, בהתאם לנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 342, 221 ו-222 כמתואר לעיל.

המדיניות כוללת, בין היתר, מגבלות על יחס כיסוי נזילות, על יחסי הנזילות המזעריים בתרחיש רגיל ובתרחישי קיצון וכן התייחסות לכלי המדידה השליטה והבקרה ולמנגנוני הדיווח שיש לקיים כחלק מניהול סיכון הנזילות השוטף.

כמו כן, הבנק קבע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי וטיפול במשבר נזילות בבנק, וזאת בכדי להבטיח את יכולתו של הבנק לעמוד באתגרים העולים מניהול העסקים השוטף, וכאלה שעלולים להתעורר בעת מקרי לחץ בשווקים הפיננסיים.

חברת הבת הבנקאית מיישמת מדיניות לניהול הנזילות לטווח הקצר ולטווח הארוך בהתאם למדיניות הקבוצתית, תוך הקפדה על קיום ההוראות של הרשויות הרגולטוריות, ובהתאמה לאופי פעילותה וצרכי הנזילות שלה ותוך שמירה על ניהול עצמאי של סיכון הנזילות. כמו כן, חברת הבת עומדת ביחס כיסוי הנזילות בפני עצמה.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות אחרות על העברת כספים בתוך הקבוצה מעבר למגבלות הכלליות החלות על ביצוע עסקאות מכל סוג.

תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה פועלים לשמירה על מלאי נכסים נזילים ברמה נאותה, במקביל לניהול השימושים, באופן שיניב הכנסה לבנק. הבנק רואה משנה חשיבות בניהול שמרני אך אקטיבי של הנזילות בבנק. תיאבון הסיכון של הבנק והקבוצה נמוך ומתבטא במבנה הנכסים וההתחייבויות, כלי המדידה וניטור הסיכון הרבים שמוקצים לעניין זה ומערכי הניהול והבקרה המופקדים על ניהול סיכון זה. לפירוט נוסף בנושא כלי מדידה וניטור ראו פרק בנושא זה להלן.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים נזילות:

התפיסה הבקרתית של הבנק היא של זיהוי, כימות ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים באופן שוטף הן על ידי מנהלי החשיפה והן על ידי גורמי בקרה וביקורת בלתי תלויים, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול החשיפה לסיכון נזילות נבחן, מבוקר ונדון באופן שוטף וייעודי על ידי פורומים וועדות ברמת דירקטוריון והנהלה וברמת החטיבות. במסגרת זו, מבוצע מעקב שוטף אחר תחזיות של תזרימי מזומנים, מגמות בסגמנטים שונים של פקדונות, ריכוזיות מפקידים ועלויות גיוס. מערך הפיקוח והבקרה על סיכון הנזילות מושתת על שלושה קווי הגנה כמפורט להלן.

קו הגנה ראשון:

יחידת מערך הביניים נ"ה ונוסטרו, הכפופה לראש חטיבת משאבים וניהול פיננסי, מבצעת בקרה יומית על עמידה במגבלות, ריכוזיות מפקידים, ומעקב אחר האינדיקטורים לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות.

קו הגנה שני:

היחידה לסיכונים שוק ונזילות ותיקוף מודלים אחראית להתאמה של פרופיל הסיכון לתיאבון הסיכון שנקבע בידי הדירקטוריון והנהלה הבכירה, ובתוך כך אחראית על גיבוש ועדכון מסגרת ניהול הסיכונים הפיננסיים, זיהוי והערכת סיכונים באופן בלתי תלוי בקו העסקים, אתגור נאותות הבקורות, התשומות והתפוקות בקו הראשון ובחינת אפקטיביות המגבלות. כמו כן, היחידה מבצעת תיקוף למודלים המרכזיים בשימוש הבנק.

קו הגנה שלישי:

מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא ניהול סיכונים פיננסיים בבנק, ובכללן ביקורות על היחידות השונות במערך הפיננסי והיחידות הרלוונטיות בקו ההגנה השני. מבין תפקידיו של המבקר הפנימי לבחון את גיבוש ויישום המדיניות והחלטות הדירקטוריון, את עמידת היחידות במגבלות שנקבעו, קיום הבקרה בנושא, ואת מהימנות וזמינות המידע הניהולי והדיווחים הפיננסיים המוצגים לדירקטוריון ולהנהלת הבנק.

כמו כן, קו ההגנה השלישי כולל את כל גופי הביקורת החיצוניים.

דיווח על החשיפה לסיכונים נזילות

- דוח סיכון נזילות יומי בשקלים, במט"ח ובסה"כ, מופק ממערכת הנזילות במחשב המרכזי, ומופץ לכל גורמי הניהול והבקרה הרלוונטיים.
- דיווח על החשיפות לסיכון הנזילות בשקלים, במט"ח ובסה"כ, בהשוואה למסגרות ולגבולות הפעילות שנקבעו על ידי הדירקטוריון והסמכויות לניהול מוצג שלוש פעמים בשבוע במסגרת הוועדה לעניינים שוטפים, בראשות המנכ"ל או מנהל הסיכונים הפיננסיים.
- דיווח על החשיפות, לרבות תוצאות תרחישי קיצון בנזילות, מוצג במסמך הסיכונים הרבעוני כנדרש בהוראה לניהול בנקאי תקין 310. מסמך הסיכונים נדון, אחת לרבעון, בהנהלה, בוועדה לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בנוסף, הנהלת הבנק והדירקטוריון מעודכנים באופן שוטף ועל פי הצורך בהתפתחויות בחשיפות הבנק לסיכונים נזילות.

מדדים בשימוש ניהול סיכון הנזילות

- לצורך מדידה וניטור סיכון הנזילות, עושה הבנק שימוש במספר מדדים, כאשר מדדי המפתח העיקריים שבאמצעותם עוקבת ההנהלה אחר מצב הנזילות הינם:
- יחסי כיסוי הנזילות - LCR (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221) ברמת הבנק וברמת הקבוצה המאוחדת, בהתאם למפורט לעיל, בתחילת פרק זה ;

- יחס נזילות מזערי (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342) במצבי קיצון שונים;
 - יחס המימון היציב (בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222);
 - כרית ביטחון מינימאלית של נכסים נזילים במט"ח, הניתנים למימוש מיידי (בהתאם לקביעת דירקטוריון הבנק);
- המדדים כוללים מגבלות הנהלה ודירקטוריון שמטרתם להתריע על חריגה ממגבלה לצורך קביעת תכנית פעולה לחזרה למסגרת תיאבון סיכון הנזילות של הבנק.

יחס נזילות מזערי במטבע ישראלי ובמטבע חוץ

יחסי הנזילות מבוססים על מודל פנימי שפותח בבנק ושמטרתו מעקב אחר האמצעים הנזילים שברשות הבנק, הן תחת תרחיש של מצב עסקים רגיל והן תחת סט של תרחישים המדמים מצבי לחץ וקיצון שונים הנוגעים לכלל המערכת הבנקאית ולבנק באופן ספציפי. המודל מבוסס על הערכת איכות ופיזור תיק הנכסים ומשתמש במקדמי ביטחון הולמים שנבחנו על בסיס היסטורי בהתאם לרמות הסיכון, לסיפור התרחיש ובהתבסס על חוות הדעת של גורמים מקצועיים. המודל מאפשר ניהול, שליטה, פיקוח ובקרה ברמה היומית השוטפת על מצב הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ ולפרקי זמן שונים. בכל אחד מהתרחישים נבחן מצב הנזילות על בסיס המדדים הכמותיים הבאים: יחס הנזילות, פער נזילות ואופק הישרדות. המודל משמש כלי ניהול דינמי, ברמה היומית, לבחינת מצב הנזילות בבנק ולניהול סיכון הנזילות. תוצאות המודל מבוקרות באופן שוטף על ידי הגורמים העסקיים וגורמי הבקרה בבנק.

תכנית חירום

בהתאם להוראות בנק ישראל, הוגדרה בבנק תכנית מגירה לטיפול במשבר נזילות (Contingency Funding Plan - CFP). מטרת התכנית היא להגדיר את הפעולות הדרושות בניהול סיכוני הנזילות להגנה על המפקידים, החייבים ובעלי המניות, ולקבוע מתודולוגיה שתסייע בזיהוי משבר נזילות בבנק. התוכנית מציינת מהם הקריטריונים להפעלתה, מהם תרחישי הלחץ האפשריים, ניטור הסיכון ומעקב אחר האינדיקטורים לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות, תחומי אחריות וסמכות של בעלי תפקידים, אופן המענה והדיווח וההתנהלות מול גורמי פנים וחוץ. בנוסף, הבנק עורך אחת לתקופה תרגיל חירום המדמה תרחיש קיצון שמשפיע גם על מצב הנזילות, ובוחן את תפקוד הבנק ואת יישום תכנית החירום.

סיכון ואסטרטגיית המימון

סיכון מימון הינו סיכון למחסור במקורות מימון ועשוי לנבוע בין היתר ממבנה מקורות שאינו מספיק יציב בטווח הארוך לשרת את השימושים המתוכננים. סיכון זה מנוהל כחלק מניהול סיכון הנזילות בבנק. הבנק מנטר באופן שוטף את היקף וריכוזיות המקורות על פי קריטריונים שונים, כגון: גודל ואורך חיי הפיקדון, תלות במפקידים גדולים, ומציב יעדים ומגבלות להיקף הפקדונות הגדולים ולתמהיל המקורות בכלל. הבנק פועל בנגזרים ונדרש לביטחונות במסלקות השונות בגין פעילות זו. לדרישת הביטחונות הנ"ל קיימת השפעה נמוכה על רמת הנזילות ויחס כיסוי הנזילות של הקבוצה. הבנק והקבוצה מתמקדים בגיוס פקדונות לפי סוג הלקוח ואורך חיי הפיקדון, ולשם כך מפתחים מוצרי פקדונות שונים הנותנים מענה לצורכי הלקוחות ומאפשרים להם להשיג תשואות גבוהות באופן יחסי מחד ולפיזור והפחתת סיכון הנזילות מאידך. הבנק חותר לשיפור מתמיד בתמהיל המקורות בהתאם לצרכי ויעדי הבנק בגיוס מקורות יציבים ולטווחי זמן ארוכים. לשם כך מושם דגש על גידול בפעילות הלקוחות הקמעונאיים מתוך סך הפקדונות, ועל הפחתת סיכון הריכוזיות הנובע ממפקידים גדולים. הבנק והקבוצה מנפיקים מפעם לפעם חוב לטווח ארוך בהתאם לצרכי הנזילות ולצרכים אחרים.

מקורות המימון העיקריים - מידע נוסף

מקורות המימון העיקריים של הבנק כוללים את פקדונות הציבור לטווח הקצר, הבינוני והארוך, זאת כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך מתן דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן ארוכים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ובמטבעות שונים. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2024 הסתכמו ב-214,755 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-191,125 מיליון ש"ח בסוף שנת 2023, גידול בשיעור של 12.4%. בסוף דצמבר 2024 הסתכמו פקדונות הציבור, אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, בכ-219 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-196 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. הרכב הנכסים וההתחייבויות של הבנק מצביע על נזילות גבוהה. זאת, כתוצאה ממדיניות לגיוס מקורות מגוונים ויציבים, תוך דגש על גיוס מקורות לטווחי זמן בינוניים, ממגוון של מגזרי לקוחות, ובמטבעות שונים.

חוב לטווח ארוך

חוב לטווח ארוך מוגדר כחוב לתקופה של יותר משנה אחת. אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים הם חלק ממקורות המימון של הבנק לטווח ארוך. אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2024 הסתכמו ב-4,479 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,767 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023, קיטון בשיעור של 6%.

לפירוט סך הנכסים וההתחייבויות לפי רבעונים בשנים 2023 ו-2024 ראה נספח 5 לפרק ממשל תאגידי, נספחים, בדוחות הכספיים.

חלק 8 - סיכון תפעולי

בהתאם להגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350, סיכון תפעולי הוא סיכון להפסד כתוצאה מאי-נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים או מערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים המידע סיכונים אבטחת מידע וסייבר והמשכיות עסקית, ואינה כוללת סיכון אסטרטגי או סיכון מוניטין.

הסיכונים התפעוליים מהווים חלק בלתי נפרד ממערך הסיכונים הכולל בתהליכי הבנק. הבנק רואה בסיכונים אלו מציאות הכרחית הנלווית לפעילותו העסקית, מאחר שהסיכונים התפעוליים מובנים בכל סוגי הפעילויות העסקיות ותהליכי העבודה בבנק, בתהליכי הרוחב ובמערכות התומכות. ניהול הסיכונים מבוצע במטרה להעריך ולנטר את הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, למזער את הסיכונים הללו ולהפחית נזקים כספיים בגינם תוך הבאה בחשבון של שיקולים של עלות מול הפחתת הסיכון.

מדיניות לניהול סיכונים תפעוליים

דירקטוריון הבנק קבע מתודולוגיה קבוצתית אחידה לניהול הסיכון התפעולי לרבות באמצעות מדיניות כוללת ומקיפה לניהול הסיכונים התפעוליים, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 310 ו-350. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון, וכן מתווה את סביבת הבקרה, המסגרות הארגוניות והפונקציות הניהוליות שיפעלו לניהול ולמזעור החשיפה לסיכונים תפעוליים בבנק. המדיניות כוללת התייחסות לשרשרת של תהליכי ניהול הסיכונים, מרמת זיהוי הסיכונים, הערכה ומדידה, ועד להפחתת וניטור של הסיכונים. הנהלת הבנק רואה חשיבות מיוחדת ביישום בקורות כנגד מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, כאשר סדרי העדיפות ליישומן מביאים בחשבון גם שיקולים של מוניטין, אתיקה ואי סובלנות כלפי הפרת החוק.

עקרונות המדיניות נקבעו במטרה לקיים את הוראות ההסדרה, להנהיג ולהטמיע תרבות ארגונית של ניהול סיכונים ולהגדיר מסגרת עבודה וסביבת בקרה נאותה לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, המדיניות באה להבטיח קיום מנגנוני דיווח אפקטיביים להנהלה הבכירה ולדירקטוריון הבנק.

מסמך המדיניות הקבוצתי מאושר על ידי דירקטוריון הבנק, וכן בדירקטוריון של חברות הבנות בהתאם להתאמות הנדרשות.

איסוף ודיווח אירועי כשל

הבנק מקיים תהליך של איסוף ותיעוד אירועי כשל, (אירועי הפסד/רווח, כמעט הפסד/כמעט רווח, הפרשה לתביעה ואובדן הכנסה), כבסיס נתונים לניתוחים רבעוניים ושנתיים של מגמות ומוקדי סיכון, לצורך הצגה בפני ההנהלה והדירקטוריון, לאומדן הסיכונים התפעוליים בתהליכי הבנק, לאימות הערכות הסיכון של מומחי התוכן, להפקת לקחים, לבחינה מחדש ולשיפור בקורות קיימות, לעדכון מפת הסיכונים ולשמירת היסטוריה, וכן איסוף אירועים כנדרש בהוראת נב"ת 206 החדשה.

היחידה לניהול סיכונים תפעוליים אחראית לריכוז הדיווחים על אירועי כשל בקבוצה, לבחינת קישור האירועים למפת הסיכונים ועדכונה במידת הצורך, לקיום תהליכי הפקת לקחים ברמת הבנק, לדיווח אירועים בעלי משמעות רוחבית, ולדיווח מידע על אירועים מהותיים, בהתאם לנהלי העבודה בנושא. בנוסף, מקיימת הקבוצה תהליך הפקת לקחים גם לגבי אירועים חיצוניים מהותיים שמידע לגביהם מופיע בתקשורת.

המבנה הארגוני ומסגרת העבודה לניהול הסיכונים התפעוליים

מסגרת העבודה לניהול הסיכונים התפעוליים נשענת על כללי ממשל תאגידי נאות ומבוססת על מודל שלושת קווי ההגנה:

קו הגנה ראשון - החטיבות/היחידות העסקיות, יחידות הרוחב וחברת הבת מיחשוב ותפעול פיננסי בע"מ (להלן - "מתף"), אחראים לניהול הסיכונים התפעוליים המובנים בתהליכים שבתחומי אחריותם. קו ההגנה הראשון כולל גם את מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע.

קו הגנה שני - החטיבה לניהול סיכונים, כוללת את היחידה לניהול סיכונים תפעוליים, המהווה פונקציה בלתי תלויה האחראית לגיבוש והטמעת מתודולוגיה קבוצתית לזיהוי ולאומדן הסיכונים התפעוליים, סיכונים טכנולוגיים המידע וסיכונים סייבר באופן בלתי תלוי ביוצרי הסיכון, להנחיה ולפיקוח על יישום כללי המתודולוגיה בבנק, לריכוז דיווחים ולהכנת מסמכי סיכונים רבעוניים להנהלת הבנק ולדירקטוריון כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין כולל: 310, 350 ו-361 ועוד. כמו כן, קו ההגנה השני כולל את יחידת ה-SOX בחטיבת חשבונאי ראשי וכן את מערך העוץ המשפטי.

קו הגנה שלישי - כולל את הביקורת הפנימית, אשר אחראית לביצוע ביקורת על מסגרת העבודה והבקורות כנגד הסיכונים התפעוליים, ואת גופי הביקורת החיצוניים.

הבנק הגדיר תפקידים וקבע סמכויות, תחומי אחריות וסדרי דיווח במטרה לקיים מסגרת עבודה לניהול הסיכונים התפעוליים.

פיקוח, בקרה ודיווח על ניהול החשיפה לסיכונים תפעוליים

- הבנק מקיים מערך גאות של מנגנוני שליטה, ניהול, פיקוח, בקרה ודיווח על תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים. ניהול החשיפה לסיכונים אלו נבחן ומבוקר על ידי הדירקטוריון, ההנהלה וכן על ידי דרגי הביניים במסגרת פורומים ודיווחים לרבות:
- הפורום הקבוצתי לניהול סיכונים תפעוליים בראשות מנכ"ל הבנק ובהשתתפות חברי ההנהלה ומנכ"ל חברת הבת הבנקאית. הפורום מתכנס לפחות אחת לרבעון ומקיים מעקב שוטף על תיאבון הסיכון התפעולי ועל מצב החשיפה לסיכונים תפעוליים, לרבות בהתבסס על אירועי כשל, על ממצאי סקר סיכונים תפעוליים, התממשות KRI, ומקבל דיווח על הפעולות הננקטות על ידי היחידות השונות בבנק וע"י חברות הבנות למזעור סיכונים אלו ודיווח על התפתחויות נוספות בתחום ניהול הסיכונים. הפורום דן, בין היתר, גם בנושא מניעת סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, הגנת הסייבר וסיכונים טכנולוגיים המידע.
 - ועדת היגוי אבטחת מידע בראשות מנכ"ל מתף, המתכנסת לפחות אחת לחודש. בוועדה משתתפים גם נציגי חטיבת ניהול סיכונים.
 - ועדת היגוי הגנת הסייבר בראשות מנהל הסיכונים הראשי, מתכנסת 8 פעמים בשנה, ומטרתה לתת מענה לאיומי הסייבר.
 - פורום מודיעין סייבר בראשות מנהל הגנת הסייבר, המתכנסת אחת לרבעון. הפורום דן במגמות ואיומים בתחום הסייבר. בפורום משתתפים נציגי חטיבת ניהול סיכונים.
 - פורום המשכיות עסקית בשעת חירום בראשות מנהל הסיכונים הראשי, המתכנס לפחות אחת לרבעון.
 - פורום הונאות בראשות מנהל הסיכונים הראשי שמתכנס אחת לרבעון או לפי הצורך. בפורום דנים, בין היתר בהפקות לקחים בעקבות אירועי הונאות, כולל בחינה של הוספת בקורות בעקבות הונאות בעלי מאפיינים חדשים.
 - החשיפות לסיכונים תפעוליים מרוכזות ומדווחות לדירקטוריון הבנק במסגרת "מסמך הסיכונים" הרבעוני, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין 310, 350. במסגרתו מוצגות, בין היתר, התפתחויות בנושא ניהול הסיכונים הקבוצתי.

מערכת למדידה, אמידה וניהול של סיכונים תפעוליים

הבנק מנהל את מפת הסיכונים באמצעות מערכת, המשותפת לניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכונים ציית, התומכת במתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים. מאגר המידע של המערכת, כולל את מיפוי ותיעוד סקרי הסיכונים שבוצעו לגבי התהליכים בבנק, את הבקורות המומלצות ואת אירועי הכשל.

שיטות ותהליכי עבודה לניהול הסיכונים התפעוליים

מרכיב בסיסי בתכנית ניהול הסיכונים של הבנק הינו ניהול אקטיבי ופראקטיבי של הסיכונים התפעוליים, המהווים חלק בלתי נפרד מתהליכי ניהול פעילותו העסקית של הבנק והמערכות התומכות, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית. אחד הכלים המשמשים את הבנק לזיהוי והערכת הסיכונים התפעוליים המרכזיים למיפוי וזיהוי הסיכונים התפעוליים ולשליטה ובקרה עליהם הוא סקר הסיכונים התפעוליים לתהליכי הקבוצה, הסקר כולל את מיפוי הסיכונים התפעוליים והבקורות בתהליכים אלו, לרבות סיכונים מעילות, הונאות והתנהגות לא אתית, הסקר מתבסס גם על מאגר אירועי הכשל וכמעט כשל וממצאי ביקורת, הערכת אומדן הסיכונים והפחתתו על ידי יישום בקורות חדשות, חיזוק בקורות קיימות ועוד. הבנק עורך סקר סיכונים תפעוליים תקופתי, שמאפשר בהנהלת הבנק ובדירקטוריון. כלים נוספים הם סקרי סיכונים תפעוליים למערכות וכן סקר הערכת סיכונים סייבר. כמו כן, הבנק מבצע באופן שוטף ניהול סיכונים לאיתור מוקדי סיכון במוצרים, תהליכים ושירותים חדשים בבנק בהתאם למדיניות לניהול סיכונים במוצרים, שירותים ותהליכים חדשים.

יצוין כי בעקבות ממצאי סקרי הסיכונים שמתבצעים, ממצאי הביקורת הפנימית ותהליכי הפקת לקחים בגין אירועי כשל, משולבות בקורות מיכוניות ואחרות בפעילויות הבנק השונות, וכן משופרים ומשודרגים נהלי ותהליכי העבודה והבקרה. בנוסף, כחלק מתשתית מעקב ובקרה, הוגדרו KRI - אינדיקטורים עיקריים לסיכונים תפעוליים בתהליכים נבחרים לאיתור מוקדם של שינוי במפת הסיכונים.

הגישות להערכת ההון הנדרש בגין סיכון תפעולי

הבנק מחשב את הסיכון התפעולי בהתאם לגישה הסטנדרטית, אשר לפיה מופתה ההכנסה הגולמית לשמונה קווי עסקים כפי שנקבעו בהוראה. לכל קו עסקים נקבע מקדם שונה, ודרישת ההון היא ממוצע שנים עשר הרבעונים האחרונים של ההכנסה הגולמית מוכפלת במקדם שנקבע לקו העסקים. ביום 19 במרס 2024, פירסם בנק ישראל עדכון להוראה המהווה מסמך תרגום של ועדת באזל, הצפויה להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2026. על פי ההוראה, חישוב דרישות ההון מחולק לשני פרמטרים: (1) האינדיקטור העסקי המסתמך על דו"ח רווח והפסד ע"פ 3 שנים. (2) נתוני ההפסד המסתמכים על אירועי הכשל שאירעו בפועל בקבוצה על פני 10 שנים. הבנק החל באיסוף נתוני ההפסד החל מיום 1 בינואר 2024 כנדרש על פי דרישות ההוראה.

שימוש בביטוח על מנת להפחית את הסיכון התפעולי

הבנק רואה בקיום פוליסות ביטוח גורם משלים ולא מבטל את הצורך בהפחתת סיכונים.

להלן פירוט ה"כיסוי הביטוחי" הקיים:

קבוצת הבנק הבינלאומי מחזיקה כיום ארבעה כיסויים ביטוחיים עיקריים:

1. כיסוי ביטוח "בנקאי משולב" (B.B.B). גבול אחריות בפוליסה זו משותף לארבעת פרקי הפוליסה כמפורט:
 - פרק ביטוח בנקאי: פרק זה מכסה נזק כספי ישיר שנגרם לבנק ממעשה אי יושר או תרמית של עובדי הבנק, נזק הנגרם כתוצאה מאובדן או נזק ל"רכוש בעל ערך", סיכויי העברה של "רכוש בעל ערך", נזק הנגרם כתוצאה מזיוף המחאות, בטחונות מזויפים, מזומנים מזויפים וכו'.
 - פרק ביטוח פשעי מחשב: פרק זה מכסה נזק שנגרם כתוצאה מתשלום או העברת כספים או רכוש, מתן אשראי, חיוב חשבון או מתן ערך כלשהו על ידי הבנק, כתוצאה ישירה של הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכת המחשב של הבנק או למערכת מחשב של לשכת שרות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות; או כתוצאה משינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני האגור במערכות כאשר פעולת המרמה נעשתה על ידי אדם שפעל מתוך כוונה לגרום הפסד לבנק או לשם הפקת רווח פיננסי למען עצמו או למישהו אחר.
 - פרק ביטוח אחריות מקצועית: פרק זה מכסה את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות, או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק.
 - ביטוח כספות אישיות: פרק זה מכסה את אחריותו החוקית של הבנק בגין אובדן או נזק לרכוש לקוחות, לרבות מזומנים ותכשיטים, המצוי בכספות אישיות בחצרי הבנק.
2. פוליסת ביטוח "דירקטורים ונושאי משרה": ביטוח זה מכסה את אחריותם של הדירקטורים ונושאי המשרה במקרה של תביעה בגין הפרת חובת זהירות ומיומנות, הפרת חובת אמונים כלפי הבנק, כאשר הם פעלו בתום לב והיה להם יסוד להניח שהפעולה לא תפגע בטובת הבנק.
3. פוליסות "ביטוחים אלמנטריים": עיקרי הכיסוי הביטוחי: ביטוח נכסים, ביטוח חבויות וביטוח כספים.
4. ביטוח סייבר/כשל מחשובי: פוליסה זו מכסה את קבוצת הבינלאומי בגין אירועי נזק שונים, אשר עיקרם: הוצאות, נזקים לצדדים שלישיים, סחית סייבר ונזקי אובדן תוצאתי למבטחים בפוליסה (אובדן הכנסות לבנק ו/או הוצאות תפעול נוספות) עקב אירוע כשל מחשובי ו/או אירוע סייבר.

המשכיות עסקית (Business Continuity Planning)

הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים לפעול להבטחת המשכיות עסקית בעת חירום. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 355 בנושא, נערך הבנק להתאוששות ממקרה אסון והמשכיות עסקית במצבי חירום שונים. בבנק מתבצעת היערכות הכוללת גיבוש מסמך מדיניות מקיף בנושא המשכיות עסקית, הכנת תשתיות טכנולוגיות נאותות לשעת חירום, גיבוש והטמעת תוכניות פעולה מקיפות ותשתית נהלים תומכת, וכן ביצוע תרגילים המדמים מצבי חירום שונים. בבנק קיים חדר מצב קבוצתי ופורום היערכות לשעת חירום קבוצתי בראשות ראש החטיבה לניהול סיכונים אשר מרכז פעילות זו בכל הקבוצה. הפורום מופקד על יישום המדיניות, הנהלים והמעקב אחר היערכות הקבוצה למצבי חירום שונים ומתכנס לפחות אחת לרבעון. בנוסף, מתקיים דיווח רבעוני בהנהלה בנושא המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום, וכן מתקיים דיווח במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני בנושא זה בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק מקיים באופן שוטף תהליך לשיפור היערכות המשכיות עסקית במסגרתו מעודכן המיפוי של כל הפעילויות והמשאבים הקריטיים אשר נדרשים בשעת חירום, ומעודכנים תרחישי החירום ומסמך המדיניות בהתאם.

במהלך מלחמת "חרבות ברזל", בשנת 2024, נקט הבנק בשורה של צעדים, בין היתר, קיום ישיבות יעודיות בעקבות מצב החירום, הפעלת סניפים במתכונת ייחודית, העברת עובדים לעבודה מרחוק ועוד. הבנק בחן את המצב באופן שוטף וביצע התאמות בפעילות בהתאם לנדרש.

סיכון טכנולוגיות המידע

הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק, וכן תמיכה שאינה הולמת ומספקת של השירותים והתהליכים העסקיים הדרושים לבנק למימוש יעדיו העסקיים. לאור העובדה, כי בשנים האחרונות הסיבה הטכנולוגית מתפתחת והתלות בה הולכת וגוברת, נוצר הצורך בהגדלת הגמישות העסקית והטכנולוגית והצורך בהגברת השימוש בטכנולוגיות חדשות.

הסיכון מנוהל לפי מדיניות ניהול טכנולוגיות המידע ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357. כמו כן, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301 פועלת וועדת טכנולוגיה, חדשנות ומנהל של הדירקטוריון.

בנוסף, הבנק פועל על פי מדיניות ניהול סיכונים מוצרים חדשים ובמסגרת זו מבוצעים תהליכי ניהול סיכונים בהכנסת מערכות/טכנולוגיות חדשות.

בתאריך 18/11/2024 פורסם נוסח סופי של הוראת נב"ת 364 - ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע, אבטחת המידע והגנת הסייבר. ההוראה תחליף את הוראות נב"ת 357, 361, 363. ההוראה מתייחסת למספר היבטים ביניהם היבטי ממשל תאגידי, תהליכי ניהול סיכונים טכנולוגיים מידע וסיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר בקווי ההגנה השונים, ניהול אירועי כשל טכנולוגי ואבטחת מידע, ניהול סיכונים מול צדדים שלישיים, המשכיות עסקית ודיווחים להנהלה, לדירקטוריון ולפיקוח על הבנקים. תאריך תחילת ההוראה 18 חודשים מפרסום ההוראה הסופית. הבנק נערך ליישום ההוראה.

ניהול סיכונים בסביבות מחשוב ענן

לבנק מסמך אסטרטגיית ענן ומסמך מדיניות לשימוש בשירותי מחשוב ענן, שאושרו בהנהלה ובדירקטוריון. הבנק פועל בהתאם להוראה 362 בנושא, הקובעת הנחיות ותנאים הנדרשים לשימוש של תאגיד בנקאי בטכנולוגיות מחשוב ענן ומדגישה את הצורך לנהל את הסיכונים לכל שימוש בטכנולוגיות מחשוב ענן. מסמך המדיניות עודכן בשנת 2024 בהתאם לאסטרטגיית ענן שאושרה בשנת 2023.

אבטחת מידע

דירקטוריון הבנק והנהלתו קבעו מדיניות מפורטת בנושא אבטחת מידע בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 357 - "ניהול טכנולוגיית המידע", ומינו מנהלת אבטחת מידע האחראית על ניהול סיכונים אבטחת מידע. הבנק מבצע את כל הסקרים והמיפויים הנדרשים לעמידה בהוראה. הבנק מיישם את הנחיות בנק ישראל בנושא מדיניות חברתיות. בנוסף, הבנק מיישם את הנחיות תקנות הגנת הפרטיות.

סיכונים אבטחת מידע והגנת הסייבר

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, ההנהלה והדירקטוריון של כל אחת מהחברות בקבוצה אישרו את אסטרטגיית הגנת הסייבר ואת מדיניות הגנת הסייבר. מנהלת אבטחת המידע של הקבוצה מונתה גם כמנהלת הגנת הסייבר הקבוצתי בהתאם לאישור בנק ישראל.

התקפות סייבר מבוצעות במטרה להסב נזק מסיבי באמצעות פגיעה בפעילות אסטרטגית. הנזק הצפוי מהתקפות אלו עשוי לנבוע מפגיעה באמינות, שלמות, סודיות המידע ו/או בזמינות מערכות הבנק. נזקים אלו עלולים להוביל לפגיעה בפעילות העסקית של הבנק ולהשפעה על לקוחותיו. התקפות מכוונות כנגד מוסדות פיננסיים בארץ ובעולם וארגונים הקשורים בשרשרת האספקה של מוסדות אלו.

הבנק מקיים מערך הגנה כולל וייעודי להתמודדות עם התקפות סייבר, בנוסף לפעילות הכוללת המבוצעת בתחום אבטחת מידע. מערך ההגנה כולל היבטים אנושיים, טכנולוגיים ותהליכיים שמטרתם לצמצם את הפגיעה בפעילות הבנק וההשפעה על לקוחותיו, והכל על פי תרחישי תקיפה ייעודיים המוגדרים על ידי מנהלת הגנת הסייבר. היערכות זו כוללת, בין היתר, את הפעילויות הבאות:

- בחינת הסיכונים העיקריים וסקירת הסיכונים הרלוונטיים, תוך התייחסות לגורמי הסיכון, עלויות הסיכון והשלכותיו.
 - דיווח להנהלה ולדירקטוריון על ממצאי סקרים ותרגילים, אירועי התקפות סייבר על הבנק וחברות הבנות והערכת הסיכון הנובע מתקורות סייבר ידועות בארץ ובעולם (שלא התממשו בבנק).
 - ביצוע תכנית סקרים שנתית לבחינת העמידות בפני התקפות סייבר. בכלל זה תרגול מערך ההגנה, על פי תרחישי התקיפה שהוגדרו.
 - דיווח על מאפייני התקפות מהותיות במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני, תוך התייחסות לאופי הסיכונים המהותיים והשפעתם על הבנק.
- החדשנות בבנקאות בתקשורת, שימוש בטכנולוגיות חדשות, מערכות פתוחות ויישומי מחשוב ענן, מעלים את הסבירות להתממשות אירוע סייבר. עקב כך, לצורך ניהול נאות של סיכונים סייבר, הורחבה והותאמה המסגרת הקיימת של ניהול סיכונים טכנולוגיים המידע ואבטחת מידע בבנק בהיבטי תפיסת מרחב האיום ויכולות ההגנה הנדרשות. כמו כן, הוגברו הניטורים ומיושמות בקרות ואמצעים שונים בהתאם להתפתחות האיומים. אגף אבטחת מידע והגנה בסייבר מבצע תרגילי סייבר לבדיקת המוכנות הטכנולוגית, המוכנות התשתיתית וכן סימולציות לבחינה של תרחישים מורכבים. בנוסף, בשיתוף עם החטיבה לניהול סיכונים הוגדרה המתודולוגיה למיפוי סיכונים סייבר ומבוצע סקר סיכונים סייבר. מנהלת הגנת הסייבר מקיימת פורום חודשי אשר דן בהתראות מודיעין והשפעה של אירועי סייבר, שהתרחשו בארגונים פיננסיים בעולם, על היערכות של הקבוצה והשינויים הנדרשים במתאר איומי הסייבר על הקבוצה הבנקאית. אגף אבטחת מידע והגנה בסייבר מפעיל תכנית לשמירת כשירות באמצעות הרצאות מודעות, ימי עיון, תרגילים מקומיים ויציאה להכשרות מרוכזות. ובאמצעות הפעלה של תכנית "אקסלרטור סייבר" לחברות הזנק בתחום, אשר מטרתה לאתר חברות אשר מפתחות יכולות הגנה חדשניות, לסייע לחברות לעצב את המוצר שלהן, כך שיענה על דרישות הגנה של הבנק, ולהפעיל את המוצר בסביבות שונות ברשת הבנק בהתאם לצרכים ושיקולי ההגנה.

הבנק מיישם את הנחיות הוראות ניהול בנקאי תקין 363 (ניהול סיכונים סייבר בשרשרת האספקה) אשר עוסקות בפעילות הבנק מול ספקיו והוראה 359A (מיקור חוץ). בנוסף הבנק עומד בדרישות הבקרה של חברת SWIFT העולמית.

חלק 9 - סיכונים אחרים

סיכון משפטי

א. כללי

סיכון משפטי נכלל בגדר סיכון תפעולי כהגדרתו בנב"ת מס' 350 - סיכון משפטי כולל, אך אינו מוגבל לחשיפה לקנסות (fines, penalties) או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית (punitive damages), כמו גם מהסדרים פרטניים (private settlements). הבנק מתייחס להגדרה באופן מרחיב וכולל בסיכון המשפטי, בין היתר, סיכון הנובע מאי קיומן של הוראות דין לרבות הוראות רגולטוריות, סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, סיכונים הנובעים מפעילות ללא גיבוי משפטי או ייעוץ משפטי מול לקוחות, ספקים ו/או צדדים נוספים, סיכונים הכרוכים בהליכים משפטיים וכל סיכון אחר העלול לחשוף את הבנק לדרישה או תביעה משפטית.

ב. תיאבון הסיכון

הבנק נוקט במדיניות שמרנית של תיאבון סיכון נמוך ביחס לקשירת הסכמים והתחייבויות משפטיות ומבצע את פעילותו העסקית בליווי גיבוי משפטי הולם, תוך הקפדה יתרה על עמידה בכל הוראות החקיקה והרגולציה והמגבלות והחבובות הנגזרות מהן. מבלי לגרוע מהאמור, הבנק מיישם מדיניות ניהול סיכונים משפטיים השוללת כל פעולה מודעת לסיכון שתוצאותיו עלולות לגרום העמדה לדין פלילי או נקיטת סנקציות פליליות או מנהליות נגד הבנק או מי מנושאי המשרה בו, ונוקט במדיניות של אפס סובלנות בכל הנוגע לסיכון שמקורו בהפרה של הוראות דין המהוות עבירה פלילית או הפרה מינהלית.

ג. מדיניות וניהול החשיפות

הבנק פועל על פי מדיניות לניהול הסיכון המשפטי המאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון, במסגרתה מתואר הסיכון המשפטי, הדרכים לאיתורו, מיפוי ומזעור. מערך הייעוץ המשפטי של הבנק מנהל מעקב שוטף אחר ההתפתחויות בחקיקה, ברגולציה ובפסיקה, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של הבנק, ומספק את הייעוץ, הגיבוי והתמיכה המשפטית הנדרשת לבנק על יחידותיו השונות. הבנק פועל למזעור הסיכונים על בסיס התפתחויות אלו ובהתאם להשלכותיהן. כמו כן, מערך הייעוץ המשפטי עורך, באופן תקופתי או על פי הצורך, עדכונים נדרשים במסמכים המשפטיים שבשימוש הבנק, בהסכמי המסגרת להם הבנק צד ובחוות דעת משפטיות המהוות בסיס להתקשרויות ו/או קיום מנחים לפעילויות שונות. בנוסף, פועל מערך הייעוץ המשפטי לאיתור מראש של הסיכונים המשפטיים, לרבות בחינת כל מוצר או פעילות חדשים ועריכת מכלול המסמכים הכרוכים באותו מוצר/שירות או פעילות, במגמה למזער את הסיכון המשפטי ככל האפשר. נהלי הבנק וההדרכות השוטפות ליישומם, מביאים בחשבון את ההיבטים המשפטיים הכרוכים בפעילות הבנק. במסגרת סקר הסיכונים התפעוליים שנערך בבנק נסקרות גם פעילויות מערך הייעוץ המשפטי, וסיכונים שאותרו מוערכים, נקבעים צעדים למזעורם ומופקים לקחים לשם מניעת הישנותם.

ד. דיווח על החשיפה לסיכונים משפטיים

- החשיפות לסיכונים משפטיים מרוכזות ומדווחות במסגרת מסמך הסיכונים המשפטיים הרבעוני, המשולב במסמך הסיכונים הכולל של החטיבה לניהול סיכונים, אשר נדון אחת לרבעון בהנהלה, בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון.
- בעת אירוע מהותי בעל אפיונים משפטיים, מוגש למנהלת הסיכונים המשפטיים דיווח מיידי ביחס לאירוע, מידת השפעתו ואופן השפעתו על הבנק. מנהלת הסיכונים המשפטיים מורה על האמצעים שיש לנקוט על מנת לצמצם את מידת החשיפה לסיכון המשפטי שנוצר ונעזרת לשם כך בעובדי מערך הייעוץ המשפטי ו/או יועצים משפטיים חיצוניים, הביקורת הפנימית, קצין הציות, הממונים על אכיפה פנימית בדיני ני"ע ובדיני תחרות והממונה על הגנת הפרטיות, בהתאם לצורך. אירועים מהותיים כאמור, הרלוונטיים לממונה על אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך ובדיני תחרות, או לממונה על הגנת הפרטיות, מדווחים להם מיידי.

ה. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכונים המשפטיים

מערך הייעוץ המשפטי פועל כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול הסיכונים המשפטיים, ובאחריותו הגדרת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים הקבוצתית. סיכונים משפטיים משמעותיים בקבוצה מדווחים למנהלת מערך הייעוץ המשפטי, הן בדיווחים מיידיים והן בדיווחים תקופתיים, וכן מתקיימים בקבוצה מנגנונים לשיתוף פעולה ולעדכון תקופתי ושוטף במידע ובסוגיות משפטיות רלוונטיות.

א. כללי

- הוראת ניהול בנקאי תקין 308 של הפיקוח על הבנקים, מחייבת את הבנקים לפעול לקיום כלל הדינים וכללי ההתנהגות החלים על הפעילויות הבנקאיות השונות של התאגיד הבנקאי. במסגרת עדכון להוראה שפורסם בדצמבר 2019, נוספה החובה לבחון גם שינויים משמעותיים מחוץ לישראל בהוראות הציות ובמדיניות האכיפה מחוץ לישראל, שחלות על הבנק, לרבות על פעילות הלקוחות. תהליכי הזיהוי וההערכה שבבסיס העדכון כוללים גם לקחים מאירועי ציות משמעותיים ומעוגנים בנהלי הבנק או בדרך מתועדת אחרת שמבטיחה הטמעתם בתהליך. הבנק פועל לאיסוף מאורגן ויזום של עדכוני רגולציה זרה ביחס למדינות עיקריות הרלוונטיות לפעילות cross border של הבנק.
- סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות. סיכון זה כולל סיכון התנהגותי (Conduct Risk), אשר הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגינות ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים.
- הוראות ציות: כמוגדר בהוראה 308, הינם: חוקים, תקנות, הוראות רגולציה ועמדות רשויות מוסמכות, תקדים משפטי מחייב, נהלים פנימיים והקוד האתי, החלים על הפעילויות הבנקאיות של התאגיד הבנקאי. ההוראה מאפשרת לבנק לקבוע כי הוראות ציות מתחומים שאינם בליבת הפעילות הבנקאית כגון דיני עבודה, הוראות הדיווח לציבור וכדומה, יהיו באחריות ובפיקוח גורם בקרה בקו ההגנה השני, שאינו חלק מפונקציית הציות (להלן: "מנהל סיכון ציות").
- החובות החלות על הבנק הינן חובות חוצות ארגון הנוגעות למגוון נרחב של פעילויות, תהליכים ומוצרים אותם מבצע הבנק מדי יום.
- הבנק אימץ תוכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך, המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות, נהלי הבנק והתהליכים השונים בבנק, אשר מסדירה נהלים והנחיות ליישום מתמשך של התוכנית, וזאת בהתאם לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא. הבנק מינה את ראש החטיבה לניהול סיכונים ומנהלת הסיכונים הראשית של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, בין היתר, באמצעות קיום בקורות ובקורות בתחום דיני ניירות ערך, וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה. דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה תכנית עבודה לממונה האכיפה הפנימית בדיני ניירות ערך בנפרד מתכנית העבודה של מחלקת הציות.
- הבנק אימץ תכנית אכיפה פנימית בדיני התחרות הכלכלית המבוססת על מיפוי מקיף של הוראות הדין הרלוונטיות. הבנק קבע נהלים ותהליכים שונים ליישום התוכנית. הבנק מינה את קצינת הציות הראשית של הבנק כממונה על האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר הוצאתה לפועל של תכנית האכיפה בדיני תחרות כלכלית, בין היתר, באמצעות קיום בקורות וכן נוקט פעולות להטמעת ידע בתחום זה. דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה תכנית עבודה לממונה האכיפה הפנימית בדיני תחרות כלכלית בנפרד מתכנית העבודה של מחלקת הציות.
- הבנק פועל ליישום הוראות החוק בעניין ההגנה על הפרטיות, אשר פורסם בחודש אוגוסט 2024 ויכנס לתוקפו בחודש אוגוסט 2025. לפרטים בעניין הוראה זו, ראה חקיקה ויזמות רגולטורית, לפרק ממשי תאגידי בדוחות הכספיים.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק קבע ואישר מדיניות ציות קבוצתית, אשר הועברה לחברת הבת הבנקאית לאישור במוסדותיה תוך התאמה לאופי המיוחד שלה. במדיניות מוסדרים, בין היתר, מבנה פונקציית הציות, הגורמים השונים המעורבים ביישום המדיניות, חלוקת האחריות לביצוע בקורות בקו ההגנה השני אחר הוראות הציות השונות בהתאם לכללים שנקבעו בהוראה וכדומה.

כמו כן דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה את תוכנית העבודה של מחלקת הציות של הבנק.

מדיניות הציות של הבנק מעגנת, בין היתר, את ערכי הציות אותם מקדם הבנק, משמשת כקו מנחה לפעילות כל הגורמים בבנק בניהול סיכונים הציות בכלל ובעמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות בפרט, מתווה את העקרונות וקווי היסוד, ומעגנת את הסמכויות ותחומי האחריות של הגורמים השונים בבנק ובקבוצה לצורך בניית תשתית נאותה ליישום החובות החלות על הבנק והקבוצה בתחום הציות והסדרתן בנהלים ותהליכים.

ג. תיאבון הסיכון

הבנק והקבוצה אימצו מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכון הציות. ביחס להפרת הוראות החוק ונהלי הבנק הקשורים להוראות החוק, הקבוצה ממלאת אחר הוראות ציות החלות עליה ופועלת לשם הבטחת העמידה בהן על ידי כלל עובדי הקבוצה. כל עסקיה של הקבוצה מבוצעים על פי נהלי הבנק, הקוד האתי ובהתאם לכל החוקים והתקנות. הקבוצה פועלת להטמעת תרבות ארגונית ואמות מידה ליושרה ואתיקה כבסיס הכרחי לקיום של תרבות ציות בכל דרגי הארגון.

ד. ניהול החשיפה

- לשם קיום ההוראה קיימת בבנק מחלקת ציות (להלן: "פונקציית הציות" או "הפונקציה"), הכפופה לקצינת הציות הראשית ומשמשת כפונקציה בלתי תלויה, אחראית על ניהול סיכון הציות בבנק. כמו כן, ממונה קצינת הציות הראשית כ-RO (הממונה) על יישום כללי החקיקה

- והוראות בתחומי ה-FATCA שמטרתן לאכוף מנגנוני דיווח לגבי חשבוניות של אמריקאים מחוץ לארה"ב, RO לבחינת יישום הסכם ה-QI (Qualified Intermediary) המרחיב את דרישות הדיווח וניכוי המס מתשלומים מסוימים מעבר לחשבוניות אמריקאים גם לחשבוניות אחרים להם הכנסות ממקורות אמריקאים וכן אחראית לוודא יישום כללי ה-CRS (Common Reporting Standard) שבדומה ל-FATCA מסדירים החלפת מידע, בין מדינות אשר ביניהן הסכם ליישום חילופי מידע, לגבי חשבוניות פיננסיות של תושבים לצרכי מס של אותן מדינות.
- הפונקציה אחראית על ריכוז הבקרה בבנק להוראות הציות שבאחריותה בהתאם למדיניות הציות ותוכנית העבודה השנתית ולדיווח על ליקויים או פערים, לכל מדרג הסמכויות בבנק, בין היתר ע"י בחינת מוצרים חדשים ו/או פעילויות חדשות, כמו גם ביצוע בקורות שוטפות על מוצרים ופעילויות קיימות בהתאם להוראות הציות השונות וע"י קבלת דיווחים ממנהלי סיכון הציות. כחלק מתפקידה, בוחנת גם הפונקציה חוזרים ונהלים חדשים, טרם פרסומם, וכן בודקת את קיום הוראות הציות באופן שוטף, אחר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות.
- לצד קצינת הציות הראשית פועלים:
- נאמני ציות לכל אחד מסניפי הבנק, ובקרים במטה, אשר מתפקידם, בין היתר, לזהות ולאתר אירועים המצריכים דיווח או טיפול מיוחד של המחלקה.
- פורום מעקב אחר יישום הוראות סטטוטוריות בראשות מנהלת הסיכונים הראשית, שמתפקידו לעקוב אחר יישום הוראות ציות חדשות ולדון בטיטות הוראות, הצעות חוק, תזכירי חוק וכדומה.
- כמו כן, מסייעת הפונקציה במערך הביקורת הפנימית של הבנק, ביחידה לפניות הציבור, במחלקת שיטות ותהליכים, במערך הייעוץ המשפטי, במתן ובמחלקת ההדרכה.
- בבנק מבוצעים תהליכי הטמעה שוטפים בנושאי הציות, בין היתר, על ידי לומדות, קיום ימי עיון והדרכות למטה ולסניפים.
- מערך הייעוץ המשפטי מבצע מעקב אחר עדכוני חקיקה ואחר עדכוני רגולציה בעולם, כמפורט בסעיף א' לעיל, ווידוא מסירתם לאחראי על ניהול סיכונים ציות וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחראי, לקיום חובות האחראי ופעילות היחידה והבנק.

ה. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווחת קצינת הציות להנהלת הבנק ולוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון, על הפעילות במהלך הרבעון שחלף במסגרת מסמך הסיכונים הכללי. הדיווח המפורט כולל סיכום פעילות הפונקציה, פירוט המלצות, פרטים ביחס להפרות של הוראות ציות שזוהו במהלך התקופה המדווחת והמלצות לגבי צעדים שיש לנקוט בגין ההפרות ומניעת הישנותן והיערכות הבנק ליישום הוראת ציות חדשה.
- לפחות אחת לשנה מדווחת קצינת הציות לדירקטוריון הבנק, דיווח מפורט בנפרד ממסמך הסיכונים עם סיכום הפעילות בשנה הקודמת וכן מציגה את תכנית העבודה לשנה הבאה.
- מסמך הערכת הסיכונים המוצג אחת לשנה בהנהלה ובוועדת ניהול הסיכונים בדירקטוריון. המסמך כולל התייחסות למוקדי הסיכון בבנק, על פי מסמך הערכת הסיכון הלאומי שמתפרסם אחת לתקופה, וכן מוקדי סיכון ייחודיים לבנק.
- בנוסף, במדיניות הציות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון.

ו. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הציות

- קצינת הציות הראשית פועלת במסגרת יחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים הציות, ובאחריותה לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא הציות בחברת הבנקאית, וליווי חברת הבת בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות. - תחולת המדיניות הינה על כלל חברות הקבוצה, בהתאמות הנדרשות.
- מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא הציות בבנק ובחברות הבנות בקבוצה.

ז. ניהול סיכון התנהגותי - Conduct Risk

- סיכון התנהגותי הינו סיכון חוצה ארגון השואב את מסגרתו הנורמטיבית משורה ארוכה של הוראות דין ורגולציה ואשר מושתת על ערכי יסוד בדמות הוגנות, הגיונות, מניעת הפליה ושקיפות, באופן שבו הבנק מתנהל אל מול מחזיקי העניין השונים.
- קבוצת הבנק הטמיעה ערכי הוגנות ושקיפות בפעילותה מול לקוחותיה וחיוזק עקרונות אלו בהתנהלותה השוטפת. ככלל, נדרשת קבוצת הבנק לוודא, כי ההצעות הניתנות ללקוח מותאמות לצרכיו. אי עמידה בסטנדרט התנהלות ראוי חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים כמו סיכונים ציות, משפטי, מוניטין וכיו"ב. לקבוצת הבנק קיימת מדיניות בנושא Conduct Risk כחלק ממדיניות הציות.

סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור

א. כללי

- סיכויי איסור הלבנת הון ומימון טרור הינם הסיכונים להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא מניעת הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של הבנק ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרור התממשות של סיכון מוניטין.
- על המגזר הבנקאי חלות הוראות שונות במסגרת מניעת הלבנת הון ומימון טרור הכוללות, בין היתר, את החוק לאיסור הלבנת הון, חוק המאבק בטרור, צו איסור הלבנת הון, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, חוזרים שונים של הפיקוח על הבנקים ועוד.

השפעת מלחמת "חברות ברזל"

מצב המלחמה דורש ערנות מוגברת מצד הבנק, על מנת למנוע ניצול לרעה של המשבר למטרות הלבנת הון ומימון טרור. מחלקת הציות של הבנק, מבצעת בקורות, בדגש על איתור פעילות המשקפת "אורות אדומים" לפעילות חשודה בנושאים הקשורים בציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור.

ב. מדיניות

דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה את מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור של הקבוצה במסגרת אישור מדיניות הציות. בנוסף לעדכונים השוטפים הנדרשים, לפני כשנה נוסף פרק למדיניות הציות של הבנק, בנושא סנקציות בינלאומיות.

ג. תיאבון הסיכון

- הבנק, מפעיל מדיניות של הקפדה יתרה בהתייחסות לסיכויי הלבנת הון ומימון טרור וסיכונים חוצי גבולות, לרבות לעניין עבירת מס (cross border) ובמסגרתה נדרשים כל מנהלי הבנק ועובדיו, ללא יוצא מן הכלל, כולל כל חברות הבת בקבוצה, לכבד את הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק וכן אחר כל נהלי הבנק הרלוונטיים הנובעים מהוראות אלו ולפעול למזעור החשיפות לרמתן המינימלית.
- קבוצת הבנק נוהגת מדיניות מחמירה שנועדה להבטיח יישום הוראות החוק והכרת הלקוח איתו מנהל הבנק עסקים, ובכלל זה הבנת עסקי המנוהלים עם הבנק או באמצעותו, החיוניים לניהול סיכויי הבנק ומניעה, ככל הניתן, אפשרות שיבוצעו עבירות הלבנת הון ומימון טרור באמצעות הבנק ולניהול התקין של הבנק.
- המדיניות בתחום מניעת הלבנת הון ומימון טרור כוללת הגדרה ברורה של איסורים והנחיות ביחס לפעילות מול גופים ומדינות לגביהם ישנן הגבלות ו/או משטרי סנקציות ייעודיים.
- מדיניות ניהול הסיכון מתייחסת לדרישות "הכר את הלקוח" בהתאם לחקיקה מחייבת ומגדירה תהליכים וכלים הנדרשים לצורך עמידה מיטבית בדרישות אלו.

ד. ניהול החשיפה

- בבנק פועלת יחידה למניעת הלבנת הון ומימון טרור, הכפופה לקצינת הציות הראשית, אשר מופקדת על יישום הוראות הדין בנושא זה ועל הטמעתן. קצינת הציות הראשית משמשת גם כאחראית איסור הלבנת הון ומימון טרור. היחידה מהווה חלק מפונקציית הציות הכפופה למנהלת הסיכונים הראשית של הבנק (CRO).
- תפקידי האחראית על איסור הלבנת הון ומימון טרור כוללים, בין היתר: כתיבה ועדכון המדיניות והנהלים בהתאם לעדכוני חקיקה והוראות הדין, פיתוח וביצוע בקורות על מנת לוודא כי הבנק מיישם את הוראות הדין ומבצע את הדיווחים הנדרשים כולל בקורות אחר ביצוע הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון על פי סוג וגודל הפעולה, העברת דיווחים על פעולות בלתי רגילות לרשות לאיסור הלבנת הון ובדיקת יישום מדיניות הבנק בכל חברות הבת בקבוצה וכן קיום הדרכות וימי עיון לנאמני הציות ולכלל העובדים, המגבירים את המודעות לנושא.
- לשם יישום החוק והטמעה של הוראותיו מינה הבנק נאמני ציות המשמשים גם כנאמני איסור הלבנת הון ומימון טרור בסניפים, האחראים על הפעילות השוטפת למניעת הלבנת הון ומימון טרור בהתאם למדיניות ולנהלים. נאמנים אלו נבחרים ככלל מתוך אוכלוסיית מורשי החתימה בבנק וכפופים מקצועית בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, לאחראית על איסור הלבנת הון ומימון טרור.
- הבנק, מפעם לפעם, עורך ימי עיון לכל נאמני איסור הלבנת הון ומימון טרור, כנסים למנהלים, הרצאות לעובדי הסניפים וכן השתלמויות והדרכות לכלל העובדים בקורסים במסגרת מחלקת ההדרכה של הבנק. כמו כן, נערכות הדרכות והשתלמויות ביחידה או באופן מקוון. בנוסף מפיץ הבנק לומדה ממוחשבת הכוללת מבדק לבחינת הטמעת תוכן הלומדה בקרב העובדים. הלומדה מתעדכנת בהתאם לשינויים והתפתחויות בתחום ובהוראות הדין. עובדי הבנק הרלוונטיים נבחנו במבדק ובנדקת עמידתם בו בהצלחה. אחת לתקופה מהלך זה חוזר על עצמו לריענון הידע. מהלכי ההדרכה שבוצעו הגבירו את המודעות לנושא.

- הבנק נוקט באופן שוטף במהלכים לאיתור וטיוב נתונים באמצעות דוחות בקרה ולייעול הבקורות, ומשקיע משאבים רבים בפיתוח ושדרוג מערכות הבקרה הממוכנות ומקצה משאבי כח אדם לנושא.
- מערך הייעוץ המשפטי מבצע מעקב אחר עדכוני חקיקה ווידוא מסירתם לאחריות על ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור וכן למתן תמיכה משפטית ככל שזו נדרשת על ידי האחריות, לקיום חובות האחריות ופעילות היחידה והבנק.
- במסגרת דיון חצי שנתי במסגרת פורום למעקב אחר סיכונים תפעוליים מתקיים דיון בהתפתחויות טכנולוגיות, כגון שימוש באינטרנט, טלפונים סלולריים, כרטיסי חיוב נטענים, אמצעי תשלום מתקדמים ועוד, העוללות לסייע בידי לקוחות בביצוע הלבנת הון ו/או מימון טרור על מנת לגבש ולבחון אמצעי הגנה נאותים, להתמודדות בהתפתחויות אלו ובחשיפות הנובעות מהן.

ה. דיווח על החשיפה

- אחת לרבעון מדווחת האחריות על איסור הלבנת הון ומימון טרור להנהלת הבנק ולוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים על פעילותה במהלך הרבעון שחלף במסגרת מסמך הסיכונים הכללי. הדיווח המפורט כולל בין היתר התייחסות למוקדי סיכון שאותרו על ידי הממונה ודרכי הטיפול בהם ודיווח על יישום מדיניות "הכר את הלקוח".
- אחת לשנה לפחות מדווחת האחריות על איסור הלבנת הון ומימון טרור להנהלת הבנק ולוועדת ניהול הסיכונים של דירקטוריון הבנק, דיווח מפורט בנפרד ממסמך הסיכונים, עם פירוט הנושאים שטופלו בשנה הקלנדרית הקודמת.
- דוח הערכת הסיכונים המוצג אחת לשנה בהנהלה, בוועדת ניהול הסיכונים ובדירקטוריון. המסמך כולל התייחסות למוקדי הסיכון בבנק, על פי מסמך הערכת הסיכון הלאומי שמתפרסם אחת לתקופה, וכן, מוקדי סיכון ייחודיים לבנק.
- בנוסף, במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון מוגדרים דיווחים מידיים לדירקטוריון ולבנק ישראל.

ו. ניהול על בסיס קבוצתי של סיכון הלבנת הון ומימון טרור

- האחריות על איסור הלבנת הון ומימון טרור פועלת כיחידת המטה של הקבוצה בנושא ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובאחריותה לוודא יישום המדיניות הקבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בחברות הבנות - כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 411, הכוננת וליווי חברות הבנות בבניית מערכות, בכתיבת נהלים, בפעולות הדרכה ובהטמעה של ההוראות.
- תחולת המדיניות הינה על כלל חברות הקבוצה, בהתאמות הנדרשות.
- מערך הביקורת הפנימית של הבנק משלב בתוכניות העבודה השנתיות שלו ביקורות בנושא יישום מדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור בבנק ובחברות הבנות בקבוצה.

ז. ניהול סיכונים חוצי גבולות - Cross border

- קבוצת הבנק פועלת בתחומי בנקאות שונים. בין שאר לקוחותיה, מספקת קבוצת הבנק שירותים גם ללקוחות שהינם בעלי מגבלות Cross Border. על רקע המאמצים המוגברים של מדינות שונות באיתור כספים של תושביהן המוחזקים מחוץ למדינת התושבות והמגמה של שיתוף פעולה בינלאומי במאבק בהעלמות מס, עלולה פעילות הבנק מול לקוחות כאמור להגדיל את החשיפה של הבנק לסיכונים חוצי גבולות (Cross Border) וכן לסיכונים מוניתין.
- נקבעה מדיניות יעודית לנושא זה, נקבעו נהלי עבודה, ונעשים צעדים אופרטיביים לניהול וצמצום הסיכון, חשבוניות בסיכון גבוה בהיבטי סיכונים חוצי גבולות מזוהים ומסומנים. לקוחות להם אינדיקציות לתושבות מס זרה וכן כל הלקוחות החדשים נדרשים לחתום על הצהרות לעניין חביות המס וויתור על סודיות בהיבט זה.
- ביום 6 בפברואר 2019 פורסמו תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבוניות פיננסיות), התשע"ט-2019, המטמיעות לדין הישראלי את ההתחייבויות שמדינת ישראל לקחה על עצמה לאימוץ התקן הבינלאומי לחילופי מידע (תקן CRS), אשר פותח ע"י הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD), לצורך קיום חילופי מידע אוטומטיים על בסיס שנתי למטרות סיוע הדדי באכיפת מס בין מדינות. בהתאם לתקנות אלה, מדווח הבנק מדי חודש ספטמבר על לקוחות שסווגו ככרי דיווח בהסתמך על הצהרת תושבות שלהם או בהסתמך על סממן לתושבות מס במדינה זרה ברת דיווח בהתאם לאמור בתקנות, כפי שזוהו בתום השנה הקלנדרית הקודמת.
- בנוסף לאמור, חלו בשנים האחרונות התפתחויות בחקיקה וברגולציה הבנקאית באירופה ובעולם בכלל, שיש בהן להשפיע על רמת הסיכון והחשיפה לסיכונים חוצי גבולות הנובעים ממטן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. ככלל הבנק אינו יוזם פעילות שיווק, קידום ופרסום ואינו מכוון או מציע את שירותיו באופן מובהק או מכוון ללקוחות תושבי חוץ בין אם באופן ישיר ובין אם באופן מקוון. לבנק אין שלוחות או נציגויות מחוץ לישראל ועובדי הבנק לא פועלים מחוץ לישראל. לגבי חשבוניות של תושבי חוץ הנפתחים בבנק, נוקט הבנק בגישה מבוססת סיכון בכל תהליכי פתיחת החשבוניות ותהליכי ניהול החשבוניות, על מנת למזער ולגדר ככל האפשר היתכנות או אפשרות שהבנק יפר את הדין הזר בעת מתן שירותים בנקאיים ללקוחות תושבי חוץ. זאת על ידי איסור ביצוע פעילות שיווק אקטיבית, הגבלה והתאמה של סוג ואופן מתן השירותים, לרבות הגבלה או הימנעות ממטן שירותים לתושבי חוץ בעת שהייתם מחוץ לישראל, והתייחסות לסוגיית יוזם השירות.

רמת הסיכון חוצה גבולות התגברה מאז תחילת המלחמה בין רוסיה ואוקראינה ותחילת משטר הסנקציות על רוסיה והאזורים הבדלניים באוקראינה. יודגש כי נוכח המציאות הקיימת, חוזקו הבקורות והבדיקות המבוצעות בבנק, בדגש על עדכון רשימות הגופים המוכרזים תחת סנקציות באופן שוטף, ובקרה אחר פעולות המבוצעות מול מדינות רוסיה, אוקראינה ובלארוס.

- הוראות ה-FATCA - ציות להוראות החקיקה המקומית המעגנת את הכללים הקבועים בחוק האמריקאי והוטמעה בהסכם בין מדינתי בין ארה"ב וישראל. במסגרת כללי הוראות אלו, מפעיל הבנק תהליכים פנימיים לזיהוי ותיעוד חשבונות של לקוחות אמריקאים ומדווח עליהם, מדי חודש ספטמבר, לגבי שנת המס הקודמת, לרשות המסים בארה"ב. הדיווח מתבצע באמצעות רשות המסים בישראל, בהתאם לדרישות ההוראה. בהתאם לתקנות, הבנק מאפשר פתיחת חשבון חדש, בכפוף לחתימת לקוח על הצהרה בדבר תושבות המס שלו.

- הוראות ה-CRS - תקן שפותח על ידי ארגון ה-OECD ושמטרתו איסוף מידע לגבי תושבות המס של לקוחות הבנק ודיווח עליהם לרשויות המס של המדינות המשתתפות, באמצעות רשות המסים בישראל. התקן אשר הוטמע בחקיקה מקומית, מיושם על ידי הבנק, אשר מדווח מדי חודש ספטמבר, לגבי שנת המס הקודמת, על לקוחותיו שהצהירו על תושבות מס זרה, או שבחשבונם אינדיקציה לתושבות מס כזו.

- תקנות ה-QI - תקנות מס בארה"ב הנוגעות לניכוי מס במקור על הכנסה הנובעת ממקור אמריקאי לרבות הכנסה מדיבידנדים ותשלומי ריבית על ניירות ערך אמריקאיים. התקנות קובעות, בין היתר, חובות זיהוי, תיעוד, ניכוי ודיווח וחלות על כל המחזיקים בני"ע עם תקבולים ממקור אמריקאי, לקוחות אמריקאים ושאינם אמריקאים.

א. כללי

סיכון המוניטין מוגדר כסיכון הנובע מתפיסה שלילית מצד לקוחות, צדדים נגדיים, בעלי מניות, משקיעים, מחזיקי אגרות חוב, אנליסטים, גורמים רלוונטיים אחרים או רגולטורים, אשר עלולה להשפיע לרעה על יכולתו של תאגיד בנקאי לשמור על קשרים עסקיים קיימים או ליצור קשרים חדשים וליהנות מנגישות רציפה למקורות מימון.

סיכון המוניטין הינו סיכון מורכב, וקשה לחזות את התממשותו, שכן הוא מדבר על תפיסת הארגון בעיני הציבור. תפיסה/דעה הוא דבר שאינו מוחשי, בעייתי למדידה, משתנה, והשפעתו המידית על פעולה (פתיחה/סגירת חשבון או העברת פעילות) היא קשה לחיזוי. קושי נוסף קיים בעובדה שבמקרים רבים הסיכון הינו פועל יוצא של התממשות סיכונים אחרים כגון סיכון תפעולי מסוג מעילה, אבטחת מידע, סיכון ציות והלבנת הון, סיכון אשראי ו/או שוק בהיקף חריג, מערכת יחסי העבודה בבנק ועוד.

ב. מדיניות וניהול החשיפות

ניהול סיכונים המוניטין בבנק ובקבוצה כולל מספר מרכיבים עיקריים:

- זיהוי ומעקב אחר גורמי סיכון בתחום המוניטין וגיבוש פעילות מונעת המבוססת על גיבוש דפוסי התנהגות/התנהלות המביאים בחשבון ככל שניתן את סיכון המוניטין במסגרת הגיבוש והיישום של המדיניות העסקית.
- איתור מוקדם של אירועי מוניטין פוטנציאליים והצפתם בפני דוברת הבנק, מנהל סיכון המוניטין וההנהלה.
- ניטור מתמשך של סיכון המוניטין במטרה להבטיח זיהוי מגמות שעלולות להוביל לאירוע מוניטין ולדווח עליהן לראש חטיבת חשבונאי ראשי, בתפקידו כמנהל סיכון המוניטין ולדוברת הבנק, העוסקת בניהול השוטף של הסיכון.
- ניהול שוטף של מערכת היחסים עם כלי התקשורת השונים בעיקר עם בעלי תפקידים המסקרים את הבנק: כתבים ועורכים בעלי השפעה (באחריות הדוברת).

ג. תיאבון הסיכון

לקבוצה סובלנות נמוכה לסיכון המוניטין שעלול להשפיע על יציבותה ובכלל זה איומים שמקורם בתדמית הבנק. מעבר לכך, הבנק רואה בתדמיתו חיוניות כנכס מרכזי, ולכן פועל ככל שניתן למניעת התממשות סיכון מוניטין שעלול גם להגיע לתרחיש קיצון וינסה למזער התממשותם של סיכונים מוניטין.

ד. דיווח על החשיפה של סיכון מוניטין

דוברת הבנק מעורבת בפרסום הודעות ודיווחים מהותיים לבורסה בדגש על הודעות שיש בהן איום פוטנציאלי או השפעה על מוניטין הבנק כגון אזהרות רווח, מינויים מהותיים, עסקאות מהותיות ועוד. במסגרת מסמך הסיכונים מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון המוניטין.

ה. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכון הקבוצתי

החברות הבנות בקבוצה, לרבות הלא בנקאיות, מאמצות מדיניות זו בהתאמות הנדרשות. כל חברת בת או מותג שיווקי דואגים למתן דגש מיוחד על אוכלוסיות הליבה שלהם. כל חברת בת או מותג שיווקי מינו מנהל סיכון מוניטין אשר אחריותו הינה בהתאם למפורט במדיניות לניהול סיכון מוניטין. דוברת הבנק הבינלאומי משמשת כדוברת הקבוצה ולפיכך, כל מגע מהותי עם התקשורת בקשר לפעילות הקבוצה ו/או הבנקים מדווח לה ומתואם עימה מראש.

א. כללי

הסיכון מוגדר כסיכון של ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד הנובעות מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים. סיכון זה הינו פונקציה של התאימות בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, האסטרטגיות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. הבנק מחלק את הסיכון האסטרטגי לשלוש משפחות סיכון, אשר התממשותן, כולן או חלק מהן, עלול להשפיע על הגשמת החזון והיעדים האסטרטגיים:

סיכונים הפוזיציה האסטרטגית (Strategic positioning risks); סיכונים יישום האסטרטגיה (Strategic execution risks); וסיכונים ההשלכה האסטרטגית (Strategic consequence risks).

ב. מדיניות וניהול החשיפות

יעדי מדיניות ניהול הסיכון האסטרטגי, הינם:

- הבטחת התאמה בין היעדים האסטרטגיים לבין: תכניות העבודה השנתיות; האמצעים שהוקצו לעמידה ביעדים (בין היתר, משאבי הון במסגרת תכנון ההון של הבנק); יישום ההחלטות האסטרטגיות.
 - יכולת ניטור של הסיכון האסטרטגי, המאפשרת זיהוי מוקדם של פערים בהתממשות התכנון האסטרטגי: החלטות/ תכניות עסקיות שגויות; יישום בלתי נאות של החלטות אסטרטגיות; שינויים ענפיים, כלכליים, טכנולוגיים ורגולטוריים.
- נקבעו מדדים לניטור ברמה הרבוענית והחצי שנתית, והם מעודכנים בהתאם להתפתחויות. לאחרונה, עודכנו והורחבו מדדי הניטור כך שישקפו את הסיכונים הנגזרים ממהלכים אסטרטגיים קיימים וצפויים.

ג. תיאבון הסיכון האסטרטגי

לקבוצת הבנק סובלנות נמוכה לסיכון האסטרטגי בשל ההשפעה הקריטית שעשויה להיות לו על יציבות הבנק והישגיו העסקיים. הקבוצה מאמצת אסטרטגיה עסקית המתאפיינת ברמה גבוהה של זהירות ומידתיות. הקבוצה מפעילה תהליכי בקרה על מנת לצמצם החשיפה לסיכונים חריגים.

ד. דיווח על החשיפה לסיכון האסטרטגי

בבנק קיימת מעטפת סדורה של דיווחים ביחס לסיכון האסטרטגי לאורך קווי ההגנה השונים. במסגרת מסמך הסיכונים מדווחים נושאים מרכזיים הנוגעים לסיכון האסטרטגי.

ה. ניהול על בסיס קבוצתי של הסיכון האסטרטגי

בנק מסד מאמץ את מדיניות הבנק בהתאמות הנדרשות, תוך מתן דגש מיוחד למאפיינים הייחודיים לו בתהליך התכנון האסטרטגי.

סיכון רגולטורי

סיכון רגולטורי הוא סיכון קיים או עתידי להכנסות והון הקבוצה העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה, שיש בהם כדי להשפיע על פעילות הקבוצה ועסקיה. מקורו של הסיכון הוא בהתגברות הדרישות הרגולטוריות בארץ ובעולם. השינויים הרגולטוריים ויישום רפורמות רגולטוריות מגבירים את אי הוודאות והתחרותיות במערכת הפיננסית ויוצרים סיכון להכנסות, להוצאות ולהון הקבוצה, לרבות באמצעות מניעת או הטלת מגבלות על פעילות עסקית. שינויים אלה גם מחייבים את הבנק להיערכות, יישום והטמעה של דרישות רגולטוריות הכרוכים בעלויות והשקעות נכבדות, בעיקר השקעות מיכוניות. הסיכון הרגולטורי מנוהל בבנק באמצעות המערך לייעוץ משפטי, מחלקת הציות יחידת האסטרטגיה ויחידת הרגולציה. התכנית האסטרטגית ותכנית העבודה מתייחסות להשפעות אפשריות שצוינו לעיל, ולוקחות בחשבון את השינויים האמורים. לפרטים בדבר התפתחויות אחרונות בסיכון הרגולטורי, ראה לעיל, פסקת סיכונים מובילים ומתפתחים.

סיכוני סביבה ואקלים

הסיכונים לחשיפה להפסדים מסיכונים הקשורים להשפעות סביבתיות הן בשל עלויות שמקורן בחשיפה לסיכוני סביבה - פגיעה סביבתית (זיהום קרקע, זיהום אוויר, מחסור במים, רעידות אדמה וכיו"ב) והן בשל עלויות הנובעות מהחשיפה לסיכוני האקלים - סיכונים פיזיים (גלי חום, בצורות, שיטפונות, הצפות ועוד) או סיכוני מעבר הקשורים לשינויי האקלים. לסיכונים אלו השפעה אפשרית במספר היבטים באופן ישיר או עקיף: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון ציות וסיכון מוניטין.

השפעה ישירה - כתוצאה מעלויות מפגעים סביבתיים שעל הבנק לשאת בהם בגין נזקים ישירים הקשורים בשינויי אקלים או הוצאה כספית העלולה להיגרם כתוצאה מאימוץ של הוראות לגבי מדיניות אקלים וסביבה, התפתחות טכנולוגית ושינויים בהעדפות השוק.

השפעה עקיפה - כגון על סיכוני האשראי - עלולה לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של לווה בעקבות השפעות סביבתיות ושינויי אקלים, בין היתר בעקבות אי-עמידה בהוראות הדין הסביבתי הרלבנטי, בשל הוצאות גדולות הנדרשות כדי לעמוד בדרישות רגולציה סביבתית או בשל קנס גבוה שניתן להשית על הלווה בשל פגיעה סביבתית, וכן התממשות של סיכונים אחרים הקשורים בסיכונים סביבתיים כגון סיכון משפטי וסיכון מוניטין. הבנק נוקט בפעולות לזיהוי וניהול סיכונים אלו, בדגש על סיכון האשראי, תוך חתירה לצמצום או מניעה של סיכון הנובע מהשפעה סביבתית שיש בה פוטנציאל לפגיעה. הבנק רואה ערך רב במימון פרויקטים/גופים התורמים לפיתוח סביבתי, כגון מימון פרויקטים בתחום האנרגיה המתחדשת.

ניהול הסיכון, מדיניות ותיאבון סיכון

קיימת לבנק מדיניות מפורטת לניהול הסיכונים הסביבתיים במסגרת מדיניות האשראי, המגדירה מתודולוגיה ותהליכי עבודה לניטור סיכונים סביבתיים באשראי. הבנק מביא זאת בחשבון במסגרת החלטותיו לגבי מתן אשראי ללקוחות במגזרים אותם הוא מנטר בעלי סיכון סביבתי גבוה במיוחד, ומתחשב בפוטנציאל סיכון האשראי של לקוחותיו. החשיפה של הלקוח לסיכונים אלה משפיעה על החלטות האשראי הרלבנטיות ונלקחת בחשבון במסגרת מכלול השיקולים בעת מתן אשראי. בנוסף, סיכונים פיזיים ישירים מוטמעים במסגרת ניהול הסיכונים התפעוליים והמשכיות עסקית. כמו כן, בחטיבה לניהול סיכונים מתקיימת בקרה אחר עמידת הבנק בדיני איכות הסביבה.

הבנק פועל לאיתור הסיכונים הסביבתיים המהותיים הרלבנטיים לו ולפעילותו, ולבחינת הצורך בקביעת סט של KRI's (מדדי סיכון מרכזיים) לכל אחד מסיכונים אלה, תוך בחינת השתלבות סיכונים אלה בתוך תיאבון הסיכון הכללי שלו.

כמו כן, הבנק פועל להרחיב את ניטור הסיכונים הסביבתיים אליהם הוא חשוף, על מנת לוודא כי הוא מוטמע בכלל מסגרות פעילותו ובתהליכי הערכת הסיכונים שלו. ובכלל זה, במסגרת ניהול סיכוני שוק, ניהול סיכוני הנזילות, ניהול סיכונים תפעוליים וניהול סיכוני מוניטין.

הבנק יבחן הוספת סיכונים פיזיים וסיכוני מעבר לתרחישי הקיצון הקיימים בתחומי פעילות שונים.

הבנק נמצא בתהליך של קביעת יעדים ומדדים ספציפיים בהתייחס לסיכון הסביבתי.

סיכון מודלים

הגדרת הסיכון

סיכון מודל מוגדר כפוטנציאל להשלכות שליליות כתוצאה מהחלטות או פעולות (לרבות דיווח) המבוססות על תוצרי מודל שגויים או משימוש לא נכון בתוצרי מודל. התממשות סיכון מודל עלולה לגרום להפסד כספי בגין קבלת החלטות עסקיות ואסטרטגיות שגויות או נזק למוניטין.

מדיניות וניהול הסיכון

לבנק מדיניות לניהול סיכון מודל (MRM) המפרטת ומגדירה מסגרת תיקוף מודלים מקיפה אשר כוללת כלים שונים שמטרתם הפחתת סיכון מודל, מניעת שימוש לא נכון במודל ומניעת סיכוני ביצועי מודל.

תיאבון סיכון

רמת ההקפדה והתחכום של תהליכי התיקוף בבנק (ראשוני, מחזורי ושוטף) עולים בקנה אחד עם השימוש הכולל של הבנק במודלים, עם המורכבות והמהותיות של המודלים ופעילות הבנק. תיאבון הסיכון של הבנק לסיכון מודל הוא מידתי. כלומר, הבנק פועל למזער את סיכון המודל ככל האפשר תוך שיקולים של עלות אל מול הפחתת הסיכון.

הוראת ניהול בנקאי תקין בקשר לניהול סיכוני מודלים

שימוש במודלים תופס מקום נרחב בהיבטי הפעילות השונים של הבנק, על רקע זה, ב-21 באוגוסט 2024 הוציא בנק ישראל הוראה חדשה לניהול סיכוני מודלים (נב"ת 369) המבוססת בעיקרה על הרגולציה האמריקאית והיא מחליפה את מכתב המפקח מאוקטובר 2010 בנושא תיקוף מודלים עם כניסתה לתוקף באוגוסט 2025. מדיניות הבנק לניהול סיכוני מודלים (MRM) נכתבה על בסיס עקרונות הנב"ת והיא מתארת את ההיבטים העיקריים של ניהול אפקטיבי של סיכוני מודלים.

כללי

בשנת 2023 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן - "הוראה 301A"), את מדיניות התגמול של הבנק אשר החליפה את מדיניות התגמול הקודמת של הבנק. במסגרת זו, ביום 1 במרס 2023 אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, את מדיניות התגמול לנושאי משרה, בהתאם להוראות סעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות") להוראה 301A ולחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן - "חוק התגמול"), אשר החליפה את מדיניות התגמול לנושאי המשרה שאושרה על ידי האסיפה הכללית של הבנק בחודש פברואר 2020. ביום 4 במרס 2025, אישר האסיפה הכללית של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול והדירקטוריון, תיקונים למדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק שעיקרם אפשרות להענקת תגמול הוני לנושאי משרה בבנק חלף מענק שנת.

מדיניות תגמול הינה לכלל עובדי הבנק, לרבות עובדים מרכזיים, וכן כוללת עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית, כאשר מדיניות התגמול לנושאי המשרה כפי שאושרה על ידי אסיפת בעלי המניות של הבנק ביום 1 במרס 2023 ותוקנה ביום 4 במרס 2025, מהווה חלק ממנה. מדיניות התגמול המתוארת להלן אינה חלה על מתן - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ למעט ככל שצוין במפורש אחרת.

הפיקוח על התגמול ותחולת מדיניות התגמול

הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול הוא ועדת התגמול של הדירקטוריון (להלן - "ועדת התגמול"). הרכב ועדת התגמול וסמכויותיה הינם בהתאם להוראות הקבועות בסעיף 118א לחוק החברות, להוראה 301A ולהוראת נב"ת 301 "הדירקטוריון" (להלן - "הוראה 301"). נכון למועד זה חברי ועדת התגמול הינם: ה"ה רונן הראל (דח"צ לפי חוק החברות; יו"ר), פנינה ביטרמן כהן (דח"צ לפי חוק החברות) ורוני חזקיהו. בהתאם למדיניות התגמול, גם לגופים נוספים בבנק תפקידים בקשר לפיקוח על נושא התגמול, ובכלל אלה חטיבת המשאבים וחטיבת ניהול הסיכונים בבנק.

ועדת התגמול והדירקטוריון נעזרו ביעוץ משפטי של משרד עורכי הדין גולדפרב גרוס זליגמן ושות'. מדיניות התגמול כוללת כאמור עקרונות למדיניות תגמול קבוצתית ביחס לתאגידים הנשלטים על ידי הבנק.

נושאי משרה בכירה ועובדים מרכזיים אחרים נכון לסוף שנת 2024

נכון לסוף שנת 2024, היו בבנק 23 נושאי משרה בכירה כהגדרתם בהוראה 301A ובכלל זה הדירקטורים, המנהל הכללי, חברי הנהלת הבנק, קציני הציות ואיסור הלבנת הון ונושאי משרה אחרים (כהגדרת "נושא משרה" בחוק החברות), בדומה לסוף שנת 2023. כמו כן, נכון לסוף שנת 2024 היו בבנק 19 עובדים מרכזיים אחרים, שאינם נושאי משרה בכירה כהגדרתם בהוראה 301A. נכון לסוף שנת 2023 היו בבנק 13 עובדים מרכזיים אחרים כאמור. קבוצת העובדים המרכזיים האמורה כוללת מנהלים המדווחים למנכ"ל או מנהלים מסוימים המדווחים ישירות למנהל המדווח ישירות למנכ"ל ושלפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק וסך התגמול המשויך להם לא נופל בגדר החריגים בהוראה 301A להגדרת עובד מרכזי. יצוין כי ישנה גם קבוצת עובדים שסך התגמול המשויך להם בגין שנת 2024 עלה על 1,500,000 ש"ח בעקבות יציאתם לפרישה מוקדמת מרצון בשנת 2024 וזכאותם לפיצויים מוגדלים בגין סיום העסקה.

שיקולים כלליים בקביעת מדיניות התגמול

במדיניות התגמול נקבעו כללים שמטרתם להבטיח כי הסדרי התגמול בבנק יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק.

השיקולים שהנחו את ועדת התגמול והדירקטוריון באמצע את מדיניות התגמול, בדגש על מדיניות התגמול לנושאי המשרה, הינם, בין היתר, קידום מטרות הבנק, תוכנית העבודה שלו והאסטרטגיה של הבנק בראיה ארוכת טווח ולאור סביבת הבקרה שלו; התרבות הארגונית של הבנק; יצירת תמריצים ראויים, בהתחשב, בין השאר, במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק על מנת שאלה לא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק; גודל הבנק ואופי פעילותו בשים לב לאופייה המיוחד של המערכת הבנקאית והבנק בתוכה; יצירת איזון ראוי בין מרכיבי תגמול שונים; הגברת תחושת ההזדהות עם הבנק ופעילותו, הגברת שביעות הרצון והמוטיבציה שלהם ושימור לאורך זמן של העובדים המרכזיים האיכותיים בבנק בעלי היכולת להוביל את הבנק להצלחה עסקית ולהתמודדות עם האתגרים העומדים בפניו בהיותו אחד מחמשת הבנקים הגדולים במערכת הבנקאית בישראל.

הסדרי התגמול העיקריים לעובדים שאינם עובדים מרכזיים

מרבית העובדים בבנק מועסקים על פי הסכמים קיבוציים. האמור במדיניות התגמול ביחס לעובדי הבנק המועסקים על פי ההסכמים הקיבוציים בבנק, כפוף להוראות ההסכמים הקיבוציים, בהתאם לאמור בהוראה 301A. ביחס לעובדים שאינם עובדים מרכזיים, מדיניות התגמול קובעת כללים ביחס להענקת תגמול משתנה לעובדי הבנק. הענקת תגמול משתנה מותנית בהתקיימות תנאי סף, שיכללו לפחות תנאי של שיעור תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי המניות של הבנק (להלן - "התשואה להון") וכן גם יחס יעילות ויחס הלימות הון. תנאי הסף נקבעים על ידי דירקטוריון הבנק, בשים לב לריבית הנהוגה במשק, לתנאי הסף שנקבעו בארבעת התאגידים הבנקאיים הגדולים האחרים במערכת הבנקאית ולתוכניות העבודה של הבנק באותה שנה. תקציב המענק השנתי לעובדים (למעט עובדים שנקבעו בעניינם תכניות תגמול ספציפיות) יקבע על ידי דירקטוריון הבנק, במונחים של מספר משכורות חודשיות בממוצע לכל עובד או במונחים של תקציב כספי כולל, ועד לתקרה שנקבעה במדיניות התגמול, ובהתאם לפרמטרים האמורים לעיל. בכך, הענקת התגמול המשתנה קשורה לביצועי הבנק. במסגרת תקציב המענק השנתי, הבנק יהיה רשאי לקבוע תקציבי מענק שנתי נפרדים לארגון המנהלים ומורשי החתימה ולארגון הפקידים, לעובדי אוצר החייל (עד שייחתם הסכם קיבוצי חדש המסדיר את שילובם בהסכמי העבודה של הבנק), לעובדים המועסקים בחוזים אישיים, לעובדי מתן - מחשוב ותפעול פיננסי בע"מ ולעובדים במקצוע טכנולוגי בענפי הדיגיטל והדאטה בבנק. יצוין, כי בהתקיים נסיבות מיוחדות, הבנק יהיה רשאי לאשר הענקת מענק שנתי לעובדים, כולם או חלקם, גם אם הבנק לא עמד בתנאי הסף, אולם המענק הממוצע לעובד בנסיבות אלה לא יעלה על תקרה שנקבעה במדיניות התגמול. בנוסף למענק השנתי, הבנק רשאי לאשר תגמול משתנה נוסף לעובדים מצטיינים (לרבות יועצי השקעות), לסניפים ו/או יחידות מצטיינות ו/או בגין הישגים בעבודה. בדרך כלל, תגמולים משתנים נוספים כאמור אינם מיועדים לעובדים שהינם עובדים מרכזיים.

הסדרי התגמול המשתנה העיקריים לעובדים מרכזיים ולנושאי משרה

ככלל, עקרונות המענק שחלים על כל עובדי הבנק חלים גם על העובדים המרכזיים (למעט עובדים מרכזיים שנקבעו בעניינם תוכנית תגמול ספציפית). העובדים המרכזיים מועסקים גם הם ברובם על פי ההסכמים הקיבוציים בבנק. המענק המרבי לעובד מרכזי יחושב במונחי משכורת חודשית. עם זאת, הבנק יהיה רשאי לקבוע כי מענקים לעובדים המרכזיים יוענקו בהתאם לקריטריונים שייקבעו מראש המבוססים, בין היתר, על ביצועי העובד, היחידה העסקית לה הוא משויך והבנק בכללותו. בשנה שבה לא נקבעו קריטריונים למענק כאמור, יוגבל היקף המענק לעובד מרכזי עד לתקרה שנקבעה של 3 משכורות חודשיות. בכל הנוגע לנושאי משרה, חלה מדיניות התגמול לנושאי משרה, הקובעת, בין היתר, עקרונות הנוגעים לתגמול הקבוע ולהסדרי סיום העסקה של נושאי המשרה, וכן לעקרונות לתגמול המשתנה לנושאי המשרה. מדיניות התגמול לנושאי המשרה קובעת הוראות בדבר תנאי סף לתשלום מענקים כאמור וכן הוראות בדבר קביעת היקף המענק השנתי הנגזר, בין היתר, משיעור התשואה להון של הבנק, יחס הלימות ההון ויחס יעילות של הבנק. אי עמידה במדדים אלה תביא לכך שלא יוענק תגמול משתנה או לכך שהתגמול המשתנה יהיה נמוך באופן יחסי. במסגרת מדיניות התגמול לנושאי משרה נקבע כי הבנק יהיה רשאי להעניק לנושאי המשרה (א) מענק שנתי המבוסס על קריטריונים מדידים ("רכיב מדידי") בסך כולל של עד 2 משכורות, המותנה בתנאי סף ואשר היקפו נקבע על בסיס שיעור התשואה להון ויחס יעילות, ובחלקו גם על בסיס עמידה בציוד KPI איכותיים וכמותיים; ו- (ב) מענק שנתי אישי איכותי, מתוך סל מענקים בהיקף כולל של עד שתיים ורבע משכורות חודשיות בממוצע לנושא משרה, ואשר היקפו יקבע על יסוד שיקולים שונים, ובכללם שיקולים של ציות לחוקים, לתקנות ולהוראות רגולטוריות ותרומה לארגון. מדיניות התגמול לנושאי משרה כוללת גם אפשרות למענק מיוחד אשר תקציבו מוגבל בהיקפו, גם אם הבנק לא עמד בתנאי הסף. בנוסף, נקבע כי סך כל המענקים בשיקול דעת שיוענקו בגין שנת מענק לנושא משרה יחיד לא יעלו על 3 משכורות של נושא המשרה. ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנכ"ל מענק שנתי בסך של עד 5 משכורות חודשיות (עד 2 משכורות בהתאם ליעדי התשואה להון ויחס היעילות שנקבעו כאמור ביחס לכלל נושאי המשרה ועד 3 משכורות בשיקול דעת, אם מצאו כי קיימים טעמים מצדיקים זאת, בכפוף לתקרה המותרת לפי סעיף 2(ב) לחוק התגמול. יצוין, כי בהתאם להוראה 301A י"ר הדירקטוריון אינו זכאי לתגמול משתנה.

תגמול במזומן ותגמול הוני

בהתאם למדיניות התגמול, ככלל, התגמול המשתנה בבנק יוענק במזומן. בהתאם לאישור האסיפה הכללית מיום 4 במרס 2025, מדיניות התגמול לנושאי המשרה כוללת הוראות הנוגעות לרכיב תגמול הוני לנושאי משרה אשר יכול להינתן חלק מענק שנתי בתוספת מקדם המרה של 50% לשוויו של התגמול ההוני.

הסדרי תגמול בקשר לקבוצות עובדים ייחודיות

בהתאם למדיניות התגמול, קיימות תוכניות תגמול ספציפיות לעובדים, לרבות עובדים מרכזיים, אשר התגמול המשתנה בעניינם שונה מעקרונות התגמול המשתנה שצוינו לעיל. יצוין כי בהתאם לאמור אישרה ועדת התגמול עקרונות תגמול משתנה לעובדים בחדרי עסקאות ולעובדים ביובנק חברה לנאמנות בע"מ.

מדיניות התגמול מייחדת התייחסות ספציפית לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת. התגמול המשתנה של עובדים כאמור נקבע על פי סטנדרטים המתחשבים בחשיבות ורגישות התפקידים המוטלים על פונקציות אלו. התגמול של יחידות כאמור או של עובדים ביחידות כאמור לא יהיו תלויים בתוצאות העסקיות של התחומים העסקיים שאת פעילותם הם מנטרים, מבקרים או מפקחים. ככלל, עובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת, למעט נושאי המשרה, כפופים להסדרי התגמול החלים על כלל עובדי הבנק (בהתאם לסוג ההעסקה של עובד כאמור). התגמול הקבוע של מרבית העובדים כאמור נגזר מההסכמים הקיבוציים.

בהתאם למדיניות התגמול, ובשילוב חטיבת ניהול הסיכונים של הבנק, ניתנה במנגנון הערכת העובדים בבנק התייחסות ייעודית לעובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת ביחידות עסקיות ולתפקודם בתחום זה. כמו כן, נקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק הוראות ייחודיות בקשר לתגמול נושאי משרה המשמשים כפונקציות ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת.

הסדרים נוספים: פריסת המענק; הפחתת סכומי המענק השנתי; השבה

מדיניות התגמול קובעת הסדר לפיו חלק מתשלום המענק השנתי (בכפוף לגובה המענק השנתי) לעובד מרכזי יידחה תוך התניית תשלום המענקים הנדחים בעמידה בתנאים, ומחזקת את ביסוס הרכיב המשתנה על ביצועים בראייה ארוכת טווח בהתאם להוראה 301A, לרבות התאמה בגין ביצועים חלשים.

במסגרת מדיניות התגמול לנושאי משרה, נקבעו הסדרי דחיית המענק השנתי ופריסתו, כך שאם עלה המענק השנתי לעובד מרכזי על 40% מהתגמול הקבוע של העובד בשנת המענק, יידחה 50% מהמענק השנתי ויפרס לשלוש מנות שוות שישולמו בשלוש השנים העוקבות, בכפוף לעמידה בתנאים שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה. במקרה של סיום יחסי עובד מעביד, לא יוקדמו מנות המענק הנדחה בגין השנים הקודמות, והן תמשכנה להיות כפופות להוראות האמורות. כמו כן, נקבעו במדיניות התגמול לנושאי משרה הסדרי דחייה ופריסה ככל שהדבר נדרש בהתאם להוראה 301A גם בנסיבות שניתן תגמול הוני.

יצוין, כי לפי מדיניות התגמול לנושאי המשרה, ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להפחית מסכומי המענק השנתי, בהתאם לשיקולים שונים כמפורט במדיניות.

גם ביחס לכלל העובדים נקבע במדיניות התגמול כי הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, רשאי לאשר הפחתת מענקים לעובדים, ככל שנדרש, בין היתר, לצורך שמירה על יציבות הבנק או במקרים שהענקת מענקים כאמור אינה מוצדקת לאור ביצועיים שליליים כגון ירידה בהכנסות וברווחים או אי עמידה ביעדים.

בנוסף, ביחס לעובדים מרכזיים לרבות נושאי המשרה, נקבעו במדיניות התגמול כללי השבה, ולפיהם אם יתברר כי שולם תגמול על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק, ולאור הצגתם מחדש של הנתונים היה אמור להיות משולם תגמול נמוך מזה ששולם בפועל, יושב התגמול לבנק, עם דרישתו. כמו כן, קיימות הוראות השבה בהתאם להוראה 301A, ובכלל זה קביעת הנסיבות אשר בהתקיימן יושב תגמול שהוענק לנושא משרה או לעובד מרכזי, אופן הפעלת מנגנון ההשבה, תקופת ההשבה והוראות בקשר לפטור מהשבה.

האמצעים המפורטים לעיל, לצד ההסדרים המפורטים לעיל בדבר תקציבי המענקים, קושרים מלכתחילה את היקפי המענקים לביצועי הבנק ואף מאפשרים את התאמת היקפי המענקים בדיעבד לביצועי הבנק.

הסדרי סיום העסקה

בהתאם להוראה 301A, חלק מהתגמולים בגין סיום ההעסקה, המהווה תגמול משתנה, יהיו מותנים בביצועים שנקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה, חלק מהם יפרס לשלוש שנים נוספות, ויתנה באי התקיימותו של אירוע קיצון בבנק ויהיה נתון להפעלת מנגנוני התאמה לביצועים בדיעבד. הסדרי סיום ההעסקה של יתר העובדים המרכזיים בבנק מוסדרים בהסכמים הקיבוציים או בחוזה אישי ואינם כוללים תגמולים בגין סיום ההעסקה מעבר לקבוע בדין או לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק. ככל שמעת לעת, יבקש הבנק לקבוע תכניות פרישה הכוללות מתן תגמולים בגין סיום ההעסקה מעבר לקבוע בדין לעובדים מרכזיים המועסקים בהסכמים הקיבוציים או לקבוע בתנאי ההעסקה של כלל עובדי הבנק, יובאו תכניות אלה לאישור דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת המלצות בועדת התגמול, וייקבעו הוראות מתאימות, ככל שנדרש, בשים לב להוראות המפקח על הבנקים לעניין תגמולים בגין סיום ההעסקה, ותכניות אלה תיחשבנה כחלק ממדיניות תגמול זו.

תיאור הדרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול

גורמי ניהול הסיכונים היו מעורבים בפיתוח מנגנון התגמול ולפיכך נבחנו מדדי הסיכון והביצוע המוצעים. במסגרת קביעת מנגנון התגמול והבחינה השנתית בדבר אפקטיביות מדיניות ומנגנון התגמול וידא הבנק כי המנגנון שנקבע עולה בקנה אחד עם תאבון הסיכון של הבנק ואינו מעודד נטילת סיכונים מופרזת, עקבי עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק. מדדי הסיכון השונים גם הובאו בחשבון בעת קביעת המדדים הכמותיים לחברי ההנהלה בגין שנת 2024 כפי שאושרו ע"י ועדת התגמול והדירקטוריון. בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה, קיימים תנאי סף לחלוקת הרכיב המדיד של המענקים כולל עמידה ביחסי הלימות הון רגולטוריים.

הקשר שבין מדדי הסיכון והתגמול; היחס בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה

במסגרת קביעת מנגנון התגמול הבנק מוודא כי המנגנון שנקבע עולה בקנה אחד עם תאבון הסיכון של הבנק ואינו מעודד נטילת סיכונים מופרזים, באופן שיוצר מבנה תמריצים המאזן כראוי בין רכיבי התגמול הקבוע לרכיבי התגמול המשתנה ועקביות עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק ועם המטרות ארוכות הטווח של הבנק. מדיניות התגמול לוקחת בחשבון את הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק.

מדדי הסיכון משפיעים על התגמול במספר מובנים עיקריים: תנאי סף לתשלום הרכיב המדיד של המענקים לפי מדיניות התגמול לנושאי המשרה כוללים גם עמידה ביחסי הלימות הון הרגולטוריים; מדדי סיכון מובאים בחשבון בעת קביעת המדדים הכמותיים (KPI's) לפי מדיניות התגמול לנושאי המשרה ומשפיעים על היקף הרכיב המדיד; תשלום הרכיב המדיד של המענקים מושפע מעמידה בשיעור תשואה להון יחס יעילות; תשלום מנת מענק נדחית מותנית ביחסי הלימות הון רגולטוריים; ומדדי הסיכון משפיעים גם על אופן התאמת תגמול נדחה בגין סיום ההעסקה הנחשב כתגמול משתנה לפי הוראה 301A.

כמו כן, הרכיב המשתנה מבוסס על תשואה להון יחס יעילות ונותן משקל לתכנית העבודה השנתית של הבנק, הנקבעת מדי שנה על ידי הדירקטוריון, בין היתר, בהתאם לתיאבון הסיכון של הבנק. יוטעם, כי תכניות העבודה השנתיות של הבנק נבנות, בין היתר, בשים לב להיקף הסיכונים, לסוגיהם השונים, אשר הבנק מוכן ליטול על עצמו.

פריסת התגמול המשתנה והתנאים להענקת מנות נדחות שלו מובילים בנסיבות הקבועות בהוראה 301A להענקת חלק התגמול בפועל במועד מרוחק בזמן ובכך מצמצמים את המוטיבציה לנטילת סיכונים לצורכי השגת מענק בטווח הזמן המיידי ומבטיחים שאיפה לביצועים לטווח ארוך. השילוב במדיניות התגמול בין תשואה להון, הלימות הון יחס יעילות מהווה את השילוב הנכון היוצר תגמול המביא לקידום מטרות הבנק. הוא יוצר תמריצים ראויים תוך שמירה על מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. יצוין, כי גורמי ניהול הסיכונים, סייעו בגיבוש מנגנוני התגמול, על מנת להבטיח כי המדדים בהם נעשה שימוש במסגרת מנגנוני התגמול עקביים עם יעדי מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ובכך מבטיחים מנגנוני התגמול אפקטיביים. מהות וסוגי המדדים לא השתנו במהלך השנה האחרונה.

היחס בין התגמול המשתנה המירבי לבין התגמול הקבוע, בהתאם למדיניות התגמול, הינו יחס סביר והולם:

- נקבעה תקרה לרכיב המשתנה המסייעת ביצירת מבנה תמריצים מאוזן, כך שלא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק.
- סך התגמול המשתנה לנושאי משרה לפי מדיניות התגמול לנושאי משרה לא יעלה על 50% מסך התגמול הקבוע באותה השנה.
- מדיניות התגמול לנושאי המשרה קובעת כי סכום המענק השנתי (לרבות מענק מיוחד) לנושא משרה לא יעלה על סך של 5 משכורות חודשיות של נושא המשרה, קרי יחס אשר מוטע עוד יותר לטובת התגמול הקבוע. סך התגמול המשתנה כאמור יכול לגדול ככל שתתאפשר המרה של מענק שנתי לתגמול הוני (עם מקדם המרה של תוספת של 50% לשווי ההון של התגמול ההוני).
- לעניין התגמול המשתנה של יתר העובדים המרכזיים נקבעו תקרות במדיניות התגמול כמפורט בסעיף "הסדרי התגמול העיקריים לעובדים מרכזיים" לעיל.
- היחסים המרביים האמורים בין רכיב התגמול הקבוע לרכיב התגמול המשתנה הינם מידתיים ומאוזנים לדעת הבנק, ומאזנים כראוי בין הצורך לעודד את עובדי הבנק להצטיין ובין הצורך לשמור על יציבותו של הבנק.
- בפועל, כפי שניתן לראות בפרק הגילוי הכמותי, היחס בין התגמול הקבוע לתגמול המשתנה בבנק נמוך באופן משמעותי מהיחסים המרביים שנקבעו במדיניות התגמול.

מידע נוסף

לפרטים נוספים בדבר התגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה, בהתאם לאמור בתקנות 21 ו-22 ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), תש"ל - 1970, ראה פרק בדבר שכר נושאי משרה בכירה בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2024.

גילוי כמותי

טבלה 1 - תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח (באלפי ש"ח)

א		ב		ג	ד
ליום 31 בדצמבר 2024		ליום 31 בדצמבר 2023		נושאי משרה בכירה	עובדים מרכזיים אחרים
סכום התגמול		נושאי משרה בכירה		עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה
תגמול קבוע		נושאי משרה בכירה		עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה
מספר העובדים	23	19	24	13	
סך תגמול קבוע	34,236	15,528	36,027	10,711	
מזה: מבוסס מזומן	34,236	15,528	36,027	10,711	
מזה: נדחה	-	-	-	-	
מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	-	-	-	-	
מזה: נדחה	-	-	-	-	
מזה: צורות אחרות	-	-	-	-	
מזה: נדחה	-	-	-	-	
תגמול משתנה		נושאי משרה בכירה		עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה
מספר העובדים	23	19	24	13	
סך תגמול משתנה ⁽¹⁾	5,101	1,902	5,124	1,731	
מזה: מבוסס מזומן	5,101	1,902	5,124	1,731	
מזה: נדחה	-	-	-	-	
מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	-	-	-	-	
מזה: נדחה	-	-	-	-	
מזה: צורות אחרות	-	-	-	-	
מזה: נדחה	-	-	-	-	
סך תגמול	39,337	19,430	41,151	12,442	

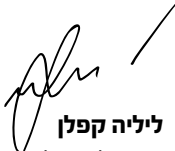
טבלה 2 - תשלומים מיוחדים (באלפי ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2024					
בנוסים מובטחים		מענקים בעת החתימה		תשלומי פיצויים	
מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל
-	-	-	-	3	205
-	-	-	-	1	50
נושאי משרה בכירה					
עובדים מרכזיים אחרים					
ליום 31 בדצמבר 2023					
בנוסים מובטחים		מענקים בעת החתימה		תשלומי פיצויים	
מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל
-	-	-	-	1	229
-	-	-	-	1	46
נושאי משרה בכירה					
עובדים מרכזיים אחרים					

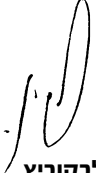
טבלה 3 - תגמול נדחה (באלפי ש"ח)

ליום 31 בדצמבר 2024					
ה	ד	ג	ב	א	
הסכום הכולל של התגמול ששולם בשנת הדיווח (paid out)	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשוף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	
נושאי משרה בכירה					
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
עובדים מרכזיים					
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
-	-	-	-	-	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2023					
ה	ד	ג	ב	א	
הסכום הכולל של התגמול ששולם בשנת הדיווח (paid out)	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשוף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	
נושאי משרה בכירה					
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
עובדים מרכזיים					
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
-	-	-	-	-	סך הכל

ליליה קפלן
 סמנכ"ל, מנהלת סיכונים ראשית

אלי כהן
 מנהל כללי

רון לבקוביץ
 יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח על הסיכונים באינטרנט: 11 במרס, 2025

תוספות

תוספת א'- קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים

ההבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים
בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (LI1) במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2024					
א+ב	ג	ד	ה	ו	ז
יתרות מאזניות כפי שדווחו בדוחות הכספיים שפורסמו ובהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	כפופים למסגרת סיכון אשראי	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	כפופים למסגרת סיכון אשראי	כפופים למסגרת סיכון אשראי	לא כפופים לדרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס ההון
נכסים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	77,175	77,175	-	-	-
ניירות ערך	34,396	32,099	-	-	2,298
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	70	70	-	-	-
אשראי לציבור	131,050	131,050	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי	(1,634)	(176)	-	-	(1,457)
אשראי לציבור, נטו	129,416	130,874	-	-	-
אשראי לממשלה	1,496	1,496	-	-	-
השקעות בחברות מוחזקות	842	748	-	-	94
בניינים וציוד	867	867	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	363	363	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	2,565	-	2,565	-	2,397
נכסים אחרים	1,373	1,373	-	-	-
סך נכסים	248,563	245,065	2,565	-	4,695
התחייבויות					
פקדונות הציבור	214,755	-	-	-	214,755
פקדונות מבנקים	2,508	-	-	-	2,508
פקדונות הממשלה	2,540	-	-	-	2,540
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	2,304	-	-	-	2,304
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	4,479	-	-	-	2,173
התחייבויות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	2,729	-	2,729	-	2,602
התחייבויות אחרות	5,164	-	-	-	5,164
סך התחייבויות	234,479	-	2,729	-	229,444

ליום 31 בדצמבר 2023					
א+ב	ג	ד	ה	ו	ז
יתרות מאזניות כפי שדווחו בדוחות הכספיים שפורסמו ובהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	כפופים למסגרת סיכון אשראי	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	כפופים למסגרת סיכון אשראי	כפופים למסגרת סיכון אשראי	לא כפופים לדרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס ההון
נכסים					
מזומנים ופקדונות בבנקים	68,866	68,866	-	-	-
ניירות ערך	26,985	25,533	-	1,452	-
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	57	57	-	-	-
אשראי לציבור	119,240	119,240	-	-	-
הפרשה להפסדי אשראי	(1,618)	(161)	-	-	(1,457)
אשראי לציבור, נטו	117,622	119,079	-	-	-
אשראי לממשלה	1,055	1,055	-	-	-
השקעות בחברות מוחזקות	786	692	-	-	94
בניינים וציוד	877	877	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	328	328	-	-	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,651	-	3,651	-	3,477
נכסים אחרים	1,366	1,366	-	-	-
סך נכסים	221,593	217,853	3,651	4,929	(1,363)
התחייבויות					
פקדונות הציבור	191,125	-	-	-	191,125
פקדונות מבנקים	4,314	-	-	-	4,314
פקדונות הממשלה	750	-	-	-	750
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	-	-	-	-
איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	4,767	-	-	-	2,377
התחייבויות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	3,784	-	3,784	-	-
התחייבויות אחרות	4,207	-	-	-	4,207
סך התחייבויות	208,947	-	-	-	202,773

הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (CC2)

הפנית לרכיבי ההון הפיקוחי	31.12.2023	31.12.2024	
	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
	68,866	77,175	נכסים
	26,985	34,396	מזומנים ופקדונות בבנקים
			ניירות ערך (*)
13	273	510	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה
14	-	-	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה
12	-	-	* מזה: השקעות שאינן במניות של תאגידים בנקאיים וחברות בת שנכומו מההון
	26,712	33,886	* מזה: ניירות ערך אחרים
	57	70	ניירות ערך שנשאלו
	119,240	131,050	אשראי לציבור
	(1,618)	(1,634)	הפרשה להפסדי אשראי *
11	(1,036)	(1,166)	* מזה הפרשה להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2 (מאזני)
	(582)	(468)	* מזה הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	117,622	129,416	אשראי לציבור נטו
	1,055	1,496	אשראי לממשלה
	786	842	השקעות בחברות כלולות *
	696	752	* מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שלא הופחתו מההון
15	90	90	* מזה: מוניטין הכלול בהשקעות בחברות כלולות
5	877	867	בנינים וציוד
	328	363	נכסים בלתי מוחשיים *
5	4	3	* מזה מוניטין
	324	360	* מזה נכסים בלתי מוחשיים אחרים
	3,651	2,565	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	1,366	1,373	נכסים אחרים *
16	762	785	* מזה נכס מס נדחה
7	1	1	* מזה עודף יעודה על עתודה
	603	587	* מזה נכסים אחרים נוספים
	-	-	נכסים מוחזקים למכירה
	221,593	248,563	סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
	191,125	214,755	פקדונות הציבור
	4,314	2,508	פקדונות מבנקים
	750	2,540	פקדונות הממשלה
	-	2,304	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
	4,767	4,479	אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים*
	2,390	2,306	* מזה כתבי התחייבויות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי
8+9	2,377	2,173	* מזה כתבי התחייבויות נדחים המוכרים כהון פיקוחי**
8+9	-	-	** מזה: אינם כשירים כהון פיקוחי וכפופים להוראות המעבר
	3,784	2,729	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6	4	3	* מזה: בגין סיכון האשראי העצמי
	4,207	5,164	התחייבויות אחרות
10	(156)	(165)	* מזה הפרשה להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2 (חוץ מאזני)
	-	-	התחייבויות המוחזקות למכירה
	208,947	234,479	סך כל התחייבויות
	-	-	הון זמני - זכויות שאינן מקנות שליטה
	12,071	13,430	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק*
1	927	927	* מזה: הון מניות רגילות ופרמיה על מניות רגילות
2	11,299	12,681	* מזה: עודפים
3	(208)	(230)	* מזה: רווח אחר כולל מצטבר
	575	654	זכויות שאינן מקנות שליטה*
4	272	309	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1
	303	345	* מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי
4	-	-	* נוסף: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1
	12,646	14,084	סך כל ההון
	221,593	248,563	סך הכול ההתחייבויות וההון

המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים (LI2) במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2024					א	ב	ג	ד	ה
פריטים שחלה עליהם									
					סה"כ	מסגרת סיכון אשראי	מסגרת סיכון איגוח	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת סיכון שוק
1	סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LU1)	248,563	243,700	-	2,565	2,298			
2	סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LU1)	234,479	-	-	-	-			
3	סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי	248,563	243,700	-	2,565	2,298			
4	סכומים חוץ-מאזניים	50,305	12,770	-	708	-			
5	הבדלים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז, פרט לאלה שכבר נכללו בשורה 2	-	-	-	-	-			
6	הבדלים הנגרמים מהפרשות	1,174	1,457	-	-	-			
7	התאמות בגין חשיפות נגזרים כולל Netting	(568)	-	-	(568)	-			
8	שונות	(1,672)	626	-	-	(2,298)			
9	סכומי החשיפה שמובאים בחשבון למטרות פיקוחיות	297,802	258,553	-	2,705	-			

ליום 31 בדצמבר 2023					א	ב	ג	ד	ה
פריטים שחלה עליהם									
					סה"כ	מסגרת סיכון אשראי	מסגרת סיכון איגוח	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת סיכון שוק
1	סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LU1)	221,593	216,490	-	3,651	1,452			
2	סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LU1)	208,947	-	-	-	-			
3	סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי	221,593	216,490	-	3,651	1,452			
4	סכומים חוץ-מאזניים	44,751	11,661	-	526	-			
5	הבדלים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז, פרט לאלה שכבר נכללו בשורה 2	-	-	-	-	-			
6	הבדלים הנגרמים מהפרשות	1,059	1,457	-	-	-			
7	התאמות בגין חשיפות נגזרים כולל Netting	(1,831)	-	-	(1,831)	-			
8	שונות	(1,025)	427	-	-	(1,452)			
9	סכומי החשיפה שמובאים בחשבון למטרות פיקוחיות	264,547	230,035	-	2,346	-			

הבהרות לטבלת ההבדלים בין סכומי החשיפה החשבונאית לסכומי החשיפה הפיקוחית

המכשירים הפיננסיים הנגזרים מתחלקים למכשירים נסחרים, ושאינם נסחרים (נגזרי OTC). מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הקבוצה בפעילותה השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב) לדוגמא: ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווך בריבית השוק.

למכשירים פיננסיים נגזרים הנמדדים באמצעות מודלים, מתבצע אימות מחירים בלתי תלוי.

תוספת ב' - איגוח

חשיפות איגוח

נכון ליום 31 בדצמבר 2024 אין בבנק חשיפות איגוח כהגדרתן בהוראות ניהול בנקאי תקין.